

Sakspapirer

Utvalg: Formannskapet

Møtedato: 30.04.2015

Møtested: Formannskapssalen

Møtetid: 09.00

Saksliste

Utvalgssakstype/nr.	Arkivsaksnr.	Tittel
PS 40/15	15/297	ØKONOMIRAPPORTERING 3/2015
PS 41/15	15/225	13 Ofl §13 SØKNAD OM STARTLÅN
PS 42/15	15/187	SØKNAD OM STØTTE FRA KOMMUNALT NÆRINGSFOND - LØSDRIFTSFJØS - FRIBORG GÅRD DA
PS 43/15	15/291	UNGDOMSFISKE 2015
PS 44/15	15/163	UTREDNING I FORBINDELSE MED SØKNAD OM ETABLERING AV NY SKOLE PÅ VEIDNES.
PS 45/15	15/298	RETNINGSLINJER FOR LOKALT GITT MUNTLLIG EKSAMEN I GRUNNSKOLENE I LEBESBY KOMMUNE
PS 46/15	15/299	RETNINGSLINJER FOR VOKSENOPLÆRINGEN I LEBESBY KOMMUNE
PS 47/15	15/232	UTREDNING AV KONSEKVENSER AV BYGGE- OG DELINGSFORBUD I KYSTSONEPLANEN

PS	48/15	15/86
TILBUD OM OVERTAKELSE AV LEIETOMT
STRANDVEIEN 212 MONIKA LILLEVIK
PS	49/15	15/231
SØKNAD OM SAMMENSLÅING AV SOKNENE I LEBESBY
OG KJØLLEFJORD
PS	50/15	15/293
KOMMUNEVÅPEN SØKNAD OM TILLATELSE TIL Å
BRUKE KOMMUNEVÅPEN

ØKONOMIRAPPORTERING 3/2015

Saksbehandler: Harald Larssen

Arkiv: 210

Arkivsaksnr.: 15/297

Saksnr.: Utvalg
PS 40/15 Formannskapet

Møtedato
30.04.2015

Innstilling:

Saken legges fram i møtet

Dokumenter:

Faktaopplysning:

Konsekvenser for miljøet:

Vurdering:

SØKNAD OM STARTLÅN

Saksbehandler: Margoth Fallsen

Arkiv: 252

Arkivsaksnr.: 15/225
OfI §13

Unntatt offentlighet ofI §13

Saksnr.: **Utvalg**
PS 41/15 Formannskapet

Møtedato
30.04.2015

SØKNAD OM STØTTE FRA KOMMUNALT NÆRINGSFOND - LØSDRIFTSEJØS - FRIBORG GÅRD DA

Saksbehandler: Toril Svendsen

Arkiv: 223 U01

Arkivsaksnr.: 15/187

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
PS 42/15	Formannskapet	30.04.2015

Innstilling:

1. Lebesby Formannskap avslår Friborg Gård DA sin søknad om kr. 200.000 i tilskudd og kr. 1 million i lån med fire års rente- og avdragsfrihet til bygging av nytt løsdriftsfjøs med melkerobot i Bekkarfjord.
2. Søknaden avslås med begrunnelse i at det er begrensede midler til næringsutvikling i det kommunale næringsfondet, hvor årets bevilgning fra Finnmark Fylkeskommune var kr. 500.000. Det er heller ikke budsjettet med utlån fra næringsfond. Tilskudd til investering i bygningsmasse hjemles heller ikke i kommunens jordbruksfond som skal benyttes til kjøp av melkekvoter, nydyrking og generasjonsskifte.
3. Lebesby Formannskap synes det er svært positivt at det satses innenfor landbruket, og beklager at det ikke er mulig å støtte hovedprosjektet, men viser til at Friborg Gård DA er innvilget kr. 35.000 i forprosjektmidler fra det kommunale næringsfondet.
4. Formannskapet viser videre til avtale med Finnmark Fylkeskommune og Lebesby kommune angående bruken av kommunalt næringsfond. I avtalen anbefales næringslivet å sende søknader om støtte på over kr. 200.000 til fysiske investeringer til Innovasjon Norge, og søknader under dette til kommunene. Dette fordi Innovasjon Norge og kommunen begge er innvilget midler til regional utvikling (RUP-midler) for videre bevilgning, og dermed anbefales det å dele sakene mellom seg. Dette prosjektet, som har en kostnadsramme på kr. 8.138.000, er innvilget maksimal støtte fra Innovasjon Norge.
5. Dette vedtaket kan påklages i henhold til forvaltningslovens § 28. Klagen må sendes innen 3 uker etter at vedtaket er gjort kjent. Klagen sendes til Lebesby kommune, Postboks 38, 9790 Kjøllefjord.

Dokumenter:

Søknad fra Friborg Gård DA

Faktaopplysning:

Friborg Gård DA har planer om å føre opp nytt tilbygg for melkeproduksjon med løsdrift, melkerobot og automatisk utforing. De planlegger også ombygging av eksisterende bygg fra båsfjøs til binger for ungdyr, okser og kviger, nytt gjødsellager og utvendig plansilo.

Friborg Gård DA har i dag:

- 13 årskyr og en kvote på 120 tonn melk, 200 tonn egg og 11 500 verpehøns.
- båsfjøs med langbås, 4 melkeorgan med avtaker og skinnegang.
- 14 melkeplasser, mulighet for melking i kvigebåsene, totalt 20 melkekyr

Etter 2015 planlegges:

- løsdriftsfjøs
- melkerobot
- automatisk foring av silo og kraftfôr
- video overvåking
- oppforing av egne okser
- 14 økende til 23-26 årskyr
- melkekvote økes til 200 tonn
- nytt tilbygg 15m x 32m, nytt gjødsellager, ståltank 550 kbm
- plansilo 7m x 12m
- ombygging av melkeromsdelen med sluse, nytt tankrom, teknisk rom og kontor/driftssentral
- etablering av nye beiteareal (påbegynt i 2014) og grovforareal (påbegynt)

Kostnadsplan

Prosjektkostnader med hele byggeprosjektet	<u>kr. 8.138.000</u>
--	----------------------

Finansieringsplan

Tilskudd fra Innovasjon Norge	kr. 2.676.990 (33 %)
Tilskudd fra Lebesby kommune, næringsfondet	kr. 200.000
Tilskudd fra Sametinget	kr. 400.000
Eget arbeide	kr. 1.652.600
Lån Innovasjon Norge	kr. 2.208.410
Lån Lebesby kommune, næringsfondet	<u>kr. 1.000.000*</u>
Sum omsøkt finansiering	<u>kr. 8.138.000</u>

*) Lån kr. 1.000.000 omsøkes som serielån med 4 års rente og avdragsfrihet, ellers med samme betingelser som Innovasjon Norge.

I mail den 17. april bekrefter Innovasjon Norge at Friborg Gård DA er innvilget kr. 2.685.000 i tilskudd og kr. 3.800.000 i lån med rentestøtte. Dersom kommunen innvilger lånet som er omsøkt, vil Innovasjon Norge redusere sitt lån med kr. 1.000.000.

Eget arbeid består av:

- graving, tilkjøring av masse
- snekring, støping, isolering

- kutting av gulv i gammel del
- montering av innredning
- strekking av kabler, rør, montering av armaturer
- flytting av stålsilo, plassering av elementer
- generell montering av bygningsdeler

Konsekvenser for miljøet:

Det får ingen større virkning på miljøet, det er allerede eksisterende produksjon på området.

Vurdering:

Det er veldig positivt at Friborg Gård DA gjør en slik investering og videreutvikler sin gårdsdrift i Bekkarfjord. Det er derfor også veldig bra at Innovasjon Norge har gitt maksimalt av det de kan gi i slike prosjekter, 33 % av investeringskostnadene.

I Formannskapetets møte den 19.02.15 ble bruken av kommunalt næringsfond diskutert, og følgende vedtak ble gjort (PS 3/15):

2. Lebesby kommune har begrensede midler i kommunalt næringsfond. Lebesby

Formannskap ser seg derfor nødt til å gjøre følgende prioriteringer:

- a. Det innvilges tilskudd til forstudier, forprosjekter og andre "myke" investeringer (som opplæring, markedsarbeid, utredninger m.m.) i næringsliv og kommune.*
- b. Det innvilges som hovedregel ikke tilskudd til fysiske investeringer, disse skal henvises videre til Innovasjon Norge, Samisk Utviklingsfond og øvrige finansieringskilder. Investeringer innen fiskeri og landbruk kan likevel støttes.*
- c. Lebesby kommune kan fortsatt bruke av midlene til infrastrukturtiltak og tilrettelegging for næringsaktivitet.*

Friborg Gård DA er fra Lebesby kommune innvilget et tilskudd på kr. 35.000 til forprosjekt løsdriftsfjøs. Dette dekker 60 % av kostnadene inkluderte eget arbeid med forprosjektet, og dekker dermed de eksterne kostnadene.

Forholdet til EØS-regler og støtte

Støtte til næringslivet er i utgangspunktet ulovlig, men gjennom EØS-avtalen finnes det unntak og ulike ordninger. Støtte fra kommune næringsfond skal gis i henhold til EØS-regelverket for "bagatellmessig støtte og de gjeldende gruppeunntakene". Bagatellmessig støtte kan gis med inntil 200.000 euro over en 3 års periode. I tilfelle med Friborg Gård DA, ville støtten vært over dette beløpet, og dermed ulovlig, men landbrukssektoren faller utenfor EØS-avtalen og har dermed ikke denne grensen for tilskudd. Innovasjon Norge har selv satte en grense for tilskudd på 33 % og dette er Friborg Gård DA tildelt derfra.

I avtalen mellom Finnmark Fylkeskommune og Lebesby kommune står følgende anbefaling:

Innovasjon Norge og kommunale næringsfond har begge som formål å utvikle næringslivet. For å skape enkelhet for bedriftene legger Finnmark Fylkeskommune og Innovasjon Norge opp til at søknader som er på under kr. 100.000 i "myke" investeringer og søknader som er på under kr. 200.000 i fysiske investeringer behandles av kommunene. Søknader med søknadsbeløp som overstiger dette anbefaler vi at næringslivet sender videre til Innovasjon Norge.

Anbefalingen er gitt fordi både Innovasjon Norge og kommunene innvilges midler til regional utvikling fra Finnmark Fylkeskommune (statsbudsjettets kapitel 551, post 60). En slik regel gir en grei fordeling av sakene, som i utgangspunktet ikke bør innvilges støtte fra flere enn en av forvalterne. Men det betyr ikke at det er ulovlig å gi støtte både fra kommunen, Innovasjon Norge og Sametinget.

Tilskudd til fiskeflåte gjøres i dag gjennom kommunens fiskerifond og ikke direkte fra næringsfondet. Etter desember 2013 gis det imidlertid kun tilskudd til forprosjekter også her, men det er mulighet for lån på 10 % av investeringene, og med 4 års rente- og avdragsfrihet. Fiskerifondet har også en større kapitalbase. Friborg Gård DA har søkt om lån kr. 1.000.000 med fire års rente- og avdragsfrihet, slik fiskeflåten kan tildeles. Selv om det er lagt opp til at fiskeflåten kan innvilges slike lån, er det utfordrende å gi tilsvarende tilsagn til jordbruket. Det er ikke satt av midler til et slikt lån verken i jordbruksfondet eller i næringsfondet.

Det kan gis tilskudd fra kommunens jordbruksfond, men der i svært begrenset målestokk, og investering i bygningsmasse kan ikke støttes av dette fondet. Jordbruksfondet brukes i dag til tilskudd til nydyrking, generasjonsskifte og kjøp av melkekvoter. Friborg Gård DA ble i 2013 innvilget kr. 100.000 i tilskudd til generasjonsskifte i landbruket.

UNGDOMSFISKE 2015

 Saksbehandler: Toril Svendsen

Arkiv: U40

 Arkivsaksnr.: 15/291

Saksnr.: **Utvalg**
 PS 43/15 Formannskapet

Møtedato
 30.04.2015

Innstilling:

1. Lebesby Formannskap tar administrasjonens orientering til etterretning og vedtar å ikke gjennomføre Ungdomsfiske i kommunal regi i 2015.
2. Ungdomsfiske er et viktig rekrutteringsprosjekt, men det er kostnads- og ressurskrevende å arrangere. Kommunen har mange utbyggings- og utviklingsprosjekter på gang, og det er begrensede midler i næringsfondet, og dermed prioriteres ikke Ungdomsfiske i kommunal regi dette året.

Dokumenter:

Rapport fra 2011, 2012 og 2013. I 2014 ble prosjektet avlyst pga liten påmelding.

Faktaopplysning:

Lebesby kommune har gjennomført "Ungdomsfiske i kommunal regi" tre ganger. I 2014 ble prosjektet avlyst da det tok lang tid å få på plass fartøy og skipper, og dermed hadde mange ungdommer ordnet seg annen sommerjobb. Det har også vært lav inntjening og lite fisk i sommerhalvåret, noe som kan ha påvirket valget til ungdommene.

Korte fakta om prosjektet:

	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>
Antall uker	6	8	6
Antall deltakere	12	19	16
Deltakernes alder	14-19 år	14-19 år	14-19 år
Kvantum levert	20 tonn	13 tonn	8,8 tonn
Totale inntekter ca	kr. 200.000	kr. 167.000	kr. 85.000
Beste sjøvær	1400 kg	1000 kg	700 kg
Dårligste sjøvær	69 kg	70 kg	200 kg
Antall deltakere pr sjøvær	4	3	3
Kostnader for Lebesby kom.	kr. 231.000	kr. 263.000	kr. 182.000

Øvrig finansiering	kr. 112.000	kr. 100.000	kr. 0
--------------------	-------------	-------------	-------

Netto utg. Lebesby kom.	kr. 119.000	kr. 163.000	kr. 183.000
-------------------------	-------------	-------------	-------------

Som man ser av tallene har det vært stor interesse for ordningen, men dessverre har fisket vært dårlig på sommeren de siste årene, spesielt i 2013. Prisnivået på fisken har også falt, så inntjeningen har ikke vært det helt store. Ungdommene som er interesserte i fiskeri har likevel hatt utbytte av opplæringen og gitt positive tilbakemeldinger, mens de ungdommene som har sett på dette som en sommerjobb har vært skuffet over lav inntjening i forhold til innsatsen.

I 2013 ble det ikke innvilget tilskudd fra Finnmark Fylkeskommune, og det ble heller ikke skaffet annen ekstern finansiering. Sommeren 2011 betalte hver deltaker kr. 1000 i egenandel. Dette ble ikke gjennomført i 2012 eller 2013, da det var færre sjøvær og lavere inntjening pr deltaker.

Sommeren 2012 og 2012 var Martin Ellingsen skipper med båten Mårøysund. Gjennom å bruke erfarne fiskere og egnede fartøy, får ungdommene et innblikk i fiskeriene. Skipperens/båtens inntekt er nedfelt i avtale mellom kommunen og selskapet. Ungdommene som er med deler fangsten og mottar hver sin seddel for oppgjøret. Det er tillatt å tjene kr. 50.000 pr ungdom, og fisket kan foregå i perioden skolen har sommerferie. Det er laget egen forskrift for ordningen.

I 2014 fikk vi skipper og fartøy litt seint på plass, slik at de fleste ungdommene hadde funnet seg annen sommerjobb, og det var for få påmeldte til å gjennomføre prosjektet.

Alle årene har det vært gjennomført sikkerhetskurs for ungdomsfiskerne i samarbeid med Gamvik kommune. Fiskarfagskolen har kommet med båten Finnmarksfisk (2011 og 2012), og hatt med redningsdrakter. I tillegg deltok både redningshelikopter og redningsskøyta i 2012. I 2013 gjennomførte vi sikkerhetskurs i samarbeid med redningsskøyta, slik at kostnadene ble minimale. Kostnadene med sikkerhetskurs er inkludert over. I tillegg til test av overlevingsdrakter/bruk av redningsflåte, lærte deltakerne noen nyttige knuter og de hadde om førstehjelp.

For å holde kostnadene nede kan man vurdere å gjennomføre 4 uker med ungdomsfiske denne sesongen, og gjennomføre sikkerhetskurs uten bruk av skolebåten Finnmarksfisk, da denne har kostet mye. Så vil det bli søkt om tilskudd fra Finnmark Fylkeskommune, Nærings- og fiskeridepartementet, Fiskarlaget Nord og SalMar.

Regnskap for ungdomsfiske som ble gjennomført i 2013 (6 uker):

Kostnader med sikkerhetskurs	kr. 7.000
Leie av båt/skipper inkl. drivstoff, utstyr	<u>kr. 176.000</u>

Sum kostnader 2013

kr. 183.000

Konsekvenser for miljøet:

Ingen konsekvenser for det ytre miljø.

Vurdering:

Det har vært mulig for ungdom å drive med ungdomsfiske i mange år. Ordningen gjelder for ungdom fra 12 år og oppover, og blir drevet fra egen båt. Vi ser imidlertid at antall deltakere i kommunen gikk betraktelig opp når vi startet den kommunale ordningen. Det er ikke alle som har tilgang til egen båt, og den kommunale ordningen gir også mulighet for å bli kjent med lokale fiskere og fartøy.

Dette er derfor et svært viktig rekrutteringsprosjekt, som vi har sett positive resultater av. Det er flere ungdommer som har vært med flere sesonger. Flere av deltakerne (5-6) har ytret ønske om å satse på fiskeryrket. Høsten 2012 var det en av ungdommene som skiftet linje på Losa fra service og samferdsel til naturbruk. Skoleåret 2013/2014 gikk tre elever fra Kjøllefjord naturbruk i Honningsvåg (har gått videre på oppdrett) og for skoleåret 2014/2015 er det to som går naturbruk. Skippere ser også potensial i å få kontakt med ungdom for fremtidig mannskap. Det er flere mange positive effekter av dette prosjektet.

Ordningen er forholdsvis kostbar og krever en del organisering. Det har tidligere vært mulig å leie hjelp til å organisere og gjennomføre prosjektet, men dette ser vanskeligere ut i år.

Det er en utfordring at ungdomsfiske kun kan drives i skolens sommerferie i følge forskriften. Det er som regel dårlig med fisk i denne perioden og inntjeningen blir lav. Lebesby kommune gikk sammen med Gamvik, Båtsfjord, Berlevåg og Vardø sammen for å prøve å få endret forskriften slik at ungdommer kan være med etablerte fiskere på havet, og levere på egen ungdomskvote. Men dette er fortsatt ikke tillatt, da fiskerne må "melde seg ut" av det ordinære fisket, og "melde seg inn" i ungdomsfiskeordningen før de tar ungdom med i båten. Begge deler kan ikke pågå samtidig.

Det er uansett synd dersom kommunen ikke kan fortsette med prosjektet. Det har vist gode resultater rekrutteringsmessig. Kommunen er i en krevende situasjon denne våren, med mange utbyggings- og utviklingsprosjekter innen fiskeri, havn, breiband samt generell saksbehandling. Dersom det er mulig å leie inn bistand til prosjektet, kan det være mulig å gjennomføre planlegging i tide.

Ved en eventuell gjennomføring bør en søke å finne en finansieringsløsning hvor for eksempel kr. 100.000 søkes eksternt finansiert og kr. 100.000 deles på næringsfond/konsesjonsavgiftsfond, og hvor det settes et minimum antall deltakere på 12.

UTREDNING I FORBINDELSE MED SØKNAD OM ETABLERING AV NY SKOLE PÅ VEIDNES.

Saksbehandler: Lise Birgitte Øfeldt

Arkiv: A20 &32

Arkivsaksnr.: 15/163

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
PS 44/15	Formannskapet	30.04.2015
PS /	Kommunestyret	

Innstilling:

Saken legges frem uten innstilling

Dokumenter:

- Søknad om oppstart av skole på Veidnesklubben fra høsten 2015, datert 02.02.15 sak 15/120
- Foreløpig svar på søknad om oppstart av skole på Veidnesklubben, datert 23.02.15
- Kopi av sak PS 0073/04 "Skolestruktur i Lebesby kommune"
- Kopi av sak PS 32/08 "Kunes skole"
- Utrag fra opplæringsloven og forskrift til opplæringsloven
- Kvitteingskart skoleskyss Veidnesklubben - Lebesby oppvekstsenter
- Kvitteingskart skoleskyss Veidnesklubben - Lakselv barneskole

Faktaopplysning:

1. Bakgrunn:

Lebesby kommune har mottatt søknad fra Svein Vegar Lyder og Alma Arlikeviciene om oppstart av skole på Veidnesklubben fra høsten 2015. Bakgrunnen for søknaden er et ønske om å samle familien på et sted. Familien har bygd opp lokal virksomhet på Veidnesklubben, men må på grunn av manglende skoletilbud pendle mellom Veidnesklubben og Kjøllefjord.

I søknaden fremheves også at aktivitet innenfor fiskerinnæringen på Veidnesklubben har bidratt til etablering av flere arbeidsplasser samt at flere har signalisert et ønske om å flytte til Veidnes, men at dette ikke er mulig på grunn av manglende skoletilbud. Etablering av nytt skoletilbud blir ansett for å være en viktig forutsetning for at nåværende positive utvikling skal fortsette.

2. Nåværende skolestruktur i Lebesby kommune:

I Lebesby kommune ble forskrift til skolestruktur vedtatt av kommunestyret i oktober 2004 i sak PS 0073/04 og i juni 2008 i sak PS 32/08.

PS 0073/04: Skolestruktur i Lebesby kommune

- Dyfjord skole ble vedtatt nedlagt fra påsken 2005, og elevene overført til Kjøllefjord skole.
- Veidnes skole vedtatt nedlagt fra og med skoleåret 2006/2007.

I saksutredningen fremkommer følgende vurdering om Veidnes skole *"at ved eventuell tilgang til elever til skolen bør en vurdere om en skal opprette skolen igjen, eller om en skal ha en avtale med Porsanger kommune om skolegang i Børselv"*.

PS32/08 Kunes skole:

- Ny forskrift til skolestruktur ble vedtatt med virkning fra skoleåret 2008/2009. Den nye skolestrukturen består av:
- **Kjøllefjord skole:** Skolen er fulldelt 1-10 skole som tar imot elever fra følgende steder; Kjøllefjord, Snattvika, Kifjord og Dyfjord
- **Lebesby oppvekstsenter:** Lebesby oppvekstsenter er en 4-delt barne- og ungdomsskole med en barnehageavdeling. Oppvekstsenteret tar imot elever fra strekningen Bekkafjord - Kunes. Elever bosatt på Kunes skal gis tilbud på Kunes 2 dager pr. uke.

I forskriften for skolestruktur i Lebesby kommune inngår ikke stedet Veidnesklubben med nærliggende områder i skolekretsen til Kjøllefjord skole eller skolekretsen til Lebesby oppvekstsenter. Gjeldende forskriften innebærer at det ikke er skole eller alternativ skoletilbud på Veidnesklubben.

Vurdering:

3. Kommunens plikt og ansvar for et skoletilbud på Veidnesklubben:

Kommunen er jamfør forskrift av 20.06.08, ikke pliktig til å etablere nye skoler eller skoletilbud for familier som flytter til områder utenfor vedtatt skolekrets. Kommunen er derfor ikke forpliktet til å etablere ny skole eller opprette et alternativt skoletilbud på Veidnesklubben. Dette bekreftes også av Fylkesmannen i Finnmark ved utdanningsdirektør Lisbeth Isaksen.

Kommunen kan imidlertid opprette ny skole eller etablere et alternativ opplæringstilbud hvis man ønsker dette. Eventuell ny skole på Veidnesklubben vil være en politisk beslutning, som også innebærer at ny forskrift for skolekrets må utformes og behandles politisk.

4. Nærskoleprinsippet:

I opplæringsloven §8.1 første ledd, første og annet punktum fremkommer følgende:

Grunnskoleelevane har rett til å gå på den skolen som ligg nærast eller ved den skolen i nærmiljøet som dei soknar til. Kommunen kan gi forskrifter om kva for skole dei ulike områda i kommunen soknar til.

Når det gjelder spørsmål om nærskoleprinsippet slik dette er nedfelt i §8.1 i opplæringsloven, så må nærskolen ligge i bostedskommunen. I tillegg innebærer prinsippet en plikt for eleven å gå på den nærmeste skolen. Hva som er nærskole avgjøres av geografiske forhold, avstand og trafikkforhold.

Da Veidnesklubben ikke inngår i vedtatt skolekrets vil nærskole for området være Lebesby oppvekstsenter som ligger i bostedskommunen. De geografiske forholdene og avstanden tilsier at bruk av Lebesby oppvekstsenter som nærskole vil gi en del utfordringer i forhold til reisetid og værforhold, både når det gjelder skoleskyss via landeveien eller via båt. Skolekyss via landeveien vil innebære 34 mil tur/retur. Når skoletilbud vurderes mht nærskoleprinsippet, så skal det også ligge til grunn en vurdering av hva som er til beste for eleven.

5. Etablering av skoletilbud i en annen kommune:

Kommunen er ikke pliktig til å inngå eller tilby skoletilbud i en annen kommune. Bostedskommunen kan heller ikke pålegge en elev å gå på skole i en annen kommune, men kan etablere et samarbeid med en annen kommune hvis begge parter (skoleier og foreldre/eleven) ønsker et slikt tilbud. Dette vil også kreve at det utformes ny forskrift for skolekrets i Lebesby kommune. Det bør da ligge til grunn en langsiktig samarbeidsavtale med aktuell kommune.

Hvis en slik ordning skal vurderes for Veidnesklubben, så ligger den nærmeste grunnskolen i Børselv i Porsanger kommune. Avstanden er via landeveien på ca. 14 mil tur/retur. Børselv skole er imidlertid vedtatt nedlagt fra høsten 2015. Lakselv barneskole vil da være den nærmeste grunnskolen. Avstanden mellom Veidnesklubben og Lakselv er via landeveien 24 mil tur/retur.

Ved inngåelse av samarbeid om skoletilbud i en annen kommune, er bostedskommunen iht §13.1 i opplæringsloven pliktig til å betale for opplæringen hvis kommunen som tilbyr opplæringen krever dette. Bostedskommunen er den kommune hvor foreldrene/den som har omsorgen for barnet er registrert bosatt. Praksis har tidligere vært at bostedskommunen betaler kostpris, basert på Kostratall til kommunen hvor skoletilbudet blir gitt. Hvis eleven har behov for oppfølging/tiltak som innebærer en merkostnad er det naturlig at bostedskommunen betaler for dette jamfør avtale som er inngått i forkant.

Et skoletilbud i Lakselv for barn som bor på Veidnesklubben vil innbære behov for skoleskyss hver dag tur/retur hjem –skole. Elever i Finnmark har krav på fri skoleskyss når avstanden er på mer enn 2 km for elever i 1.- 2 klasse og for 3.-10 klasse når avstanden er på mer enn 4 km. Kommunen betaler normalt en egenandel tilsvarende billett takst, det er mulig at en etablering med skoletilbud utenfor bostedskommunen vil kunne gi større egenandel siden det heller ikke er daglig rutebuss mellom Lakselv og Veidesklubben.

Utgiftene og omfanget av en slik samarbeidsavtale vil variere utfra hvor mange elever som skal ha ordningen, og hvilket klassetrinn de går på. Dette har sammenheng med at timetall og antall fag øker med alderen. Det vil også kunne innebære at de yngste elevene må vente på de eldste før skolekyss hjem. Det vil i så fall innebære at disse har rett til tilsyn i ventetiden.

6. Etablering av ny skole på Veidnesklubben:

Kommunen kan gjennom politisk behandling vedta at det skal etableres ny skole på Veidnesklubben. Ny forskrift til skolekrets må da utformes og behandles politisk. Etablering av ny skole og endring av skolekrets vil innebære at kommunen forplikter seg i et langsiktig perspektiv overfor de som bor på Veidnesklubben. Man vil være forpliktet til å sikre at stedet til enhver tid har et skoletilbud som er i tråd med lover og forskrifter uavhengig av elevtall, kompetansebehov, antall årsverk, og økonomiske rammer.

Hvis man ønsker å etablere en ny skole, er det ikke realistisk å forvente at dette vil være klart til skolestart høsten 2015. Foruten rekruttering av undervisningspersonale vil det være behov for klargjøring av lokaler, bolig til de som tilsettes, plan for organisering av opplæringen inkludert innkjøp av utstyr, undervisningsmateriell og læreverk. Faktorer knyttet til antall elever og aldersfordeling vil ha direkte innvirkning på omfang av både årsverk og rektorkrav.

Nedenfor er en oversikt over noen av de forholdene som må avklares hvis ny skole skal etableres:

Område:	Vurdering	Tiltak:
6.1. Skolebygg	Skolebygget er godkjent til skoleformål. I hvilken grad skolebygget tilfredsstillers dagens krav jfr. Kap.9a i opplæringsloven, HMS og arbeidsmiljøloven er uavklart.	Det er nødvendig med en befaring av skolebygget, slik at tiltaksplan med kostnadsramme og tidsperspektiv kan utformes.
	Skolebygget disponeres i dag av Veidnes bygdelag som har inngått en leieavtale med Lebesby kommune. Bygges benyttes til butikk, kafe, post, bibliotek, kontor samt utleie av leilighet og garderobeanlegg.	På bakgrunn av befaring, og utredning av arealbehov for skoledrift samt bruk av bygget må avtalen med Bygdelaget revideres.

	Oppvekst har ikke grunnlag for å kunne beregne driftskostnader for skolebygget.	Driftskostnader for skoledrift mht vedlikehold og strøm må estimeres og justeres etter første driftsår.
6.2. Ustyr og læremidler	Oppvekst har ingen oversikt over hva som finnes av møbler, utstyr og undervisningsmateriell.	Det er nødvendig med en befaring av bygget for å få en oversikt over utstyr. Man må påregne at det vil være behov for større investeringer mht møbler, utstyr, IKT, og læremidler. Omfang av dette vil variere mht antall elever. Et forsiktig estimat av kostnadene til investeringer av møbler, utstyr, undervisningsmateriell og IKT knyttet til skoletilbud for en elev vil ved oppstart være minimum kr. 120 000,-.
6.3 Årsverk	Det er vanskelig å gjøre en nøyaktig beregning av antall årsverk som etablering av ny skole vil medføre. Dette vil variere mht antall elever og aldersfordeling. Flere elever med stor aldersfordeling vil gi større timetallsbehov. I tillegg foreligger det krav om rektor, og da administrativ ressurs.	Før man kan lyse ut lærerstillinger må antall elever være klarlagt. Hvis det er snakk om en elev på barnetrinnet vil dette utløse ett årsverk + administrativ ressurs. Det må også søkes om dispensasjon fra rektorkraver
6.4 Lønnskostnader	Lønnskostnadene vil i hovedsak være knyttet til avlønning av lærer og til administrativ ressurs. Lønnsramma for lærere med godkjent utdanning ligger på mellom kr. 367 000,- til 592 200,- avhengig av utdanning og ansiennitet. I tillegg vil det også være utgifter til renhold.	Man må forvente lønnsutgifter på mellom kr. 650 000,- til 750 000,- inkluder sosiale utgifter for årsverk knyttet til undervisning av en elev samt til dekning av lønn for renhold og vaktmestertjenester.
6.5 Organisering	Skolen vil i utgangspunktet være en fådelt skole. Hvis det er flere elever på ulike klassetrinn kan felles undervisning være vanskelig å få gjennomført. Dette vil da føre til behov for delingstimer, og økt timetall. Opplæringen er ikke bare knyttet til selve faget men også til sosiale relasjoner og utvikling av kommunikasjon og sosial kompetanse. Man må derfor inngå samarbeid med andre skoler i enkelte fag og for deltakelse på ulike aktiviteter.	Samarbeid med andre skoler i enkelte fag, deltakelse på arrangement, bestemte aktiviteter og bruk av spesialrom vil utløse utgifter til reise og opphold eventuelt leie av lokaler. Kostnadsramme for dette er vanskelig å estimere da dette vil ha sammenheng med antall elever, lærere og hyppighet på deltakelse.

<p>6.6 Kompetanse og rekruttering</p>	<p>Antall elever og alderfordeling vil legge noen føringer mht kompetansebehov. Lovendring om kompetansekrav for undervisningspersonale trådte i kraft i januar 2014. Dette innebærer at undervisningspersonale skal ha kompetanse i det faget de underviser i.</p> <p>Lærerne har nødvendigvis ikke kompetanse i alle fag. Erfaringsmessig vet man at det er utfordrende å rekruttere lærere til små skoler med få elever. Kommunen bør derfor vurdere eventuelle rekrutteringstiltak.</p>	<p>Antall elever og aldersfordelingen vil legge føringer på hvilket kompetansebehov skolen vil ha.</p> <p>Utlysning og rekruttering må skje på bakgrunn av hvilken informasjon man har om elevgrunnet.</p>
<p>6.7 .Bolig</p>	<p>I dag har kommunen utleieboliger på Veidnes. Disse er pr. i dag utleid. Så fremst man ikke har alternative boliger må disse frigjøres slik disse kan benyttes som bolig for undervisningspersonale</p>	<p>Boligspørsmålet må være avklart før stillingen/ene lyses ut.</p>
<p>6.8 SFO og leksehjelp</p>	<p>Kommunen skal ha et tilbud om SFO for barn i alderen 1.-4 trinn, før og etter skoletid. Dette må man også ta høyde for ved eventuell etablering av ny skole på Veidnesklubben.</p> <p>Kommunen er jmfør §13-7a pliktig å tilby leksehjelp.</p>	<p>Spørsmål om SFO vil avklares når man har oversikt over antall elever og aldersfordelingen på disse. Dette er også noe som kan avklares med foresatte før vurdering om etablering av et slikt tilbud. SFO kan også sees i sammenheng med leksehjelp.</p>

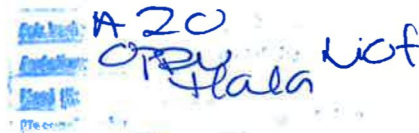
Det vises for øvrig til vedlagt utdrag av opplæringsloven og til forskrift til opplæringsloven.

Lebesby kommune/Oppføringssektoren
postboks 38
9790 Kjøllefjord

15/120-1 661/15

U 9 FEB 2015

AUS:
Svein Vegar Lyder
Alma Arlikeviciene
9717 Veidnesklubben
Tlf 941 50098
Mail: svennevl@gmail.com

Veidnesklubben 02.02.2015

SØKNAD OM OPPSTART AV SKOLE PÅ VEIDNESKLUBBEN FRA HØSTEN 2015

Ber med dette om Lebesby kommune åpner skolen på Veidnesklubben fra høsten 2015, slik at lokale unger får lovpålagt skoletilbud på Veidnesklubben.

Høsten 2013 startet vårt barn Samanta Arlikeviciute, født 13.03.06, på skole i Kjøllefjord. Dette da det for tiden ikke var skoletilbud på Veidnesklubben.

Dette medførte at familien var nødt å skaffe en ekstra husstand. Det har medført mye pendling over fjelloverganger som er svært vanskelig vinterstid. Dette med barn i alder 5 til 8 år.

Familien har hatt, og har bosted på Veidnesklubben. Man har her bygd opp en lokal virksomhet som gjør at arbeidsplassen til deler av familien gjør at man er nødt å være stasjonert på stedet meste parten av tiden.

Nå har vi prøvd dette som en løsning i 1,5 år og ser at dette er ikke en løsning som er forsvarlig ovenfor familiens økonomi, forsvarlighet med pendling ovenfor små barn og muligheten for at familien lever som en familie skal gjøre. Nemlig samlet.

Vi ber derfor at Lebesby Kommune tilfredsstillter Samanta med lovpålagt skole på Veidnesklubben fra skoleåret 2015/2016.

Som kjent er det siste tid blitt økt aktevititet på veidnesklubben innen fiskeri. Dette har medført at personer og familier som tidligere har ønsket å flytte til Veidnesklubben, men ikke kunne pga mangel på arbeid, nå ønsker å ta skrittet å flytte hit. Dette er familier med større antall barn. Den som er sikrest på kort sikt er en familie bo satt i kirkenes, men med røtter fra Veidnesklubben. I denne familien er det 5 barn og hvor 3 er i skolepliktig alder. (se vedlegg)

Mann er også kjent med at flere ønsker å ta steget med å flytte til Veidnesklubben når man ser at det er en realitet at skolen startes opp igjen. Dette er en forutsetning for at en familie med barn skal kunne bo på Veidnesklubben.

Søkers familie har fortid fra Hammerfest. Det er faktisk lettere vei å pendle til en Kjøllefjord, og det ville være synd om familien måtte ta flytting tilbake dit.

Etter denne tiden familien har forsøkt dagens løsning med pendling til Kjøllefjord, er man helt klar på at dette vil ikke være et alternativ man fortsetter med høsten 2015.

Man vil også Minde på at her er andre unger som vil være i skolepliktig alder fra høsten 2016. skal plassen ikke tappes for unge familier vil det derfor være avgjørende at Lebesby komme nå tar tak i problemstillingen, åpner skolen og dermed gir bygden mulighet til å utvikle seg videre i den positive retningen man har sett de siste år.

Dokid: 15001371 (15/120-1)

SØKNAD OM OPPSTART AV SKOLE PÅ
VEIDNESKLUBBEN

Mann håper på en positiv løsning av problemet, og en fremtid med en bygd fulle av barn i alle alder.

Mvh : Svein Lyder

Alma Arlikeviciene

Vedlegg:

- mail med bekreftelse på flytting til Veidnesklubben
- Bekreftelse på bosted, fødselsnr og foreldre til samanta

LEBESBY KOMMUNE
OPPLÆRINGSSEKTOREN

Svein Vegar Lyder og Alma Arlikeviciene

9717 VEIDNESKLUBBEN

Deres ref.

Vår ref
15/120-2

Arkivkode
A20

Vår dato
23.02.2015

FORELØPIG SVAR –
SØKNAD OM OPPSTART AV SKOLE PÅ VEIDNESKLUBBEN

Viser til søknad av 02.02.15 hvor dere ber om at det blir etablert ny skole på Veidnesklubben med oppstart fra høsten 2015.

Saken vil bli forelagt Formannskapet til politisk prinsippvurdering. Under forutsetning om at relevante saksområder er kartlagt vil dette skje i løpet av mars, eventuelt den 30.04.2015.

Ta gjerne kontakt hvis dere har spørsmål angående saken!

Med hilsen
LEBESBY KOMMUNE

Lise Birgitte Øfeldt
Oppvekstsjef

Kopi til:

Harald larsen, rådmann i Lebesby kommune

Fra: Anne Lill Fallsen
Sendt: 2. mars 2015 14:55
Til: Lise Birgitte Øfeldt
Emne: _K2161

Oppfølgingsflagg: Følg opp
Status for flagg: Flagget

Lebesby kommune
Rådmannskontoret
9790 KJØLLEFJORD

Lebesby Oppvekstkontor

Saksnr.
04/05091

Arkivkode

Vår dato:
19.10.2004

Avd/Sek/Saksb.
B12 /SOK/OPPV/JAHA

SKOLESTRUKTUR I LEBESBY KOMMUNE

MELDING OM VEDTAK

Fra møtet i Kommunestyret den 14.10.2004, saksnr PS 0073/04.
De underrettes herved om at det er fattet følgende vedtak:

- **Dyffjord Skole legges ned fra påsken 2005.**
- **Elevene overføres Kjøllefjord Skole**
- **Lebesby kommune vil besørge tilsyn og innkvartering ved evt. stengt vegforbindelse.**
- **Veidnes Skole legges ned fra og med skoleåret 2006/ 2007.**

Med hilsen
Lebesby kommune

Lill Wenche Evensen
sekretær I

Kopi til: Dyfjord Skole, Kjøllefjord Skole, Veidnes Skole, Lebesby skole, Kunes Skole

Fra: Anne Lill Fallsen
Sendt: 2. mars 2015 14:55
Til: Lise Birgitte Øfeldt
Emne: _K2160

Oppfølgingsflagg: Følg opp
Status for flagg: Flagget

Saksprotokoll

Utvalg: Kommunestyret
Møtedato: 14.10.2004
Sak: PS 0073/04

Resultat: Annet forslag vedtatt

Arkivsak: 04/05091
Tittel: SAKSPROTOKOLL: SKOLESTRUKTUR I LEBESBY KOMMUNE

Behandling:

Tommy Vevang tiltrådte møtet.

Forslag fra Odd Birkeland:

- Dyfjord Skole legges ned fra og med 1. jan. 05.
- Elevene overføres Kjøllefjord Skole
- Lebesby kommune vil besørge tilsyn og innkvartering ved evt. Vegforbindelse.
- Veidnes Skole legges ned fra og med skoleåret 2006/ 2007.

Forslag fra Henry Ingilæ:

Foreslår å opprettholde skolestrukturen i Lebesby kommune slik den er i dag.

Forslag fra AP v/Stine Akselsen:

Kommunestyret vedtar Alternativ 2 med følgende endring: Dyfjord skole legges ned fra påsken 2005.

Votering:

Forslaget fra Odd Birkeland og Henry Ingilæ ble satt opp mot hverandre.

Birkelands forslag ble vedtatt mot 2 stemmer.

Ingilæ's forslag falt.

Ang. forslag om dato:

AP's forslag ble vedtatt mot 2 stemmer.

Vedtak:

- Dyfjord Skole legges ned fra påsken 2005.
- Elevene overføres Kjøllefjord Skole
- Lebesby kommune vil besørge tilsyn og innkvartering ved evt. stengt vegforbindelse.
- Veidnes Skole legges ned fra og med skoleåret 2006/ 2007.

Lise Birgitte Øfeldt

Fra: Anne Lill Fallsen
Sendt: 2. mars 2015 14:54
Til: Lise Birgitte Øfeldt
Emne: _K215F

Opprøringstegn: røig opp
Status for flagg: Flagget

Saksfremlegg

Arkivsak: 04/05091
Sakstittel: SKOLESTRUKTUR I LEBESBY KOMMUNE

Rådmannens innstilling:

::: &&& Sett inn innstillingen under &&&

Saken fremmes uten innstilling, og en ber politikerne velge mellom de to alternative løsninger.

::: &&& Sett inn innstillingen over &&&

Saksutredning:

... &&& Sett inn saksutredningen under &&&

Faktaopplysning:

Kretsgrensene har fra gammelt vært lagt opp etter kommunikasjonene. Dårlig eller manglende veiforbindelse gjorde at det var mange skoler i kommunen. I en periode etter krigen var elevene fra småsteder i distriktet internert på Lebesby. Da 9-årig skole ble innført ble det bygd internat i Kjøllefjord for å huse ungdomsskoleelevene fra hele fjorddistriktet.

I dag er skolestrukturen i Lebesby kommune desentralisert slik at det er mulig å ha 1 - 10 skoler på stedene Kjøllefjord, Dyfjord, Lebesby, Kunes og Veidnes. Kretsreguleringer har ikke vært foretatt siden 1970-tallet, og selv om kommunikasjonene er blitt bedret slik at det nå er veiforbindelse mellom alle skolestedene i kommunen, så er kretsmønsteret det samme som tidligere.

Den desentraliserte skolestrukturen slik den er i dag

Kjøllefjord skole

Skolen er en fulldelt 1 - 10 skole som tar imot elever fra følgende steder:

- Kjøllefjord
- Snattvika
- Kifjord

Skolen har skoleåret 2003/2004 131 elever.

Prognose

Skoleår	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008
Antall elever	131	132	134	143

Under forutsetning av at det ikke skjer noe innafor sysselsettinga som resulterer i negativ tilvekst i befolkningen, så tilsier prognosen for de neste 4 skoleårene at elevtallet vil ha ei svak økning.

Dyffjord skole

Forrige skoleår var det 10 elever ved skolen. I løpet av skoleåret 2002/2003 flyttet familier slik at i dag er skolen udelt med 4 elever på barnetrinnet. I løpet av sommeren 2004 har to familier flyttet til Dyffjord. Disse familiene har 7 barn i skolepliktig alder. Barna går etter søknad på skole i Kjøllefjord og foreldrene har påtatt seg kostnader ved skoleskyss.

Prognose

Skoleår	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008
Antall elever	4	4	4	36

Utfra prognosen er elevtallet stabilt i årene som kommer. Men, Dyffjordsamfunnet er svært sårbart overfor flytting. Pr i dag er det to familier som har barn i skolepliktig alder.

Lebesby oppvekstsenter

Lebesby oppvekstsenter er en 4-delt barne og ungdomsskole med ei barnehageavdeling. Oppvekstsenteret tar imot elever fra strekningen Bekkarfjord - Friarfjord.

Inneværende skoleår er det 37 elever ved skolen. På barnehageavdelinga er det 7 barn.

Prognose

Skoleår	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008
Antall elever	35	34	36	40

I de kommende 4 skoleår vil det ut fra prognosen være et meget stabilt elevgrunnlag ved Lebesby oppvekstsenter.

Kunes skole

Kunes skole er en 1-10 skole med udelt barnetrinn og udelt ungdomstrinn. Kunes skole tar imot elever fra strekningen Kunes - Landersfjord.

Skolen har inneværende skoleår 11 elever fordelt med 5 elever på barnetrinnet og 6 elever på ungdomstrinnet.

Prognose

Skoleår	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008
Antall elever	8	8	6	5

Om det ikke skjer en tilvekst av barn vil skolen i 2008/2009 ha bare 3 elever.

Veidnes skole

Veidnes skole har inneværende skoleår 1 elev på ungdomstrinnet. Eleven får en del av opplæringa ved Børselv skole, og kommunen betaler for overnatting og kost også for en av de foresatte.

Prognose

Skoleår	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008
Antall elever	1	1	0	0

Om det ikke skjer en tilvekst av unge familier på stedet vil skolen være nedlagt fra og med høsten 2006.

Vurdering:

Slik det er i dag har vår kommune svært kostbar grunnskole sammenlignet med andre kommuner. Dette skyldes selvsagt den desentraliserte skolestrukturen vi har.

Kommunestyret har allerede behandlet saken tidligere, men i siste møte ble det bedt om at saken blir tatt opp i første høstmøte i kommunestyret

En vil fra oppvekstetaten legge frem 2 alternativer til organisering av grunnskolen i Lebesby kommune. Tallene er fra budsjettet fra forslag til budsjett for 2005.

Alternativ 1.

Skolestrukturen slik den er i dag.

Kjøllefjord skole

Skolen er en fullført 1 - 10 skole som tar imot elever fra følgende steder:

- Kjøllefjord
- Snattvika
- Kifjord

Skolen har skoleåret 2003/2004 122 elever fordelt med 85 elever på barnetrinnet og 37 elever på ungdomstrinnet.

1.2100 Netto kostnad grunnskole 5.952.000

Dyffjord skole

Forrige skoleår var det 10 elever ved skolen. I løpet av skoleåret 2002/2003 flyttet familier slik at i dag er skolen udelt med 4 elever på barnetrinnet. I løpet av sommeren 2004 har to familier flyttet til Dyffjord. Disse familiene har 7 barn i skolepliktig alder. Barna går etter søknad på skole i Kjøllefjord og foreldrene har påtatt seg kostnader ved skoleskyss.

1.2110 Netto kostnad grunnskole 863.000

Lebesby oppvekstsenter

Lebesby oppvekstsenter er en 4-delt barne og ungdomsskole med ei barnehageavdeling. Oppvekstsenteret tar imot elever fra strekningen Bekkarfjord - Friarfjord.

Inneværende skoleår er det 36 elever ved skolen fordelt med 27 elever på barnetrinnet og 9 elever på ungdomstrinnet. På barnehageavdelinga er det 5 barn.

1.2120 Netto kostnad oppvekstsenter 3.596.000

Kunes skole

Kunes skole er en 1-10 skole med udelt barnetrinn og udelt ungdomstrinn. Kunes skole tar imot elever fra strekningen Kunes - Landersfjord.

Skolen har inneværende skoleår 11 elever fordelt med 5 elever på barnetrinnet og 6 elever på ungdomstrinnet.

1.2130 Netto kostnad grunnskole 1.015.000

Veidnes skole

Veidnes skole har inneværende skoleår 1 elev på ungdomstrinnet. Eleven får en del av opplæringa ved Børselv skole, og kommunen betaler for overnatting og kost også for en av de foresatte.

1.2140 Netto kostnad grunnskole

428.000

Totalkostnad eksisterende alternativ 11.909.000

Dette er en nedgang på 240.000 fra 2004-budsjettet

Om dette alternativet vedtas må det tilføres det det koster å drive Dyfjord skole. Dette fordi Dyfjord skole ikke er med i rammeoverføringen til oppvekst for 2005. Summen vil være kr 980.000. Da er bygget inkludert.

Alternativ 2

Dyfjord skole legges ned fra 1.januar 2005, og elevene overføres til Kjøllefjord skole.

Det er en halv times kjøring fra Dyfjord til Kjøllefjord, så transportstrekningen er ikke avskrekkende lang. Det må legges opp til transport 3 ganger pr dag. Fra Dyfjord om morgenen, og tilbake når de minste er ferdige og en tur når de største er ferdige. Et av ankepunktene vil være uværst dager. Det må derfor skaffes beredskapshjem i Kjøllefjord for eventuelle tilfeller hvor elevene blir værfaste i Kjøllefjord.

Det vil være svært dårlig arbeidsgiverpolitikk å si opp lærere fra 1.januar. Det er ikke så enkelt å skaffe seg ny jobb da en må regne med at de fleste skolene har den arbeidskraften de trenger. Fra oppvekstetaten vil en foreslå at lærerne ved Dyfjord skole overføres til Kjøllefjord skole og at de går på topp der resten av skoleåret. Om situasjonen blir som den har vært de siste par årene med langtidssykefravær vil disse kunne gå som vikarer. Hvor mye en sparer på dette er usikkert. Fra høsten 2005 sparer en ca 380.000. Det resterende beløpet må kunne reguleres inn i løpet av første eller andre tertial 2005.

Elevene vil ha tilgang til større faglig kompetanse ved en overflytting til Kjøllefjord skole. Slik det er i dag ved Dyfjord skole med 1,8 lærere sier det seg selv at det er begrenset hvilken fagkompetanse 1,8 lærere kan ha. Så rent faglig og pedagogisk vil elevene få et bedre skoletilbud ved Kjøllefjord skole enn ved Dyfjord skole.

Ved en stor skole vil elevene ha mye kontakt med elever på sin egen alder og måtte lære seg å forholde seg til det. Derved opparbeider elevene seg større sosial kompetanse ved å forholde seg til mange elever og mange lærere, noe som vil være et gode når de skal videre i livet.

Hva nedleggelse av skolen vil bety for bygda Dyfjord er vanskelig å si. Det vil stort sett bli synsing. En vil derfor la dette ligge da ei slik ukvalifisert gjetting ikke kan vektlegges. Dette er ei vurdering som politikerne må foreta.

Veidnes skole legges ned fra og med skoleåret 2006/2007

Våren 2006 går den ene eleven på Veidnes ut av 10.klasse. I følge prognosene fra folkeregisteret er det ingen tilgang av elever til denne skolen.

Slik det er i dag går den ene eleven 2 dager i uka på Børselv skole.

Ved eventuell tilgang av elever til skolen bør en derfor vurdere om en skal opprette skolen igjen, eller om en skal ha avtale med Porsanger kommune om skolegang i Børselv.

Økonomiske konsekvenser

Tallene som er brukt er budsjettall for 2004. Det er gjort beregninger når det gjelder skoleskyss og beredskapshjem og dette er tatt med i oppstillingen. Skolebygg er ikke tatt med i denne oppstillingen.

2003 regnskap	2004	2005	2006	2007
11.337.000	12.145.000	10.925.000	10.755.000	10.525.000

Kommunestyret må velge mellom de to skisserte alternativer til skolestruktur i Lebesby kommune.

Alternativ 1.

Lebesby kommunestyre vedtar forskrifter til organisering av skolene i Lebesby kommune gjeldende fra skoleåret 2004/2005.

Kjøllefjord skole

Skolen er en fulldelt 1 - 10 skole som tar imot elever fra følgende steder:

- Kjøllefjord
- Snattvika
- Kifjord

Dyffjord skole

Skolen er udelt og tar i mot elever fra

- Dyffjord

Lebesby oppvekstsenter

Lebesby oppvekstsenter er en 4-delt barne og ungdomsskole med ei barnehageavdeling. Oppvekstsenteret tar imot elever fra strekningen Bekkarfjord - Friarfjord.

Kunes skole

Kunes skole er en 1-10 skole med udelt barnetrinn og udelt ungdomstrinn. Kunes skole tar imot elever fra strekningen Kunes - Landersfjord.

Veidnes skole

Veidnes skole er en udelt skole som tar i mot elever fra

- Veidnes

For 2005 øker Lebesby kommunestyre den økonomiske ramma for oppvekst med kr 980.000

Alternativ 2.

Lebesby kommunestyre vedtar forskrifter til organisering av skolene i Lebesby kommune gjeldende fra skoleåret 2004/2005.

Kjøllefjord skole

Skolen er en fulldelt 1 - 10 skole som tar imot elever fra følgende steder:

- Kjøllefjord
- Snattvika

- Kifjord
- Dyfjord

Dyfjord skole

Skolen legges ned fra 1.januar 2005, og elevene overføres til Kjøllefjord skole.

Lebesby oppvekstsenter

Lebesby oppvekstsenter er en 4-delt barne og ungdomsskole med ei barnehageavdeling. Oppvekstsenteret tar imot elever fra strekningen Bekkarfjord - Friarfjord.

Kunes skole

Kunes skole er en 1-10 skole med udelt barnetrinn og udelt ungdomstrinn. Kunes skole tar imot elever fra strekningen Kunes - Landersfjord.

Veidnes skole

Skolen legges ned fra skoleåret 2006/2007

... &&& Sett inn saksutredningen over &&&

Sak PS 32/08

Sakstittel: KUNES SKOLE

Innstilling:

Lebesby kommunestyre vedtar følgende Forskriftsendring skolestruktur i Lebesby kommune:

Forskrift til skolestruktur i Lebesby kommune gjeldende fra skoleåret 2008/ 2009

Kjøllefjord skole

Skolen er en fulldelt 1 – 10 skole som tar imot elever fra følgende steder:

- Kjøllefjord
- Snattvika
- Kifjord
- Dyfjord

Lebesby Oppvekstsenter

Lebesby Oppvekstsenter er en 4-delt barne- og ungdomsskole med ei barnehageavdeling. Oppvekstsenteret tar imot elever fra strekningen Bekkarfjord – Kunes.

Elever bosatt på Kunes skal gis et tilbud på Kunes 2 dager pr. uke.

Behandling:

Forslag fra Per Magne Eriksen:

Forslag om å utsette behandlingen av nedlegging av Kunes Skole til det er foretatt en konsekvensanalyse av nedleggelsen.

Forslag fra Svein Slåtsveen:

Endring siste linje:

Elever bosatt på Kunes skal gis et tilbud på Kunes i 3 dager pr. uke med mulighet for å øke dette til 4 dager pr. uke i skoleåret.

Forslag fra Tommy Vevang. (ble senere trukket)

Votering:

Per Magne Eriksens forslag falt med 3 stemmer.

Svein Slåtsveens forslag og Formannskapetets innstilling ble satt opp mot hverandre. 2 stemte for Slåtsveens forslag, og 15 stemte for innstillingen.

*****Innstillingen ble vedtatt med 15 mot 2 stemmer.**

Vedtak:

Lebesby kommunestyre vedtar følgende Forskriftsendring skolestruktur i Lebesby kommune:

Forskrift til skolestruktur i Lebesby kommune gjeldende fra skoleåret 2008/ 2009

Kjøllefjord skole

Skolen er en fulldelt 1 – 10 skole som tar imot elever fra følgende steder:

- Kjøllefjord
- Snattvika
- Kifjord
- Dyfjord

Lebesby Oppvekstsenter

Lebesby Oppvekstsenter er en 4-delt barne- og ungdomsskole med ei barnehageavdeling. Oppvekstsenteret tar imot elever fra strekningen Bekkarfjord – Kunes.

Elever bosatt på Kunes skal gis et tilbud på Kunes 2 dager pr. uke.

Utdrag fra opplæringsloven og forskrift til opplæringsloven

Utdrag fra opplæringsloven:

2-2. Omfanget av grunnskoleopplæringa i tid

Departementet gir forskrifter om samla tid til opplæring i grunnskolen.

Kommunen kan gi forskrifter om undervisningstid ut over timerammene i forskriftene etter første leddet. Kravet i § 38 første leddet bokstav c i forvaltningslova om kunngjering i Norsk Lovtidend gjeld ikkje.

Opplæringa skal strekkje seg over minst 38 skoleveker innanfor ei ramme på 45 samanhengande veker i skoleåret.

Kommunen gir forskrifter om skole- og feriedagar i skoleåret for elevane. Forskrifta skal vere tilpassa avviklinga av nasjonale prøver. Kravet i § 38 første leddet bokstav c i forvaltningslova om kunngjering i Norsk Lovtidend gjeld ikkje.

Departementet kan gi forskrifter om rammer for dagleg skoletid og om pausar for elevane.

§ 2-3. Innhald og vurdering i grunnskoleopplæringa

Grunnskoleopplæringa skal omfatte religion, livssyn og etikk, norsk, matematikk, framandspråk, kroppsøving, kunnskap om heimen, samfunnet og naturen, og estetisk, praktisk og sosial opplæring. Ein del av undervisningstida etter § 2-2 kan brukast til fag og aktivitetar som skolen og elevane vel, til leirskoleopplæring og til opplæring på andre skolar eller på ein arbeidsplass utanfor skolen. Kommunane avgjer sjølv korleis timar ut over minstetimetallet gitt i forskrifter etter § 2-2 skal brukast.

Grunnskolen er delt i eit barnetrinn og eit ungdomstrinn. Barnetrinnet omfattar 1.-7. årstrinn og ungdomstrinnet omfattar 8.-10. årstrinn.

Departementet gir forskrifter om fag, om mål for opplæringa, om omfanget av opplæringa i faga og om gjennomføringa av opplæringa. Departementet gir forskrifter om aktivitetar som ikkje er opplæring i fag. Departementet gir forskrifter om vurdering av elevar og privatistar og om klage på vurderinga, om eksamen og om dokumentasjon.

Elevane skal vere aktivt med i opplæringa. Undervisningspersonalet skal tilretteleggje og gjennomføre opplæringa i samsvar med læreplanar gitt etter lova her. Rektor skal organisere skolen i samsvar med første leddet og forskrifter etter tredje leddet og i samsvar med § 1-1 og forskrifter etter § 1-5.

Etter søknad frå kommunen kan departementet gi ein skole løyve til avvik frå første leddet og frå forskrifter om læreplanar dersom kravet til opplæringa samla ikkje blir mindre. Før slikt løyve blir gitt, må det liggje føre fråsegn frå samarbeidsutvalet.

§ 7-1. Skyss og innlosjering i grunnskolen

Elevar i 2.-10. årstrinn som bur meir enn fire kilometer frå skolen har rett til gratis skyss. For elevar i 1. årstrinn er skyssgrensa to kilometer. Elevar som har særleg farleg eller vanskeleg skoleveg har rett til gratis skyss utan omsyn til veglengda.

Når det er nødvendig, har elevar rett til gratis båttransport utan omsyn til reiselengda.

Departementet gir nærmare forskrifter om tryggleiken til elevane under skoleskyssen.

Kommunen skal innlosjere elevar når dagleg skyss ikkje er forsvarleg. I vurderinga skal det særleg leggast vekt på forhold som gjeld den enkelte eleven, til dømes alder, funksjonshemming, reisetid og tryggleik, og om dagleg skyss fører til ekstraordinære kostnader eller vanskar for kommunen. I tvilstilfelle avgjer foreldra om eleven skal skyssast eller innlosjerast.

Kommunen fører tilsyn med grunnskoleelevar som er innlosjerte.

§ 8-1. Skolen

Grunnskoleelevane har rett til å gå på den skolen som ligg nærast eller ved den skolen i nærmiljøet som dei soknar til. Kommunen kan gi forskrifter om kva for skole dei ulike områda i kommunen soknar til. Kravet i § 38 første leddet bokstav c i forvaltningslova om kunngjering i Norsk Lovtidend gjeld ikkje.

To eller fleire kommunar kan avtale at område i ein kommune soknar til ein skole i nabokommunen. Elles gjeld retten etter første ledd første punktum. Kommunane må gi likelydande forskrift om kva for område i kommunane som soknar til denne skolen. Kommunane skal opprette ein skriftleg samarbeidsavtale. Kommunestyret vedtar sjølv avtalen og endringar i denne. Samarbeidsavtalen skal minst innehalde fråsegn om:

- opprekning av avtalepartane og kva kommune som skal drifte skolen som dei gitte områda soknar til
- det økonomiske oppgjeret mellom kommunane, som kostnader til skyssordning
- varigheita på avtalen
- reglar for å tre ut av og avvikle samarbeidet, og
- anna som etter lov krev avtale.

Utdrag fra opplæringsloven og forskrift til opplæringsloven

Etter søknad kan eleven takast inn på annan skole enn den eleven soknar til.

Når omsynet til dei andre elevane tilseier det, kan ein elev i særlege tilfelle flyttast til ein annan skole enn den skolen eleven har rett til å gå på etter første leddet. Før det blir gjort vedtak om å flytte ein elev, skal ein ha prøvd andre tiltak. Når det er nødvendig, kan eleven flyttast til ein skole utanfor kommunen, men ikkje slik at eleven må flytte ut av heimen eller at skoleskyssen blir uforsvarelg¹ lang.

Endra med lover 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645), 21 juni 2013 nr. 98 (ikr. 1 aug 2013, etter res. 21 juni 2013 nr. 685).

¹ Skal vel være «uforsvarleg».

§ 9-1. Leiing

Kvar skole skal ha ei forsvarleg fagleg, pedagogisk og administrativ leing.

Opplæringa i skolen skal leiast av rektorar. Rektorane skal halde seg fortrulege med den daglege verksemda i skolane og arbeide for å vidareutvikle verksemda. Den som skal tilsetjast som rektor, må ha pedagogisk kompetanse og nødvendige leiareigenskapar. Rektorar kan tilsetjast på åremål.

Departementet kan etter søknad gjere unntak frå reglane i andre ledd og gi høve til andre måtar å organisere leiinga på.

§ 9-5. Skoleanlegga

Kommunen skal sørge for tenlege grunnskolar.

Til vanleg bør det ikkje skipast grunnskolar med meir enn 450 elevar.

På grunnskolar og i kombinerte anlegg for skole og andre formål må det ikkje kunne serverast alkohol eller takast med alkohol til nyting under arrangement i offentleg som privat regi. I kombinerte anlegg for skole og andre formål kan det i særlege høve gjerast unntak når desse anlegga vert nytta til kulturelle og sosiale føremål utanom skoletida

§ 9a-2. Det fysiske miljøet

Skolane skal planleggjast, byggjast, tilretteleggjast og drivast slik at det blir teke omsyn til tryggleiken, helsa, trivselen og læringa til elevane.

Det fysiske miljøet i skolen skal vere i samsvar med dei faglege normene som fagmyndigheitene til kvar tid anbefalar. Dersom enkelte miljøtilhøve avvik frå desse normene, må skolen kunne dokumentere at miljøet

likevel har tilfredsstillande verknad for helsa, trivselen og læringa til elevane.

Alle elevar har rett til ein arbeidsplass som er tilpassa behova deira. Skolen skal innreiast slik at det blir teke omsyn til dei elevane ved skolen som har funksjonshemmingar.

Dersom ein elev eller forelder, eller eit av råda eller utvala ved skolen der desse er representerte, ber om tiltak for å rette på fysiske miljøtilhøve, skal skolen snarast mogleg behandle saka etter reglane om enkeltvedtak i forvaltningslova. Om skolen ikkje innan rimeleg tid har teke stilling til saka, vil det likevel kunne klagast etter føresegnene i forvaltningslova som om det var gjort enkeltvedtak.

§ 13-1. Plikt for kommunen til å sørge for grunnskoleopplæring og spesialpedagogisk hjelp

Kommunen skal oppfylle retten til grunnskoleopplæring og spesialpedagogisk hjelp etter denne lova for alle som er busette i kommunen. Ansvaret gjeld ikkje elevar og andre som fylkeskommunen har ansvaret for etter §§ 13-2, 13-2 a og 13-3a.

Departementet gir forskrifter eller pålegg i enkelttilfelle om kven som skal reknast som busett i kommunen, og om refusjon av utgifter som andre kommunar har til grunnskoleopplæring.

Offentlege grunnskolar skal vere kommunale. I særlege tilfelle kan staten eller fylkeskommunen drive grunnskolar. Fylkeskommunen må ha godkjenning frå departementet.

Kommunen skal ha skolefagleg kompetanse i kommuneadministrasjonen over skolenivået.

§ 13-4. Ansvar for skoleskyss m.m.

Kommunen er ansvarleg for skyss av grunnskoleelevar og vaksne som har rett til skyss på grunn av særleg farleg eller vanskeleg skoleveg. Kommunen er ansvarleg for å oppfylle retten til skyss av førskolebarn etter § 7-6. Kommunen skal oppfylle retten til reisefølgje og tilsyn for førskolebarn, grunnskoleelevar og vaksne. Elles er fylkeskommunen ansvarleg for skyss, reisefølgje og tilsyn etter reglane i kapittel 7. Kommunane betaler refusjon etter persontakst for grunnskoleelevar og vaksne som blir skyssa av fylkeskommunen.

Fylkeskommunen skal organisere skoleskyssen i samråd med kommunen. Dersom kommunen og fylkeskommunen ikkje blir samde om korleis skoleskyssen skal organiserast og finansierast, kan departementet gi pålegg.

Utdrag fra opplæringsloven og forskrift til opplæringsloven

Departementet kan gi forskrifter om heimreiser, reisefølge og opphald for dei som må innlosjerast for å få hjelp eller opplæring etter denne lova, dessutan forskrifter om skoleskyss, skyssgodtgjersle og heimfylket sitt ansvar for å refundere utgifter til skyss i samband med vidaregåande opplæring i eit anna fylke.

Endra med lover 12 apr 2002 nr. 10 (ikr. 1 jan 2003, etter 0 res. 12 apr 2002 nr. 349), 17 juni 2005 nr. 105 (ikr. 17 juni 2005, etter res. 17 juni 2005 nr. 660).

§ 13-7. Skolefritidsordninga

Kommunen skal ha eit tilbod om skolefritidsordning før og etter skoletid for 1.-4. årstrinn, og for barn med særskilte behov på 1.-7. årstrinn.

Skolefritidsordninga skal leggje til rette for leik, kultur- og fritidsaktivitetar med utgangspunkt i alder, funksjonsnivå og interesser hos barna.

Skolefritidsordninga skal gi barna omsorg og tilsyn. Funksjonshemma barn skal givast gode utviklingsvilkår. Areal, både ute og inne, skal vere eigna for formålet.

Når skolefritidsordninga er knytt til skolar, skal rektor til vanleg vere leiar. Departementet kan gjere unntak frå kravet.

Kommunen kan krevje utgiftene til skolefritidsordninga dekte gjennom eigenbetaling frå foreldra.

For krav om politiattest gjeld reglane i § 10-9.

Kommunen kan nytte andre til å oppfylle plikta til å ha eit tilbod om skolefritidsordning, dersom dei elles oppfyller vilkåra i denne paragrafen. Kommunen fører tilsyn med private skolefritidsordningar.

Departementet kan gi nærmare forskrifter om skolefritidsordninga.

Utdrag fra forskrift til opplæringsloven

1-1. Opplæringa i grunnskolen

I grunnskolen skal opplæringa vere i samsvar med Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Læreplanverket for Kunnskapsløftet omfattar den generelle delen av læreplanen, prinsipp for opplæringa, læreplanane for faga og fag- og timefordelinga. Frå kravet i første punktum gjeld desse unntaka:

- a) **For spesialundervisning gjeld** opplæringslova § 5-5. Reglane om spesialundervisning gjeld også for opplæring med utgangspunkt i dei læreplanalternativa som går fram av dei andre punkta i denne paragrafen.
- b) **Elevar i samisk distrikt, jf. opplæringslova § 6-1**, skal ha opplæring i samsvar med Læreplanverket for Kunnskapsløftet - Samisk. Det same gjeld elevar utanfor samisk distrikt når dei får opplæring på samisk, jf. opplæringslova § 6-2 andre ledd.
- c) **Elevar som får opplæring i samisk utanfor samisk distrikt**, skal ha opplæring i samsvar med det ordinære Læreplanverket for Kunnskapsløftet, men skal følgje Læreplanverket for Kunnskapsløftet - Samisk når det gjeld opplæringa i samisk.
- d) **Elevar med teiknspråkopplæring etter** opplæringslova § 2-6 har i teiknspråk, norsk, engelsk og musikk rett til opplæring i samsvar med læreplanane i norsk teiknspråk, norsk for døve og sterkt tunghørte, engelsk for døve og sterkt tunghørte og drama og rytmikk for døve og sterkt tunghørte.
- e) **Elevar som har rett til særskild norskopplæring etter** opplæringslova § 2-8, skal få opplæring etter tilpassing til læreplanen i norsk eller opplæring etter læreplanen i grunnleggjande norsk for språklege minoritetar.
- f) **Elevar med rett til punktskriftopplæring med mer** etter opplæringslova § 2-14 har rett til inntil 1525 timar i tillegg til den ordinære timeramma i fag- og timefordelinga.

Skoleeigaren kan omdisponere inntil 5 prosent av timane som er fastsette i det enkelte faget for heile klassar/grupper eller årstrinn. Skoleeigaren gir forskrifter om fag- og timefordelinga for det enkelte skoleåret der omdisponeringa av timar mellom fag kjem fram. Kravet i § 38 første leddet bokstav c i forvaltningslova om kunngjering i Norsk Lovtidend gjeld ikkje.

1-1a. Rett til fysisk aktivitet

Elevar på 5.-7. årstrinn skal jamleg ha fysisk aktivitet utanom kroppsøvingfaget. Tilsaman skal dette utgjere 76 timar innanfor 5.-7. årstrinn, jf. fag- og timefordelinga.

Den fysiske aktiviteten skal tilretteleggjast slik at alle elevar, utan omsyn til funksjonsnivå, kan oppleve glede, meistring, fellesskap og variasjon i skoledagen.

Reglane om individuell vurdering i kapittel 3 og reglane om krav til pedagogisk kompetanse for

Utdrag fra opplæringsloven og forskrift til opplæringsloven

undervisningspersonale i kapittel 14 gjeld ikkje. Elles gjeld opplæringslova med tilhøyrande forskrifter.

Tilføyd ved forskrift 30 juli 2009 nr. 1014 (i kraft 1 aug 2009).

§ 1-4a. Tid til arbeid med elevråd og elevmedverknad

Alle elevar skal ha moglegheit og tid til å arbeide med saker knytt til elevdemokrati og medverknad i opplæringa. Arbeidet må vere godkjent av skolen.

§ 1-6. Rammer for dagleg skoletid i grunnskolen
Undervisninga skal i regelen ikkje ta til før kl. 08.00 eller slutte etter kl. 15.30. Undervisninga kan organiserast i undervisningsblokker av ulik lengd.

§ 1-8. Opplæring i framandspråk og språkleg fordjuping i grunnskolen

Elevane på ungdomstrinnet i grunnskolen skal i tillegg til opplæring i engelsk ha opplæring i eit framandspråk til eller språkleg fordjuping i engelsk, norsk eller samisk.

Når ein elev har valt anten framandspråk eller språkleg fordjuping, skal eleven normalt ha faget på heile ungdomstrinnet. Når opplæring i framandspråk og språkleg fordjuping tek til, kan elevane i første halvåret gjere omval i samråd med skolen. Når det ligg føre særlege grunnar, kan skoleeigaren godkjenne overgang på eit seinare tidspunkt.

Skoleeigaren skal tilby opplæring i framandspråk i minst eitt av dei fire språka tysk, fransk, spansk eller russisk etter læreplanen i framandspråk på nivå I ved kvar skole. I tillegg kan det vere tilbod om andre språk, også ikkje-europeiske, etter same læreplanen.

Skoleeigaren bestemmer kva for framandspråk elevane skal få tilbod om, og korleis dette skal organiserast. Skoleeigaren skal tilby opplæring i språkleg fordjuping i minst eitt av faga norsk, engelsk eller samisk ved kvar skole. Skoleeigaren bestemmer kva for språkleg fordjuping elevane skal få tilbod om, og korleis dette skal organiserast.

Elevar som har hatt opplæring i framandspråk eller språkleg fordjuping, har ikkje rett til å halde fram med opplæring i det framandspråket eller den språklege fordjupinga dei har begynt på, dersom dei skifter skole. Skoleeigaren bør likevel, så langt det er mogleg, leggje til rette for at elevane kan halde fram med opplæring i det språket dei har begynt på.

Skoleeigarar kan tilby arbeidslivsfaget til elevar som begynner på 8. trinn i skoleåra 2012/2013, 2013/2014 og 2014/2015, som eit alternativ til eitt framandspråk til, eller til språkleg fordjuping i engelsk, norsk eller samisk.

Skoleeigarar som vel å tilby arbeidslivsfaget for elevar på 8. trinn i skoleåra 2012/2013, 2013/2014 og 2014/2015, må tilby faget for desse elevane gjennom alle dei tre åra på ungdomstrinnet. For arbeidslivsfaget gjeld første ledd, andre, tredje og fjerde punktum og fjerde ledd tilsvarende. Føresegna får ein tilsvarende bruk for elevar som er omfatta av § 1-9 første ledd i forskrifta.

Endra ved forskrifter 12 april 2012 nr. 357 (i kraft 1 aug 2012), 20 feb 2013 nr. 228 (i kraft 1 aug 2013), 4 mars 2014 nr. 255 (i kraft 1 aug 2014).

§ 1-14. Opplæring i valfag på ungdomstrinnet

Elevane på ungdomstrinnet i grunnskolen skal ha opplæring i valfag frå 8. årstrinn. Elevane kan ha same valfag på fleire trinn eller dei kan velje nytt valfag på kvart årstrinn.

Skoleeigaren pliktar å setje i gang minst to ulike valfag per skoleår ved kvar skole. Skoleeigaren avgjer kva for valfag elevane skal få tilbod om, og korleis dette skal organiserast.

Tilføyd ved forskrift 23 juni 2012 nr. 732 (i kraft 6 aug 2012).

§ 1A-1. Leksehjelp i grunnskolen

Kommunen skal tilby leksehjelp, jf. opplæringslova § 13-7a, med til saman åtte timar kvar veke til elevar i grunnskolen. Dei åtte timane fordelast fritt på årstrinna slik kommunen avgjer.

Formålet med leksehjelpa er å gi eleven støtte til læringsarbeidet, kjensle av meistring og gode rammer for sjølvstendig arbeid. Leksehjelpa skal og medverke til å utjamne sosial ulikskap i opplæringa. Leksehjelpa er ikkje ein del av opplæringa til eleven, men skal sjåast i samheng med opplæringa. Leksehjelpa skal gi eleven hjelp med skolearbeidet.

Kommunen er ansvarleg for leksehjelpa og vel korleis leksehjelpa skal organiserast. Kommunen pliktar å informere foreldra om retten til leksehjelp og tilbodet som gis. Kommunen pliktar å sørgje for at elevane har eit godt psykososialt miljø i leksehjelpa som fremjar helse, trivsel og læring. Dersom ein tilsett har kunnskap eller mistanke om at eleven sin rett ikkje blir oppfylt skal den tilsette undersøkje saka, varsle kommunen og om nødvendig og mogleg sjølv gripe inn. Eleven og foreldre kan be om tiltak som vedkjem det psykososiale miljøet. Kommunen pliktar snarast mogleg å behandle saka etter reglane om enkeltvedtak i forvaltningslova. Dersom vedtak ikkje er fatta innan rimeleg tid kan eleven og foreldre klage som om vedtak vart fatta.

Utdrag fra opplæringsloven og forskrift til opplæringsloven

Kommunen plikter å sørge for forsvarleg tilsyn med elevane i leksehjelpa. Gruppa må ikkje vere større enn det som er trygt og pedagogisk forsvarleg.

Leksehjelpa skal vere gratis for eleven. Dersom leksehjelpa blir organisert som ein del av skolefritidsordninga, kan kommunen ikkje ta betalt for den tida eleven mottok leksehjelp etter denne føresegna. Dette gjeld og for elevar som ikkje deltek i skolefritidsordninga elles.

12-1. Tryggleik for elevane

I tillegg til dei krav om førebygging av skade og ulykke som følgjer av andre lover og forskrifter, deriblant m.a. opplæringslova, dei delar av arbeidsmiljølova som er gjorde gjeldande for ulike opplærings situasjonar og forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v., gjeld dette:

- a) Når skolen er ansvarleg for tryggleiken til elevane, må tilsynet i praksis vere forsvarleg i forhold til risikoen for at skade eller ulykke kan skje.
- b) I situasjonar der skolen er ansvarleg for symjing og bading i grunnskolen, skal det alltid vere ein tilsynsansvarleg, vaksen person til stades. Dersom den gruppa skolen har ansvaret for, overstig 15, skal tilsynet aukast med ein vaksen tilsynsperson for kvar påbegynt gruppe på 15. Dei som fører tilsyn, må vere flinke til å symje og dykke, og må kunne livredning. Tilsynet må aukast ytterlegare når omsynet til tryggleik gjer det nødvendig. For vidaregåande skole gjeld her berre det generelle kravet om tryggleik, slik det er formulert i bokstav a.
- c) Av pedagogiske og trafikktryggleiksmessige omsyn, og når trafikkforholda gjer det forsvarleg, kan det i samarbeid mellom skolen og politiet opprettast skolepatruljar. Skolepatruljar skal ikkje regulere trafikken, og skal ikkje stå ute i vegbana, men berre markere at nokon skal krysse vegen. Foreldra må samtykkje før ein elev blir sett til skolepatruljeteneste.
- d) I ordensreglementet for skolen kan det også takast inn føresegner som nærmare regulerer førebyggjande tiltak, t.d. i høve til å bruke sykkel eller rullestøyer.
- e) Reglane for grunnskolen gjeld tilsvarande for skolefritidsordninga.

§ 14-1. Krav til pedagogisk kompetanse for tilsetjing
Alle som skal tilsetjast i undervisningsstilling, må ha pedagogisk bakgrunn i samsvar med krava i rammeplanane for lærarutdanningane med forskrifter, jf. lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler §

3-2 andre ledd, eller ha tilsvarande pedagogisk kompetanse.

Til opplæring av vaksne etter opplæringslova kapittel 4A kan det også tilsetjast personar utan formell pedagogisk kompetanse etter første ledd. Føresetnaden er at vedkommande har vesentleg erfaring med opplæring av vaksne og er eigna til undervisning av vaksne.

Endra ved forskrift 31 mars 2014 nr. 383 (i kraft 3 april 2014).

§ 14-2. Krav for tilsetjing og undervisning på barnetrinnet

Den som skal tilsetjast i undervisningsstilling på 1.–4. årstrinn, må fylle eitt av desse krava:

- a) førskolelærerutdanning eller barnehagelærerutdanning, jf. nasjonale rammeplanar, og minst 60 studiepoeng vidareutdanning innretta på undervisning på barnetrinnet
- b) førskolelærerutdanning eller barnehagelærerutdanning, jf. nasjonal rammeplanar, med spesialpedagogisk utdanning tilsvarande minst 60 studiepoeng, dersom hovudoppgåva er spesialundervisning eller behova til elevane gjer slik utdanning ønskeleg
- c) grunnskolelærerutdanning for 1.–7. årstrinn, jf. nasjonale rammeplanar
- d) faglærerutdanning i praktiske og/eller estetiske fag, jf. nasjonale rammeplanar, eller tilsvarande kompetanse i desse faga. Tilsetjing kan skje for undervisning i fag/på fagområde der vedkommande har minst 30 studiepoeng relevant utdanning
- e) 3-årig faglærerutdanning for tospråklege, jf. godkjend plan. Tilsetjing kan skje for undervisning i fag/på fagområde der vedkommande har minst 30 studiepoeng relevant utdanning.

Den som skal tilsetjast i undervisningsstilling på 5.-7. årstrinn, må fylle eitt av desse krava:

- a) grunnskolelærerutdanning for 1.–7. årstrinn eller for 5.–10. årstrinn, jf. nasjonale rammeplanar
- b) faglærerutdanning, jf. nasjonale rammeplanar, for undervisning i fag/på fagområde der vedkommande har minst 30 studiepoeng relevant utdanning
- c) yrkesfaglærerutdanning, jf. nasjonale rammeplanar, for undervisning i fag/på fagområde der vedkommande har minst 30 studiepoeng relevant utdanning
- d) universitets- og/eller høgskoleutdanning som samla utgjer minst 240 studiepoeng, inklusive pedagogisk utdanning etter § 14-1, for undervisning i fag/på fagområde der vedkommande har minst 30 studiepoeng relevant utdanning
- e) førskolelærerutdanning eller barnehagelærerutdanning, jf. nasjonale rammeplanar, med spesialpedagogisk utdanning tilsvarande minst 60 studiepoeng, dersom

Utdrag fra opplæringsloven og forskrift til opplæringsloven

hovudoppgåva er spesialundervisning eller behova til elevane gjer slik utdanning ønskeleg

- f) 3-årig faglærerutdanning for tospråklege, jf. godkjend plan. Tilsetjing kan skje for undervisning i fag/på fagområde der vedkommande har minst 30 studiepoeng relevant utdanning.

For å undervise i norsk, samisk, norsk teiknspråk eller matematikk på barnetrinnet krevst det at vedkommande har minst 30 studiepoeng som er relevant for faget.

Endra ved forskrifter 9 juli 2007 nr. 884 (i kraft 1 aug 2007), 4 mars 2008 nr. 214 (i kraft 1 aug 2008), 31 mars 2014 nr. 383 (i kraft 3 april 2014).

§ 14-3. Krav for tilsetjing og undervisning på ungdomstrinnet

Den som skal tilsetjast i undervisningsstilling på ungdomstrinnet, må fylle eitt av desse krava:

- a) grunnskolelærerutdanning for 5.–10. årstrinn, jf. nasjonale rammeplanar
- b) faglærerutdanning, jf. nasjonale rammeplanar, for undervisning i fag/på fagområde der vedkommande har minst 30 studiepoeng relevant utdanning
- c) yrkesfaglærerutdanning, jf. nasjonale rammeplanar, for undervisning i fag/på fagområde der vedkommande har minst 30 studiepoeng relevant utdanning
- d) universitets- og/eller høgskoleutdanning som samla utgjer minst 240 studiepoeng, inklusive pedagogisk utdanning etter § 14-1, for undervisning i fag/på fagområde der vedkommande har minst 30 studiepoeng relevant utdanning. Ved tilsetjing for undervisning i faga norsk, matematikk eller engelsk må vedkommande likevel ha minst 60 studiepoeng relevant utdanning for faget
- e) førskolelærerutdanning eller barnehagelærerutdanning, jf. nasjonale rammeplanar, med spesialpedagogisk utdanning tilsvarande minst 60 studiepoeng, dersom hovudoppgåva er spesialundervisning eller behova til elevane gjer slik utdanning ønskeleg
- f) 3-årig faglærerutdanning for tospråklege, jf. godkjend plan. Tilsetjing kan skje for undervisning i fag/på fagområde der vedkommande har minst 30 studiepoeng relevant utdanning.

For å undervise i norsk, samisk, norsk teiknspråk, matematikk eller engelsk på ungdomstrinnet krevst det at vedkommande har minst 60 studiepoeng som er relevant for faget. For å undervise i andre fag på ungdomstrinnet

krevst det at vedkommande har minst 30 studiepoeng som er relevant for faget. Dette gjeld ikkje for valfaga, utdanningsval og arbeidslivsfag.

Endra ved forskrifter 4 mars 2008 nr. 214 (i kraft 1 aug 2008), 31 mars 2014 nr. 383 (i kraft 3 april 2014).

§ 18-1. Kommunen sitt økonomiske ansvar for elevar som får opplæring utanfor bustadkommunen

a) For barn som ikkje er særskilt nemnde under punkt b, c og d, og som får grunnskoleopplæring, spesialundervisning og spesialpedagogisk hjelp utanfor kommunen, betaler bustadkommunen etter avtale.

Bustadkommunen fastset omfanget av spesialundervisninga og den spesialpedagogiske hjelpa etter sakkunnig tilråding frå vertskommunen.

Bustadkommunen er den kommunen der foreldra, eller den av foreldra som har omsorga for barnet, bur.

b) For barn som er i og under opplæringspliktig alder, og som barnevernstenesta eller fylkesnemnda plasserer utanfor kommunen, i fosterheim eller i institusjonar som ikkje er nemnde under punkt c og d, gjeld dette:

- Den kommunen som etter lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester har det økonomiske ansvaret for desse barna, ber også det økonomiske ansvaret for grunnskoleopplæringa, spesialundervisninga og den spesialpedagogiske hjelpa, jf. lov om barneverntjenester § 9-1.

- Om ikkje anna blir avtalt, skal den kommunen som ber det økonomiske ansvaret, betale for vanleg undervisning det som ein elev i den kommunen der eleven har opphald, kostar i gjennomsnitt. For spesialundervisning og spesialpedagogisk hjelp fastset bustadkommunen omfanget etter ei sakkunnig tilråding frå vertskommunen. Det økonomiske ansvaret følgjer av det fastsette omfanget.

c) For barn og unge i institusjonar som den statlege regionale barnevernmyndigheita har ansvaret for etter barnevernlova § 5-1, og barn og unge i private og kommunale institusjonar som er godkjende etter barnevernlova § 5-8, gjeld opplæringslova § 13-2.

d) For pasientar i helseinstitusjonar som eit regionalt helseføretak eig, og for pasientar i private helseinstitusjonar som har avtale med regionale helseføretak, gjeld opplæringslova § 13-3a.

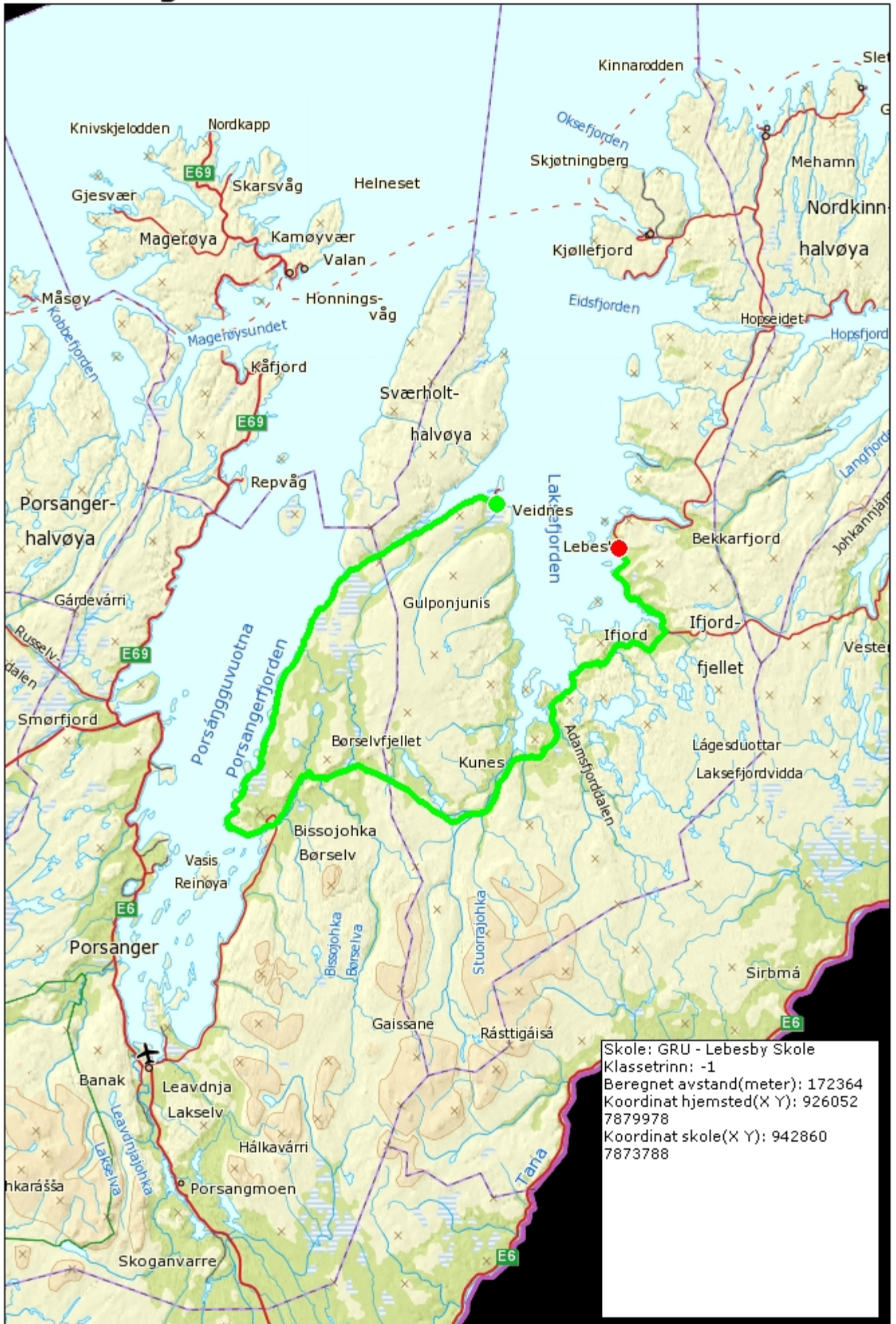
e) I tvilstilfelle avgjer Fylkesmannen i det fylket der barnet oppheld seg, kven som er ansvarleg for kostnadene.

Utdrag fra opplæringsloven og forskrift til opplæringsloven

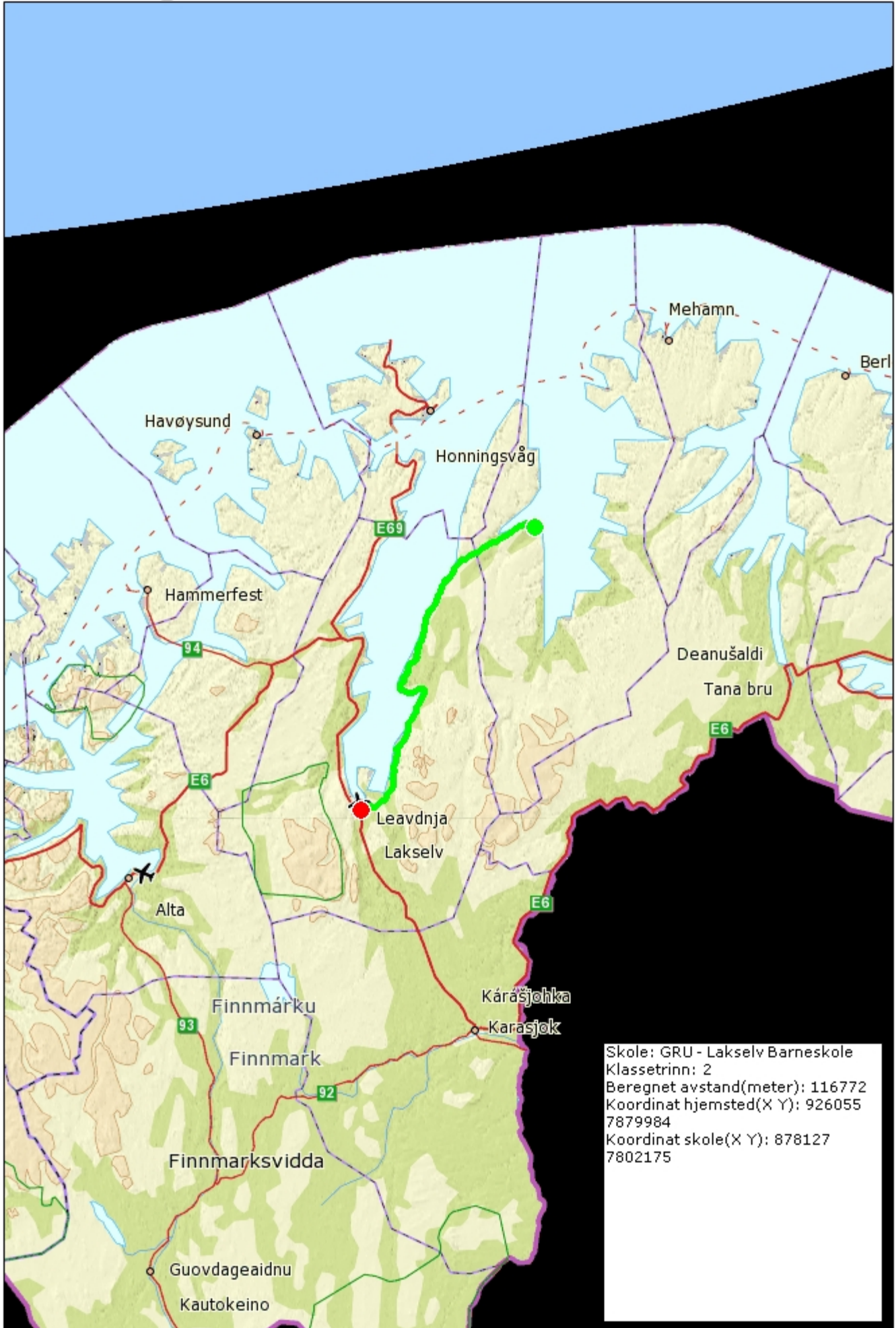
§ 21-1. Tilgang til skolebibliotek

Skolen skal ha skolebibliotek med mindre tilgangen til skolebibliotek er sikra gjennom samarbeid med andre bibliotek. Bibliotek som ikkje ligg i skolen sine lokale, skal vere tilgjengeleg for elevane i skoletida, slik at biblioteket kan brukast aktivt i opplæringa på skolen. Biblioteket skal vere særskilt tilrettelagt for skolen.

Kvitteringskart

Kvitteringskart

**RETNINGSLINJER FOR LOKALT GITT MUNTLLIG EKSAMEN I
GRUNNSKOLENE I LEBESBY KOMMUNE**

Saksbehandler: Lise Birgitte Øfeldt

Arkiv: B65 &00

Arkivsaksnr.: 15/298

Saksnr.: Utvalg
PS 45/15 Formannskapet

Møtedato
30.04.2015

Innstilling:

Gjennomføring av lokalt gitt muntlig eksamen delegeres til den enkelte skole jmfør §3-29 i forskrift Udir-2-2014 med virkning fra 01.05.2015.

Forslag til retningslinjer for lokalt gitt muntlig eksamen i grunnskolene i Lebesby kommune vedtas med virkning fra 01.05.2015.

Dokumenter:

- Udir-2-2014 Lokalt gitt muntlig eksamen
- Kopi av vedtak i PS 41/13 Retningslinjer- godkjenning av muntlig eksamen
- Forslag til retningslinjer for lokalt gitt muntlig eksamen i grunnskolene i Lebesby kommune

Faktaopplysning:

Kunnskapsdepartementet endret retningslinjene for lokalt gitt muntlig eksamen for 2 år siden. Endringene er fastsatt i forskrift til opplæringsloven §3-29 til 3-31, §4-22 til 4-24 og i forskrift til privatskoleloven §3-28 til 3-30.

Hensikten med endringene var å tydeliggjøre hvilke regler som gjelder for lokalt gitt muntlig eksamen samt legge til rette for en mer enhetlig nasjonal praksis.

I Lebesby kommune ble det i sak PS 41/13 vedtatt retningslinjer for muntlig eksamen, men kun i forhold til tidspunkt for innlevering av faglærerrapport i muntlige fag og tidspunkt for sperrefrist. Det ble ikke lagt noen føringer eller foretatt noen avklaring på roller og ansvar.

Det ble heller ikke foretatt en delegering av gjennomføringen til skolene for lokalt gitt muntlig eksamen, eller lagt noen føringer på hvordan lokalt gitt muntlig eksamen skal gjennomføres i

Lebesby kommune. Dette innebærer at det pr. i dag ikke eksisteres felles retningslinjer for hvordan lokalt gitt muntlig eksamen skal gjennomføres i vår kommune.

Vurdering:

Det er behov for felles retningslinjer for hvordan skolene i vår kommune skal gjennomføre lokalt gitt muntlig eksamen. Felles retningslinjer vil gi forutsigbarhet og mulighet til å etablere gode rutiner for skolene mht vurderingsarbeid, ikke bare i forbindelse med selve eksamensuka. De fleste kommunene har etter forskriftsendringene etablert retningslinjer på kommunenivå, RSK - Vest har utformet felles retningslinjer for hele regionen.

Gjennomføring av eksamen skal ikke være en årlig enkeltstående hendelse. Avsluttende eksamen enten dette skjer i skriftlig eller i muntlig form har sammenheng med hvordan skolen arbeider med vurdering allerede fra 1.klassetrinn. Evaluering og bruk av ulike vurderingsformer skal være nedfelt i skolens praksis i alle fag og på alle trinn. Formålet er å fremme læring og styrke utvikling av elevenes læringsstrategier.

Vurdering er et nasjonalt satsningsområde, Lebesby kommune deltar i satsningen "Vurdering for læring" med begge skolene. Gjennom vår deltakelse så langt ser vi at avsluttende eksamen inngår i dette arbeidet og kan ikke lengre være noe vi har fokus på i en kort periode av grunnskoletiden. Etablering av felles retningslinjer vil slik sett være et av flere grep i arbeidet med "vurdering for læring".

Det er etablert samarbeid med Gamvik kommune om gjennomføring av muntlig eksamen. I den sammenheng vil det også være et særskilt fokus på felles skolering av våre lærere slik at flest mulig vil føle seg kompetent som sensorer ved gjennomføring av muntlig eksamen.

Sektor for oppvekst mener at etablering av felles retningslinjer og delegering av ansvaret for gjennomføring av lokalt gitt eksamen til skolene er viktig, og vil bidra til at man i det videre utviklingsarbeidet har tydelige rammer å arbeide innenfor. I tillegg vil felles retningslinjer kvalitetssikre gjennomføringen av eksamen ved den enkelte skole samt sikre at våre elever har de samme rammene som elever i landet for øvrig.

Lokalt gitt muntlig eksamen Udir-2-2014

Utdanningsdirektoratet informerer her om endringer for lokalt gitt muntlig eksamen i grunnskolen og videregående opplæring.

Rundskriv | Publisert: 08.01.2014 | Sist endret: 30.10.2014

Endret 20. mars 2014

Vi har presisert en formulering to steder i rundskrivet. Tidligere sto det at eleven gjennomgår en presentasjon som hun eller han har utarbeidet. Nå står det at elevene presenterer temaet/problemstillingen som hun eller han har forberedt.

Innhold

- [Innledning](#)
- [Merknader til endringer i forskrift til opplæringsloven om lokalt gitt muntlig eksamen](#)

Grunnskolen

- [§ 3-29 Lokalt gitt eksamen i grunnskolen](#)
- [Merknader til § 3-29 Lokalt gitt eksamen i grunnskolen](#)
 - [Ansvar](#)
 - [Melding om fag og eksamensdager](#)
 - [Organiseringen av eksamen](#)
 - [Tidsrammen](#)
 - [Sensorene](#)
 - [Gjennomføringen av eksamen](#)
- [§ 3-31 Hjelpemiddel til eksamen](#)
- [Merknader til § 3-31 Hjelpemiddel til eksamen](#)

Videregående opplæring

- [§ 3-30 Lokalt gitt eksamen i videregående opplæring](#)
- [Merknader til § 3-30 Lokalt gitt eksamen i videregående opplæring](#)
 - [Ansvar](#)
 - [Melding om trekkfag og eksamensdager](#)
 - [Organisering av eksamen](#)
 - [Privatister](#)
 - [Sensorene](#)
 - [Gjennomføringen av eksamen](#)
- [§ 3-31 Hjelpemiddel til eksamen](#)
- [Merknader til § 3-31 Hjelpemiddel til eksamen](#)

Voksne

- [Merknader til endringer i lokalt gitt muntlig eksamen for voksne i grunnskoleopplæring etter kapittel 4A](#)

Private skoler

- [Merknader til endringer i lokalt gitt eksamen for private skoler godkjent etter privatskoleloven](#)
-

Innledning

Utdanningsdirektoratet informerer her om endringer for lokalt gitt muntlig eksamen i grunnskolen og videregående opplæring. Kunnskapsdepartementet har fastsatt endringer i forskrift til opplæringsloven §§ 3-29 til 3-31, §§ 4-22 til 4-24 og i forskrift til privatskoleloven §§ 3-28 til 3-30. Hensikten med endringene er å tydeliggjøre hvilke regler som gjelder for lokalt gitt muntlig eksamen, og legge til rette for en mer enhetlig nasjonal praksis.

De viktigste endringene:

- Elevene skal gjennomføre muntlig eksamen med en obligatorisk forberedelsesdel, der elevene får oppgitt tema eller problemstilling og skal forberede en presentasjon i tilknytning til dette.
- Eleven får vite hvilket fag han eller hun er kommet opp i 48 timer før eksamen, Tema eller problemstilling for muntlig presentasjon blir oppgitt 24 timer før eksamen.
- Under eksamen skal eleven presentere temaet/problemstillingen som er forberedt i forberedelsesdelen.
- Det eneste hjelpemidlet eleven kan ha med på eksamen, er egne notater knyttet til den forberedte presentasjonen. Dette inkluderer relevante hjelpemidler til presentasjonen, for eksempel PowerPoint, jf. § 3-31.
- Eksamen med forberedelsesdel kan ikke gjennomføres på mandager og første dag etter helligdag/høytidsdag.
- Fylkeskommunen avgjør om lokalt gitt muntlig eksamen for privatister skal være med forberedelsesdel eller ikke.

Endringene ble fastsatt av Kunnskapsdepartementet 26. september 2013. Endringene vil gjelde fra og med eksamensgjennomføringen våren 2014. Det følger av overgangsbestemmelsen i § 4-23a.

Dette rundskrivet har to deler, del en omhandler grunnskolen, del to omhandler videregående opplæring.

Merknader til endringer i forskrift til opplæringsloven om lokalt gitt muntlig eksamen

Eksamen er regulert i forskrift til opplæringsloven §§ 3-25 til 3-37. Eksamen skal være i samsvar med disse bestemmelsene.

Lokalt gitt eksamen i grunnskolen og videregående opplæring er særskilt regulert i §§ 3-29 og 3-30. Her er det fastsatt at det er skoleeieren som har ansvaret for å gjennomføre lokalt gitt eksamen i grunnskolen og videregående opplæring. Skoleeieren kan delegerer gjennomføringen av lokalt gitt eksamen til de enkelte skolene. Skoleeieren eller skolen (dersom ansvaret for gjennomføringen er delegert) kan pålegge faglæreren å utarbeide forslag til eksamensoppgaver.

Skoleeieren kan fastsette lokale retningslinjer for gjennomføringen av lokalt gitt eksamen, men det er ikke krav om dette i forskriften.

Nedenfor kommenteres bestemmelsene om lokalt gitt muntlig eksamen i den ordinære grunnopplæringen etter opplæringsloven kapittel 2 og 3. Endringer i bestemmelsene er markert med kursiv.

Grunnskolen

§ 3-29 Lokalt gitt eksamen i grunnskolen

Kommunen har ansvaret for gjennomføringen av alle *lokalt gitte* eksamenar. Faglæreren har plikt til å utarbeide forslag til eksamensoppgaver.

Eleven skal få vite kva fag han eller ho skal prøvast i, 48 timar før sjølve eksamen. Laurdagar, søndagar, høgtidsdagar og heilagdagar skal ikkje reknast *med*. *Eksamen skal ikkje gjennomførast på måndagar og dagen etter høgtidsdagar og heilagdagar.*

Munnleg eksamen skal gjennomførast med førebuingsdel. Førebuingsdelen er ein obligatorisk skoledag dagen før eksamen, der alle hjelpemiddel er tillatne. Når førebuingsdelen tek til, 24 timar før sjølve eksamen, skal eleven få oppgitt eit tema eller ei problemstilling. Førebuingsdelen skal ikkje inngå i vurderingsgrunnlaget.

Ramma for eksamen på eksamensdagen skal vere munnleg eksamen på inntil 30 minutt per elev.

Lokalt gitt eksamen skal vurderast av to sensorar. Éin av sensorane skal vere ekstern. Den andre sensoren kan vere faglæraren til eleven. Faglæraren har plikt til å delta i vurderinga som sensor. Dersom det er usemje om karakteren, avgjer den eksterne sensoren.

Ved eksamen som krev eksaminator, skal den eine sensoren vere eksaminator. Eksamineringa skal gi kandidatane høve til å syne kompetanse i så stor del av faget som mogleg. *Under eksamen kan elevane prøvast i fleire relevante delar av læreplanen enn det som kan lesast direkte ut av ein førebuingsdel. I eksamenstida ved munnleg eksamen skal eleven presentere temaet eller problemstillinga som han eller ho har førebudd i førebuingsdelen.* Dersom det er usemje om kva eleven skal prøvast i, er det den eksterne sensoren som avgjer.

Merknader til § 3-29 Lokalt gitt eksamen i grunnskolen

Bestemmelsen regulerer lokalt gitt eksamen i grunnskolen. For lokalt gitt eksamen for videregående opplæring, se § 3-30. Det er gjort endringer i første, andre, tredje og sjette ledd. Fjerde ledd og femte ledd er uendret. Endringene presiserer rammene for muntlig eksamen.

Ansvar

I § 3-29 første ledd er det kun tilføyd «lokalt gitte», ellers er leddet uendret. Som tidligere har kommunen ansvaret for gjennomføringen av alle lokalt gitte eksamener. Kommunen kan delegerer gjennomføringen av lokalt gitt eksamen til de enkelte skolene, dersom kommunene finner dette hensiktsmessig. Gjennomføringen omfatter blant annet trekk av fag og elever, å skaffe sensorer og å utarbeide av eksamensoppgaver. Skoleeieren eller skolen (dersom ansvaret for gjennomføringen er delegert) kan velge om faglæreren skal utarbeide eksamensoppgaver. Dersom skoleeier/skolen velger at faglærer skal utarbeide forslag til eksamensoppgaver, har faglæreren plikt til å gjøre det. Med eksamensoppgaver menes her de temaene eller problemstillingene som elevene skal presentere, samt de spørsmålene eller problemstillingene som vil være gjenstand for eksamineringen etter elevens presentasjon.

Melding om fag og eksamensdager

I § 3-29 andre ledd er det føyd til et nytt tredje punktum. Leddet er ellers uendret. Som tidligere skal eleven skal få beskjed om hvilket fag hun/han kommer opp i, 48 timer før eksamen. Meldingen til elevene bør komme så nær 48 timer før eksamenen starter, men ikke mindre enn 48 timer før første kandidat skal prøves. Hensikten er å skape så like forhold som mulig for alle elever. Det eleven skal ha melding om 48 timer før, er hvilket fag hun/han skal opp til. Dette må ses i sammenheng med tredje ledd som regulerer forberedelsesdelen nærmere. Det følger av andre ledd at i beregningen av 48 timer så skal ikke lørdager, søndager, høytidsdager og helligdager regnes med.

Det er nytt at eksamen ikke skal gjennomføres på mandager eller dagen etter høytidsdager/helligdager. Eksamen skal gjennomføres på dagene tirsdag til fredag. Forbudet har sammenheng med at forberedelsesdagen skal være dagen før eksamen gjennomføres. Hensikten er å sikre at alle elever får tilnærmet lik lengde på forberedelsesdelen.

Organiseringen av eksamen

Paragraf 3-29 tredje ledd gjelder organiseringen av eksamen. Dette er nytt og fastsetter at eksamen skal gjennomføres med obligatorisk forberedelsesdel. Kommunen kan ikke velge at eksamen skal gjennomføres uten forberedelsesdel. I andre punktum er rammene for forberedelsesdelen regulert nærmere. Dette er nytt. Forberedelsesdelen skal gjennomføres som en obligatorisk skoledag hvor elevene har rett på et pedagogisk tilbud fra skolen. Det betyr at eleven skal møte på skolen og ha tilgang på veiledning fra en lærer. Forberedelsesdagen bør være

veiledende og hjelpe elevene til å se sammenhengen mellom tema/problemstilling og læreplanen. Forberedelsesdelen starter 24 timer før eksamen gjennomføres. Dette er en reduksjon av lengden på forberedelsestiden sammenlignet med mulighetene i tidligere ordning.

I forberedelsesdelen kan eleven bruke alle hjelpemidler. Skolene skal gi elevene et tema eller en problemstilling å arbeide med i forberedelsesdelen. Vi understreker at det ikke er et absolutt skille mellom tema og problemstilling. Det er ingenting i veien for at elevene gis et tema med en tilhørende problemstilling, eller en problemstilling som avgrenses til et tema. Temaet skal gi elevene et utgangspunkt for eksamen. Dette må ses i sammenheng med sjette ledd hvor det er fastsatt at alle elever under eksamen skal presentere et tema eller problemstilling som hun eller han har arbeidet med i forberedelsesdelen. Presentasjonen bør ikke utgjøre mer enn 1/3 av eksamenstiden, og skal være et utgangspunkt for videre samtale slik at eleven får mulighet til å vise sin kompetanse i faget. Det er også understreket i tredje ledd tredje punktum at eleven ikke skal få vite hvilke spørsmål og problemstillinger som vil være gjenstand for eksamineringen.

Forberedelsesdelen er ikke en del av vurderingsgrunnlaget, noe som understreker betydningen av å bruke elevenes forberedte presentasjon som et utgangspunkt for videre samtale. Eksamenskarakteren skal settes på grunnlag av den kompetansen eleven viser på selve eksamen. Dette må også ses i sammenheng med sjette ledd som regulerer gjennomføringen av selve eksamineringen og § 3-31 som regulerer bruken av hjelpemidler.

Tidsrammen

Paragraf 3-29 fjerde ledd regulerer eksamensformen for lokalt gitt eksamen i grunnskolen. Det er ikke gjort endringer her. I grunnskolen er den eneste eksamensformen ved lokalt gitt eksamen en muntlig eksamen. Selve eksamenen kan vare inntil 30 minutter per elev. Skoleeieren kan ikke lokalt fastsette avvik fra dette.

Sensorene

Paragraf 3-29 femte ledd regulerer bruken av sensorer til lokalt gitt eksamen. Dette er uendret, og viderefører ordningen med to sensorer hvor minst én skal være ekstern. Kommunen kan ikke dispensere fra dette kravet.

Den eksterne sensoren er en person som ikke arbeider ved den skolen som eksamenen gjennomføres ved. Det er ikke et krav at den eksterne sensoren arbeider hos en annen skoleeier. Det vanligste er at den andre sensoren er faglæreren til eleven. Faglæreren har imidlertid ikke rett til å være sensor, og skoleeier/skolen kan derfor velge å bruke en annen enn faglæreren som den andre sensoren. Dersom den eksterne og den interne sensoren (faglæreren) er uenige om karakteren, er det den eksterne sensoren som avgjør karakteren.

Gjennomføringen av eksamen

Paragraf 3-29 sjette ledd presiserer hvordan eksamen skal gjennomføres. Første og andre punktum er i realiteten uendret. Det er føyd til et nytt tredje og fjerde punktum i leddet. Tidligere tredje punktum er nytt femte punktum.

Paragraf 3-29 sjette ledd første punktum er uendret, og fastsetter at ved eksamen skal den ene sensoren være eksaminator. Dette er normalt faglæreren.

Sjette ledd annet punktum er uendret, og presiserer at eksamineringen skal gi elevene mulighet til å vise kompetanse i så stor del av faget som mulig. Lokalt gitt eksamen skal ikke organiseres på en slik måte at eleven bare prøves i en liten del av læreplanen for faget. Dette har konsekvenser blant annet for formuleringen av tema/problemstilling til forberedelsesdelen og de spørsmål som stilles under selve eksamineringen.

Tredje punktum er nytt, og her er forholdet mellom selve eksamenen og forberedelsesdelen presisert ytterligere. Hva som er «flere relevante deler av læreplanen», må ses i sammenheng med at en muntlig presentasjon er en obligatorisk del av eksamen, og med andre punktum om at eksamen skal gi eleven mulighet til å vise kompetansen sin i en så stor del av faget som mulig. Temaet/problemstillingen eleven har forberedt, skal være utgangspunktet for eksamineringen. Temaet/problemstillingen må være tilstrekkelig omfattende til at det vil være naturlig å trekke inne

flere deler av læreplanen under selve eksamineringen. Hensikten er at eleven får mulighet til å vise sin kompetanse i så stor del av faget som mulig.

Elevene må få veiledning i å se sammenhengen mellom temaet/problemstillingen og læreplanen for faget. En eksamen som bare prøver noen kompetansemål, vil være i strid med prinsippet i andre punktum om at eleven skal få mulighet til å vise kompetanse i så stor del av faget som mulig. Det er derfor avgjørende at skolene/lærerne utarbeider gode temaer/problemstillinger som er egnet til å prøve elevene i så stor del av faget som mulig.

Fjerde punktum er nytt, og presiserer at muntlig eksamen skal bestå i at elevene presenterer temaet/problemstillingen som hun eller han har forberedt på forberedelsesdagen. Elevens presentasjon skal være en innledning til eksamineringen. Tiden til eksamen bør fordeles slik at inntil 1/3 av tiden brukes til elevens presentasjon. Presentasjonen skal være et utgangspunkt for eksamineringen. I tillegg til elevens presentasjon, skal eksamineringen bestå av spørsmål og/eller samtale knyttet til det temaet/problemstillingen eleven har presentert. Det er viktig at sensorene stiller spørsmål som gjør at eleven får mulighet til å vise sin kompetanse i faget. Sensorene skal lete etter elevenes kompetanse, og ikke den kompetansen de ikke har.

Siste punktum er uendret, og fastsetter at dersom det er uenighet om hva eleven skal prøves i, er det den eksterne sensoren som avgjør dette.

Grunnskolen

§ 3-31 Hjelpemiddel til eksamen

Eksamenen kan organiserast med eller utan hjelpemiddel. Utdanningsdirektoratet fastset kva for hjelpemiddel som er tillatne i kvart fag ved sentralt gitt eksamen.

Ved lokalt gitt eksamen *etter § 3-30 femte ledd bokstav a, c og d* fastset skoleeigaren kva for hjelpemiddel som skal tillatast. Dei tillatne hjelpemidla må ikkje svekkje grunnlaget for å vurdere kompetansen til eleven eller privatisten.

Ved lokalt gitt munnleg eksamen er notata til eleven eller privatisten frå førebuingsdelen einaste tillatne hjelpemiddel.

Merknader til § 3-31 Hjelpemiddel til eksamen

Bestemmelsen viderefører tidligere §§ 3-19 og 4-23. Bestemmelsen gjelder for elever i grunnskolen og for elever og privatister i videregående opplæring. Paragraf 3-31 regulerer bruken av hjelpemidler. Det er gjort endringer i andre og tredje ledd. Hensikten med endringen er at tillatte hjelpemidler ved muntlig eksamen blir det samme for alle elever. Disse endringene må ses i sammenheng med endringene i §§ 3-29 og 3-30 knyttet til tydeligere regler om gjennomføringen av eksamen. Det er bare endringen i tredje ledd som gjelder for eksamen i grunnskolen.

Paragraf 3-31 tredje ledd er nytt, og fastslår at elevenes notater fra forberedelsesdelen er eneste tillatte hjelpemiddel til muntlig eksamen. Dette ses i sammenheng med den obligatoriske presentasjonen. Notater inkluderer i denne sammenheng hjelpemidler som er relevante for å gjennomføre en forberedt presentasjon. Dette kan være digitale hjelpemidler eller andre verktøy. Det er opp til hver enkelt skoleeier å definere hvilke typer notater elevene kan ha med på eksamen, innenfor den begrensningen som ligger i annet ledd annet punktum.

Videregående opplæring

§ 3-30 Lokalt gitt eksamen i videregående opplæring

Fylkeskommunen har ansvaret for gjennomføringa av alle lokalt gitte eksamenar. Faglæraren har plikt til å utarbeide forslag til eksamensoppgåver.

Kandidaten skal få vite kva fag han eller ho skal prøvast i, 48 timar før sjølve eksamen. Laurdagar, søndagar, høgtidsdagar og heilagdagar skal ikkje reknast med. Lokalt gitt munnleg eksamen med førebuingsdel skal ikkje gjennomførast på måndagar og dagen etter høgtidsdagar og heilagdagar.

Fylkeskommunen kan fastsetje at skriftleg eksamen, munnleg-praktisk eksamen og praktisk eksamen som er lokalt gitt, skal gjennomførast med førebuingsdel. Ved skriftleg eksamen, munnleg-praktisk eksamen og praktisk eksamen kan førebuingsdelen vere inntil to dagar og skal normalt ikkje inngå i vurderingsgrunnlaget.

Munnleg eksamen skal gjennomførast med førebuingsdel. Fylkeskommunen avgjer sjølv om privatistar skal ha førebuingsdel. Førebuingsdelen er ein obligatorisk skoledag dagen før eksamen, der alle hjelpemiddel er tillatne. Når førebuingsdelen tek til, 24 timar før sjølve eksamen, skal kandidaten få oppgitt eit tema eller ei problemstilling. Førebuingsdelen skal ikkje inngå i vurderingsgrunnlaget.

Rammene for eksamenen på eksamensdagen skal vere:

- a) skriftleg eksamen - inntil 5 timar
- b) munnleg eksamen - inntil 30 minutt per elev eller privatist
- c) munnleg-praktisk eksamen - inntil 45 minutt per elev eller privatist
- d) praktisk eksamen - inntil 5 timar

Lokalt gitt eksamen skal vurderast av to sensorar. Den eine sensoren skal vere ekstern. Den andre sensoren kan vere faglæraren til eleven. Faglæraren har plikt til å delta i vurderinga som sensor. Dersom det er usemje om karakteren, avgjer den eksterne sensoren. Som sensor ved lokalt gitt eksamen i programfag i yrkesfaglege utdanningsprogram kan det også *nemast opp* ein fagarbeidar med praksis frå arbeidslivet.

Ved eksamen som krev eksaminator, skal den eine sensoren vere eksaminator. Eksamineringa skal gi kandidaten høve til å syne kompetanse i så stor del av faget som mogleg. Under eksamen kan kandidaten prøvast i fleire relevante delar av læreplanen enn det som kan lesast direkte ut av ein eventuell førebuingsdel. I eksamenstida ved munnleg eksamen skal kandidaten presentere temaet eller problemstillinga som han eller ho har førebudd i førebuingsdelen. Dersom det er usemje om kva kandidaten skal prøvast i, er det den eksterne sensoren som avgjer.

Merknader til § 3-30 Lokalt gitt eksamen i vidaregåande opplæring

Bestemmelsen regulerer lokalt gitt eksamen for vidaregåande opplæring. Det er flere former for lokalt gitt eksamen i vidaregåande opplæring enn det er i grunnskolen, og det er særlig de yrkesfaglige utdanningsprogrammene som bruker disse. I dette rundskrivet omtales endringene knyttet til lokalt gitt muntlig eksamen.

Ansvar

Paragraf 3-30 første ledd er uendret, og pålegger som tidligere fylkeskommunen ansvaret for gjennomføringen av alle lokalt gitt eksamener. Fylkeskommunen kan delegere gjennomføringen av lokalt gitt eksamen til de enkelte skolene, dersom fylkeskommunene finner dette hensiktsmessig. Gjennomføringen omfatter blant annet trekk av fag og elever, det å skaffe sensorer og utarbeidelse av eksamensoppgaver. I forbindelse med utarbeidelsen av eksamensoppgaver har faglæreren plikt til å utarbeide forslag og kan ikke nekte å gjøre det. Vi vil presisere at det ved muntlig eksamen ikke utdeles eksamensoppgaver som skal besvares. Med eksamensoppgaver menes her de temaene eller problemstillingene som elevene skal presentere, samt de spørsmålene eller problemstillingene som vil være gjenstand for eksamineringen etter elevens presentasjon. Skoleeieren eller skolen (dersom ansvaret for gjennomføringen er delegert) kan velge om faglæreren skal utarbeide eksamensoppgaver.

Melding om trekkfag og eksamensdager

I § 3-30 andre ledd er det føyd til et nytt tredje punktum. Leddet er ellers uendret. Som tidligere skal eleven få beskjed om hvilket fag hun/han kommer opp i, 48 timer før eksamenen. Meldingen til elevene bør komme så nær 48 timer før eksamenen starter som mulig, men ikke mindre enn 48 timer før første kandidat skal prøves. Vi understreker at kunngjøringen ikke må gjøres for lang tid i forveien. Hensikten er å skape så like forhold som mulig for alle elever. Vi understreker at det eleven skal ha melding om 48 timer før, er hvilket fag hun/han skal opp til. Dette må ses i

sammenheng med tredje ledd som regulerer forberedelsesdelen nærmere. Eleven skal ikke få oppgitt temaet på dette tidspunktet. I beregningen av 48 timer så skal ikke lørdager, søndager, høytidsdager og helligdager regnes med. Det følger også av andre ledd.

Det er nytt at lokalt gitt muntlig eksamen med forberedelsesdel ikke skal gjennomføres på mandager eller dagen etter høytidsdager/helligdager. Eksamen skal gjennomføres på dagene tirsdag til fredag. Forbudet har sammenheng med at forberedelsesdagen skal være dagen før eksamen gjennomføres. Hensikten med dette er å sikre at alle elever får tilnærmet lik lengde på forberedelsesdelen. Som det fremgår av bestemmelsen, gjelder forbudet bare for lokalt gitt muntlig eksamen med forberedelsesdel.

Organisering av eksamen

Paragraf 3-30 fjerde ledd gjelder organiseringen av eksamen. Det er endret fra tidligere, og fastsetter at eksamen skal gjennomføres med obligatorisk forberedelsesdel. Fylkeskommunen kan ikke velge at eksamen skal gjennomføres uten forberedelsesdel for elever.

I tredje punktum er rammene for forberedelsesdelen regulert nærmere. Dette er nytt, og sier at forberedelsesdelen skal gjennomføres som en obligatorisk skoledag hvor elevene har rett på et pedagogisk tilbud fra skolen. Det betyr at eleven skal møte på skolen og ha tilgang på en lærer. Forberedelsesdagen bør være veiledende og hjelpe elevene til å se sammenhengen mellom tema/problemstilling og læreplanen. Utover dette velger skoleeier selv hvordan de organiserer innholdet i forberedelsesdagen. Forberedelsesdelen starter 24 timer før eksamen gjennomføres. Dette er en reduksjon av lengden på forberedelsestiden sammenlignet med mulighetene i tidligere ordning.

I forberedelsesdelen kan eleven bruke alle hjelpemidler. Dette er nytt. Fjerde punktum er også nytt, og understreker at skolene i forberedelsesdelen skal gi elevene et tema eller en problemstilling å arbeide med. Vi understreker at det ikke er et absolutt skille mellom tema og problemstilling. Det er ingenting i veien for at elevene gis et tema med en tilhørende problemstilling, eller en problemstilling som avgrenses til et tema. Temaet skal gi elevene et utgangspunkt for eksamen. Dette må ses i sammenheng med syvende ledd hvor det er fastsatt at alle elever under eksamen skal presentere temaet som hun eller han har arbeidet med i forberedelsesdelen. Presentasjonen bør ikke utgjøre mer enn 1/3 av eksamenstiden, og skal fungere som et utgangspunkt for videre samtale slik at eleven får mulighet til å vise sin kompetanse i faget. Det er også understreket i fjerde ledd tredje punktum at eleven ikke skal få vite hvilke spørsmål og problemstillinger som vil være gjenstand for samtale under eksamineringen. Se syvende ledd for mer om innholdet i eksamen.

Femte punktum er ikke nytt, her er det som tidligere at forberedelsesdelen ikke skal være en del av vurderingsgrunnlaget, noe som understreker betydningen av å bruke elevenes forberedte presentasjon som et utgangspunkt for videre samtale. Eksamenskarakteren skal settes på grunnlag av den kompetansen eleven viser på selve eksamen. Dette må også ses i sammenheng med syvende ledd som regulerer gjennomføringen av selve eksamineringen og bruken av hjelpemidler i § 3-31.

Privatister

Fjerde ledd annet punktum er nytt og fastslår at fylkeskommunen selv avgjør om lokalt gitt muntlig eksamen for privatister skal være med forberedelse eller ikke, og hvor lang den eventuelle forberedelsen skal være. Dersom fylkeskommunen velger at muntlig eksamen gjennomføres uten forberedelsesdel, gjelder ikke de delene av bestemmelsen som er knyttet til forberedelse og presentasjon, for eksempel melding om tema 24 timer før eksamen og presentasjon av tema. Vi understreker at det er viktig at fylkeskommunen informerer privatistene om hvordan muntlig eksamen gjennomføres.

Sensorene

I § 3-30 sjette ledd reguleres bruken av sensorer til lokalt gitt eksamen. Bestemmelsen er ikke endret, og viderefører ordningen med to sensorer hvor minst én skal være ekstern. . Fylkeskommunen kan ikke dispensere fra dette kravet.

Den eksterne sensoren er en person som ikke arbeider ved den skolen som eksamenen gjennomføres. Det er ikke et krav om at den eksterne sensoren arbeidet hos en annen skoleeier. Det vanligste er at den andre sensoren er faglæreren til eleven. Faglæreren har imidlertid ikke rett til å være sensor, og skoleeier/skolen kan derfor velge å bruke en annen enn faglæreren som den andre sensoren.

Dersom den eksterne og den interne sensoren (faglæreren) er uenige om karakteren, er det den eksterne sensoren som avgjør karakteren.

I siste punktum er det som tidligere bestemt at en fagarbeider med praksis fra arbeidslivet kan oppnevnes som sensor i yrkesfaglige utdanningsprogrammer. Når det skal vurderes om en person kan være sensor, må både formell kompetanse og realkompetanse vurderes.

Gjennomføringen av eksamen

Paragraf 3-30 syvende ledd presiserer hvordan eksamen skal gjennomføres. Første og andre punktum er i realiteten uendret. Det er føyd til et nytt tredje og fjerde punktum i leddet. Tidligere tredje punktum er nytt femte punktum.

Paragraf 3-30 syvende ledd første punktum er ikke endret, og fastsetter at ved eksamen skal den ene sensoren være eksaminator. Dette er normalt faglæreren.

Syvende ledd annet punktum er ikke endret, og presiserer at eksamineringen skal gi elevene mulighet til å vise kompetanse i så stor del av faget som mulig. Lokalt gitt eksamen skal ikke organiseres på en slik måte at eleven bare prøves i en liten del av læreplanen for faget. Dette har konsekvenser blant annet for formuleringen av tema/problemstilling til forberedelsesdelen og de spørsmålene som stilles under selve eksamineringen.

Tredje punktum er nytt, og presiserer forholdet mellom selve eksamenen og forberedelsesdelen ytterligere. Hva som er «flere relevante deler av læreplanen», må ses i sammenheng med at en muntlig presentasjon er en obligatorisk del av eksamen, og med andre punktum om at eksamen skal gi eleven mulighet til å vise kompetansen sin i en så stor del av faget som mulig. Temaet/problemstillingen eleven har forberedt skal være utgangspunktet for eksamineringen. Dette innebærer at temaet/problemstillingen må være tilstrekkelig omfattende til at det vil være naturlig å trekke inne flere deler av læreplanen under selve eksamineringen. Hensikten er at eleven får mulighet til å vise sin kompetanse i så stor del av faget som mulig.

Elevene må få veiledning i å se sammenhengen mellom temaet/problemstillingen på forberedelsesdelen og læreplanen for faget. En eksamen som bare prøver noen kompetansemål, vil være i strid med prinsippet i andre punktum om at eleven skal få mulighet til å vise kompetanse i så stor del av faget som mulig. Det er derfor avgjørende av skolene/faglærerne utarbeider gode temaer/problemstillinger som er egnet til å prøve elevene iså stor del av faget som mulig.

Fjerde punktum er nytt, og presiserer at muntlig eksamen skal bestå i at elevene presenterer temaet/problemstillingen som hun eller han har forberedt på forberedelsesdagen. Elevens presentasjon skal bare utgjøre en del av eksamenen. Dette betyr at muntlig eksamen består av to deler: elevens presentasjon av temaet/problemstillingen og selve eksamineringen. Tiden til eksamen bør fordeles slik at inntil 1/3 av tiden brukes til elevens presentasjon av temaet og resten av tiden til eksamineringen. Presentasjonen skal være et utgangspunkt for eksamineringen. I tillegg til elevens presentasjon, skal eksamineringen bestå av spørsmål og/eller samtale knyttet til det temaet eleven har presentert. Det er viktig at sensorene stiller spørsmål som gjør at eleven får mulighet til å vise sin kompetanse i faget. Sensorene skal lete etter elevenes kompetanse, og ikke den kompetansen de ikke har.

Siste punktum er uendret, og fastsetter at dersom det er uenighet om hva eleven skal prøves i, er det den eksterne sensoren som avgjør dette.

Videregående opplæring

§ 3-31 Hjelpemiddel til eksamen

Eksamenen kan organiserast med eller utan hjelpemiddel. Utdanningsdirektoratet fastset kva for

hjelpemiddel som er tillatne i kvart fag ved sentralt gitt eksamen.

Ved lokalt gitt eksamen etter § 3-30 femte ledd bokstav a, c og d fastset skoleeigaren kva for hjelpemiddel som skal tillatast. Dei tillatne hjelpemidla må ikkje svekkje grunnlaget for å vurdere kompetansen til eleven eller privatisten.

Ved lokalt gitt munnleg eksamen er notata til eleven eller privatisten frå førebuingdelen einaste tillatne hjelpemiddel.

Merknader til § 3-31 Hjelpemiddel til eksamen

Bestemmelsen viderefører tidlige §§ 3-19 og 4-23. Bestemmelsen gjelder for elever i grunnskolen og for elever og privatister i videregående opplæring. Paragraf 3-31 regulerer bruken av hjelpemidler. Det er gjort endringer i andre og tredje ledd. Hensikten med endringen er at tillatte hjelpemidler ved muntlig eksamen blir det samme for alle elever. Disse endringene må ses i sammenheng med endringene i §§ 3-29 og 3-30 knyttet til tydeligere regler om gjennomføringen av eksamen.

Paragraf 3-31 tredje ledd er nytt, og fastslår at elevenes notater fra forberedelsesdelen er eneste tillatte hjelpemiddel til muntlig eksamen. Dette ses i sammenheng med den obligatoriske presentasjonen. Notater inkluderer i denne sammenheng hjelpemidler som er relevante for å gjennomføre en forberedt presentasjon. Dette kan være digitale hjelpemidler eller andre verktøy som kan visualisere den muntlige presentasjonen. Det er opp til hver enkelt skoleeier å definere hvilke typer notater elevene kan ha med på eksamen.

Voksne

Merknader til endringer i lokalt gitt muntlig eksamen for voksne i grunnskoleopplæring etter kapittel 4A

Forskrift til opplæringsloven §§ 4-18 til 4-30 regulerer eksamen i grunnskoleopplæring og videregående opplæring særskilt organisert for voksne etter opplæringsloven kapittel 4A.

Merknad til § 4-22 lokalt gitt eksamen i grunnskolen

Bestemmelsen tilsvare § 3-29. Vi viser derfor til merknaden til § 3-29. For privatister avgjør kommunen om privatisten får oppgitt tema eller ikke. Det er viktig å lese bestemmelsen nøye for å se hva som gjelder for henholdsvis deltakere og privatister.

Merknad til § 4-23

Bestemmelsen tilsvare § 3-30. Vi viser til merknad til § 3-30. Vi minner her om at det ikke er privatister i videregående opplæring etter opplæringsloven kapittel 4A. For privatister gjelder § 3-30.

Merknad til § 4-24

Bestemmelsen tilsvare § 3-31, og vi viser til merknader til denne bestemmelsen.

Private skoler

Merknader til endringer i lokalt gitt eksamen for private skoler godkjent etter privatskoleloven

Endringene som er fastsatt i forskrift til privatskoleloven §§ 3-27 til 3-29, tilsvare endringene i forskrift til opplæringsloven § 3-29 til 3-31. Vi viser til merknader til endringer i forskrift til opplæringsloven over.

Lebesby kommune
Sentraladministrasjonen
9790 KJØLLEFJORD

Opplæringsjef

Saksnr.
13/108

Arkivkode

Vår dato:
03.06.2013

Avd/Sek/Saksb.
B65 /RAD/OPPL/KUER

RETNINGSLINJER - GODKJENNING MUNTLLIG EKSAMEN

MELDING OM VEDTAK

Fra møtet i Formannskapet den 31.05.2013, saksnr PS 41/13.
De underrettes herved om at det er fattet følgende vedtak:

Lebesby formannskap vedtar følgende retningslinjer:

15. mai Innlevering av faglærerrapporter i muntlige fag
10 skoledager før muntlig eksamen Sperrefrist faglærer/sensor
Faglærer rapport sendes sensor
5 skoledager før muntlig eksamen Oppgavene sendes sensor.

Med hilsen
Lebesby kommune

Anne Lill Fallsen
serviceleder

Kopi til: Rådmannen

Postadresse
Postboks 38
9790 KJØLLEFJORD

Besøksadresse
Strandveien 152
KJØLLEFJORD
www.lebesby.kommune.no

postmottak@lebesby.kommune.no
Telefon: 7849 9555
Telefaks: 7849 8467
org.nr.: 940 400 392

Bankkonto: 4961.72.00235
Bankkonto skatt: 6345.06.20221

Lebesby kommune

Europas nordligste fastland
Norges vakreste havklippe

Retningslinjer

*for lokalt gitt muntlig eksamen i
grunnskolene i Lebesby kommune*

Revidert etter forskriftsendring høsten 2014 jfr. rundskriv Udir-2-2014

Innhold

1. Ansvar	2
2. Rammer for muntlig eksamen i Lebesby kommune	2
3. Faser i Eksamensavviklingen ved muntlig eksamen	2
3.1 Tidspunkt for eksamen	2
3.2 Oppmelding sensor	2
3.3 Forberedelse skole	3
3.4 Fagrapport	3
3.5 Oppmelding av elever	3
3.6 Forberedelse sensor og faglærer	3
3.7 Utforming av eksamensoppgave	4
4. Elevenes forberedelsesdel	4
4.1 Veiledning	4
4.2 Utstyr og presentasjonsform	5
5. Gjennomføring på eksamensdag	5
5.1 Tidsrammer	5
5.2 Utdypingssamtalen	5
5.3 Rolleavklaring mellom ekstern sensor og faglærer	5
5.4 Vurdering og bekjentgjøring av karakter	5
5.5 Klagebehandling	5
6. Kvalitetssikring og etterarbeid	6
6.1 Eksamenslister	6
6.2 Avlønning og reiseregning	6
6.3 Dokumentasjon	6

1. Ansvar

Ansvar for gjennomføring av lokal gitt muntlig eksamen er jfr. forskrift til opplæringsloven §3-29 lagt til kommunen som skoleeier. Lebesby kommunen har i henhold til §3-29 delegert ansvaret for gjennomføring av lokalt gitt eksamen til den enkelte skole.

Ansvarer omfatter blant annet:

- trekk av fag og elever
- skaffe sensorer
- utarbeide eksamensoppgaver

Retningslinjer for lokalt gitt eksamen i grunnskolene i Lebesby kommune er revidert og gjelder for alle grunnskolene i Lebesby kommune. Retningslinjene er forpliktene for den enkelte skole og for faglærere og sensorer som medvirker til å gjennomføre muntlig eksamen i Lebesby kommune.

De kommunale retningslinjene for lokalt gitt muntlig eksamen skal revideres jmfør lov- og forskriftsendringer. Reviderte retningslinjer skal behandles politisk. Oppvekstadministrasjonen er ansvarlig for å sikre korrekt saksbehandling.

2. Rammer for muntlig eksamen i Lebesby kommune

I Lebesby kommune gjennomføres lokalt gitt muntlig eksamen jfr. §3-29 i Udir-2-2014 med 48 timers forberedelsestid . Dette innebærer følgende:

- Eleven får beskjed om trekkfag 48 timer før eksamensdagen
- Forberedelsesdagen starter 24 timer før eksamen og gjennomføres om obligatorisk skoledag
- Elevene får på forberedelsesdagen utdelt et gitt tema/problemstilling som skal arbeides med i forberedelsedelen.
- Hvis skolen har valgt å benytte lyttetekst som en del av tema/problemstilling skal denne også deles ut
- Eleven kan bruke alle hjelpemidler under forberedelsedelen
- Eleven har rett på veiledning fra lærer under forberedelsen
- På eksamensdagen settes det av 30 minutter pr. elev til eksaminasjon. Tiden fordeles med inntil 1/3 til presentasjon av tema/problemstilling og 2/3 til eksaminasjon/spørsmål og utdypningssamtale mellom elev og sensor.
- Eksamen skal gjennomføres på dagene tirsdag til fredag.
- Lokal gitt eksamen skal ikke gjennomføres mandager, eller første dag etter helligdag/høytid. Dette fordi forberedelsesdagen skal være dagen før gjennomføring av eksamen

3. Faser i Eksamensavviklingen ved muntlig eksamen

3.1 Tidspunkt for eksamen

Tidspunkt for gjennomføring av muntlig eksamen avklares på felles rektormøte for Gamvik og Lebesby kommune i oktober/november året før gjennomføringstidspunktet. Informasjon om tidspunkt for lokal gitt muntlig eksamen offentliggjøres innen 1.mars i eksamensåret. Informasjon legges ut kommunens hjemmeside.

3.2 Oppmelding sensor

Det gjennomføres felles sensorskolering for Gamvik – og Lebesby, første felles skolering skal være gjennomført i løpet av oktober/november året før avviklingen av lokal gitt muntlig eksamen.

Skolene melder opp sensorer til skoleeier v/ administrasjon for oppvekst innen utgangen av desember året før gjennomføringstidspunktet. Skoleeier formidler oversikt over oppmeldte sensorer til skoleeier i Gamvik kommune, liste over oppmeldte sensorer i Gamvik kommune sendes til skolene i Lebesby kommune.

3.3 Forberedelse skole

Skolen skal ha rutiner for at elever, foreldre og lærere gjøres kjent med rammene for lokalt gitt muntlig eksamen. Eksamensformen skal ikke være en enkeltstående hendelse i elevenes skolekarriere, men være en av flere måter for hvordan eleven kan vise sin faglige kompetanse. Skolen skal sørge for at:

- eleven er kjent med rammer og regler for eksamen
- eleven har erfaring med tema, problemstillinger og aktuelle oppgavetyper
- eleven har erfaring med hvordan tilrettelegging og veiledning blir gitt
- eleven har erfaring med presentasjon, bruk av IKT utstyr og notater
- eleven og foresatte er kjent med reglene for klagerett knyttet til lokalt gitt muntlig eksamen
- elever som har behov for spesiell tilrettelegging av eksamen har rett til dette, avgjørelsen tas av rektor i tråd med forskrift til Opplæringsloven §3-32

3.4 Fagrapport

Det skal utarbeides fagrapport i alle fag. Den enkelte faglærer er ansvarlig for at dette gjøres. Fagrapporten skal bygge på kompetansemålene i læreplanen og undervisning som er gjennomført i det aktuelle faget. Fagrapporten skal inneholde følgende:

- kompetansemål i læreplanen
- temaer/emner det har vært arbeidet med
- lærestoff
- arbeidsmåter
- vurderingsformer

Fagrapportene skal godkjennes av rektor, fagrapportene skal arkiveres.

3.5 Oppmelding av elever

Oppmelding og trekk av elever utføres av rektor ved den enkelte skole. Alle elevene skal meldes opp til muntlig eksamen i ett fag.

- Rektor kan sette opp eksamensparti for flere fag ved sin skole.
- Rektor setter opp eksamenspartier i god tid før eksamen, og innen utgangen av april eksamensåret.
- Hvert eksamensparti skal ikke ha flere enn 10 elever. Ved flere fag, bør det ikke være under 5 elever i hvert eksamensparti.
- Skolen v/ rektor sender oversikt til skoleeier over eksamenspartiene.

Oppmelding av eksamensparti er unntatt offentligheten frem til tidspunktet for informasjon om trekkfag. Sensor og faglærer får informasjon om eksamenspartiene en uke før elevene.

3.6 Forberedelse sensor og faglærer

Faglærer og sensor skal ha informasjon om trekkfag en uke før dette gjøres kjent for elevene. Rektor er ansvarlig for at faglærer og sensor får informasjon om:

- Eksamensskole
- Faglærer/ eksternt sensor
- Trekkfag
- Fagrapport
- Vurderingskriterier
- Størrelse på elevgruppe
- Eksamensmodell
- Fagrapportene skal oversendes sensor i forbindelse med opplysning om trekkfag

I uka før elevene får melding om trekkfag samt utlevert tema/problemstilling, skal ekstern sensor og faglærer gjøre de nødvendige avklaringer og forberedelser. Det er faglærer som har hovedansvaret for å etablere kontakt med ekstern sensor. Dersom faglærer ikke tar et slikt initiativ i løpet av de første to dagene, skal ekstern sensor ta kontakt med skolen ved rektor.

3.7 Utforming av eksamensoppgave

Eksamensoppgaven kan utformes som en arbeidsoppgave, en problemstilling eller et tema. Det er faglærer som er ansvarlig for å utarbeide oppgavene til lokalt gitt muntlig eksamen.

- Faglærer skal utarbeide utforme tema og problemstilling på en slik måte at elevene får mulighet til å vise hva de kan. Elevene skal ha mulighet til å få vist kompetanse i så stor del av faget som mulig.
- Det må fremgå av tema/problemstilling at eleven skal vise både bredde og dybde i sin kompetanse og at fremlegg og utdypningssamtale må avspeile læreplanen kompetansemål for faget.
- Skolene velger selv om de vil bruke lyttetekster/lyttmateriell til muntlig eksamen. Disse kan være en del av forberedelsesmaterialet (som elevene får 24 timer før eksamen) og/eller inngå i selve eksamen (som varer inntil 30 minutter, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-29 og 3-30). Lyttetekst/materiell skal ikke gis 30 minutter før eksamen.

Ekstern sensor og faglærer skal drøfte hovedlinjene for de kriteriene som brukes til vurdering av elevbesvarelsene, og kriteriene for vurdering må gjøres kjent for elevene. Faglærer skal også utforme forslag til oppfølgingsspørsmål til muntlig eksamen.

Ekstern sensor påser at spørsmål og problemstillinger gir grunnlag for å vise elevens kompetanse slik denne er beskrevet i kompetansemålene i læreplanen i faget. Det er ekstern sensor som godkjenner oppgavene.

4. Elevenes forberedelse

Forberedelsesdagen er obligatorisk skoledag for eleven. Eleven må møte på skolen til avtalt tid.

Eleven skal med utgangspunkt i et tema/problemstilling lage en presentasjon på forberedelsesdagen. Presentasjonen skal være et utgangspunkt for eksamineringen. Notater fra forberedelsedelen er eneste tillatte hjelpemiddel til muntlig eksamen. Notater inkluderer i denne sammenheng hjelpemidler som er relevante for å gjennomføre en forberedt presentasjon.

4.1 Veiledning

Eleven har krav på veiledning av lærer i forberedelsesfasen, men er ikke pliktig til å motta slik veiledning. Skolen sørger for at en lærer innen faget er tilgjengelig for elevene. Faglærer er ansvarlig for utforming av opplegg. Veiledningen har flere formål:

- å presisere hvordan eksamen gjennomføres
- hjelp til å forstå sammenhengen mellom tema eller problemstilling og læreplanen i faget
- hjelp til å forstå vurderingskriteriene

4.2 Utstyr og presentasjonsform

Elevene skal på forberedelsesdagen ha tilgang til IKT-utstyr med internett. Skolen skal legge til rette for at elevgruppene får arbeide uforstyrret av andre aktiviteter på skolen. Elevene står fritt til å velge presentasjonsform. Dersom utstyr svikter under presentasjonen, må eleven være forberedt på å gjennomføre eksamen uten utstyret. Dersom elever har krav på spesiell tilrettelegging av eksamen, tar rektor avgjørelse i tråd med Forskrift til opplæringslova, § 3-32.

Ved avslutningen av forberedelsedelen skal eleven gjøre klart det utstyret som skal brukes under eksamen.

5. Gjennomføring på eksamensdag

5.1 Tidsrammer

Det settes av 30 minutter pr. elev til gjennomføring. Det settes av 10 minutter til presentasjon og 20 minutter til spørsmål og utdypningssamtale. Sensor gir beskjed til eleven når det gjenstår 2 minutter av presentasjons tiden. Dersom presentasjonen går ut over tidsrammen, kan ekstern sensor avgjøre at presentasjonen avsluttes.

En elev kan kalles inn i eksamenslokalet igjen hvis sensorene finner ut at vedkommende ikke har vist tilstrekkelig bredde i besvarelsen. Det settes av tid til å fastsette karakteren etter hver eksaminasjon.

5.2 Utdypningssamtalen

I utdypningssamtalen skal eleven gis mulighet til å vise kompetanse i så stor del av faget som mulig. Det tilsier at det kan stilles spørsmål i forhold til alle kompetansemål i faget. Temaet/problemstillingen eleven har forberedt, skal være utgangspunktet for eksamineringen.

5.3 Rolleavklaring mellom ekstern sensor og faglærer

Faglærer er eksaminator. Ekstern sensor kan delta i samtalen med utdypende spørsmål til eleven. Både ekstern sensor og faglærer har plikt til å bidra til god kommunikasjon og til å skape trygghet for elevene.

5.4 Vurdering og bekjentgjøring av karakter

Det er den enkelte elevs kompetanse, slik den kommer frem i eksamenssituasjonen, som skal vurderes. De notatene som eleven har produsert i forberedelsedelen, for eksempel presentasjonen, er ikke en del av vurderingsgrunnlaget.

Ved uenighet fastsetter ekstern sensor karakteren. Det er ekstern sensor som bekjentgjør og begrunner karakteren for eleven, dette gjøres fortløpende.

5.5 Klagebehandling

Klageadgang og prosedyre for dette fremgår i §5-10 i forskrift til opplæringsloven. Det kan kun klages på formelle feil og ikke på karakter.

Elever som er fylt 15 år kan selv klage, elever under 15 år må ha underskrift fra foresatte.

- Klage utformes skriftlig og leveres til rektor.
- Rektor innhenter dokumentasjon fra begge parter (elev, eksaminator, sensor), og foretar en oppsummering av saken. Saken sendes videre til Fylkesmannen i Finnmark, som er klageinstans med kopi til den som har levert inn klagen.

- Tas klagen til følge, blir karakteren annullert og eleven blir trukket ut til ny lokalt gitt muntlig eksamen. Elevene kan da bli trukket ut i nytt fag.

6. Kvalitetssikring og etterarbeid

6.1 Eksamenslister

Skolen har ansvar for at det føres liste over eksamenskarakterene. Ekstern sensor og eksamensansvarlig ved skolen underskriver karakterlistene ved avslutning av eksamensdagen.

6.2 Avlønning og reiseregning

Sensor har ansvar for å fylle ut og levere reiseregning, skattekort og annen relevant informasjon for avlønning. Skolen har ansvar for å administrere og utbetale lønn og reiseutgifter i forbindelse med muntlig eksamen.

6.3 Dokumentasjon

Notater sensorene gjør under eksamen skal oppbevares inntil et år av den enkelte. Eventuelt kan man bli enig om at skolen arkiverer dette i samme sak hvor øvrige dokumenter tilhørende den aktuelle eksamen. Notatene kan bli etterspurt som dokumentasjon i forbindelse med klage.

RETNINGSLINJER FOR VOKSENOPPLÆRINGEN I LEBESBY KOMMUNE

Saksbehandler: Lise Birgitte Øfeldt

Arkiv: A02 &00

Arkivsaksnr.: 15/299

Saksnr.: **Utvalg**
PS 46/15 Formannskapet

Møtedato
30.04.2015

Innstilling:

Forslag til nye retningslinjer for voksenopplæringen i Lebesby kommune vedtas med virkning fra 01.05.2015

Betalingssatsene for norskopplæringen for innvandrere med plikt til 250 timer norsk og 50 timer samfunnskunnskap, samt for personer uten rett og plikt vedtas som foreslått til kr. 30 pr. time undervisning med virkning fra 01.05.2015

Dokumenter:

- Rundskriv Udir-3-2012 Voksnes rett til grunnskoleopplæring etter opplæringsloven kap.4A
- Rundskriv 4/2015 Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere og norskopplæring for asylsøkere i mottak.
- Skjema for kartlegging av utdanning og arbeidserfaring
- Skjema for søknad på grunnskoleopplæring for voksne
- Skjema for søknad på norskopplæring for innvandrere

Faktaopplysning:

Lebesby kommune har ingen retningslinjer for voksenopplæringen, nærmere bestemt norskopplæringen for innvandrere og grunnskoleopplæring for voksne.

En intern revisjon har avdekket flere avvik innenfor norskopplæringen for innvandrere. Dette gjelder brudd på forvaltningsloven mht saksbehandlingstid, manglende enkeltvedtak, manglende frister for gjennomføring av opplæring, manglende varsel når fristene utløper, og manglende innkreving av tilskudd.

På bakgrunn av dette er det utformet forslag til retningslinjer som igjen vil danne grunnlag for utforming av interne rutiner i oppvekstsektoren.

Personer som kun har plikt til å gjennomføre norskopplæring eller andre uten rett eller plikt har fått tilbud om norskopplæring uten at det er gjort vedtak om timetall. Egenbetalingen har

vært den samme uavhengig av hvor mange timer som er blitt gitt. I 2014 har deltakerne i snitt betalt kr. 8,- pr. time undervisning, som egentlig har en timepris på mellom 350-400,- inkludert sosiale utgifter. Det er nødvendig å justere nåværende sats som er på kr. 3200,- for et skoleår, dvs for 10 måneder og hvor det ikke er gjort noen begrensinger mht timetall, dette er i så fall ikke kjent for oppvekstadministrasjonen.

Vurdering:

Det er behov for retningslinjer for voksenopplæringen som sier noe om innhold og ansvar. Retningslinjene skal danne grunnlag for utforming av interne rutiner og etablering av en bedre forvaltning av de to områdene som retningslinjene omhandler. Det er naturlig å forvente at det vil være behov ytterligere justeringen etter hvert som man får større innsikt i voksenopplæringen i Lebesby kommune.

Nåværende betalingssatser dekker minimalt av utgiftene kommunen har til norskopplæringen. Siden kommunen har få deltakere som vi mottar statstilskudd for (kun 2 inneværende år som så langt er registrert i NIR), innebærer dette at kommunen må dekke store deler av norskopplæringen som blir gitt. I 2015 vil vi med nåværende deltakere få ca. kr 64 000,- og muligens noe grunntilskudd, mens vi har 10 deltakere som vi er pliktig å gi opplæring til. Av disse er det 5 som har krav gratis opplæring. På bakgrunn av dette foreslår vi at betalingssats for egenandel for norskopplæringen justeres og blir timebasert. Det vil si at ny sats for egenbetaling av norskopplæring blir kr. 30 pr. time undervisning.

Voksnes rett til grunnskoleopplæring etter opplæringsloven kapittel 4A Udir-3-2012

Dette rundskrivet inneholder informasjon om voksnes rett til grunnskoleopplæring særskilt organisert for voksne etter opplæringsloven kapittel 4A, og hvordan loven skal forstås på dette området.

I del I omhandles spørsmålet om hvem som har rett til grunnskoleopplæring etter § 4A-1 og innholdet i dette opplæringstilbudet. I del II behandles retten til spesialundervisning etter § 4A-2.

Rundskriv | Publisert: 19.03.2012 | Sist endret: 21.01.2014

Oppdatert 21. januar 2014

Vi har endret fra halvårsrapport til årsrapport i punkt 10 og 10.3. Vedlegget er ikke oppdatert.

Innhold

- [2. Hvilke regler gjelder for grunnskoleopplæring for voksne?](#)
- [3. Skoleeiers ansvar for grunnskoleopplæring for voksne](#)
 - [3.1 Bruk av andre til å gi tilbud om grunnskoleopplæring](#)
 - [3.2 Interkommunalt samarbeid](#)
- [Del I: Grunnskoleopplæring etter § 4A-1](#)
- [4. Retten til grunnskoleopplæring for voksne](#)
 - [4.1 Søkeren må være over opplæringspliktig alder](#)
 - [4.2 Søkeren må ikke ha rett til videregående opplæring etter § 3-1](#)
 - [4.2.1 Voksne med rett til videregående opplæring etter § 4A-3](#)
 - [4.2.2 Ungdom som har tatt ut retten til videregående opplæring etter § 3-1](#)
 - [4.2.3 Personer under 25 år og vilkårene for rett etter § 3-1](#)
 - [4.3 Søkeren må trenge grunnskoleopplæring](#)
 - [4.4 Søkeren må ha lovlig opphold i Norge](#)
- [5. Den ordinære grunnskoleopplæringen for voksne](#)
 - [5.1 Innholdet i opplæringstilbudet](#)
 - [5.1.1 Opplæringen skal være i samsvar med Læreplanverket for Kunnskapsløftet](#)
 - [5.2 Organiseringen av opplæringen](#)
 - [5.3 Individuell vurdering](#)
 - [5.4 Psykososialt og fysisk miljø](#)
- [6. Opplæringstilbudet skal tilpasses den voksnes behov](#)
 - [6.1 Tilpasning på grunnlag av den voksnes realkompetanse](#)
 - [6.2 Tilpasning på grunnlag av den voksnes livssituasjon](#)
 - [6.2.1 Grensene for tilpasningen](#)
 - [6.3 Tilpasning på grunnlag av den voksnes særlige behov](#)
 - [6.3.1 Rett til særskilt språkopplæring, herunder morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring](#)
 - [6.3.2 Rett til opplæring i og på samisk](#)
 - [6.4 Bruk av tester for plassering av den voksne](#)
- [7. Krav til saksbehandlingen i saker etter kapittel 4A](#)
 - [7.1 Søknadsfrister og ventelister](#)
- [8. Forholdet til introduksjonsloven](#)
- [9. Bortfall av retten til grunnskoleopplæring for voksne](#)
- [Del II: Spesialundervisning](#)

- [10. Retten til spesialundervisning](#)
 - [10.1 Spesialundervisning for å få tilfredsstillende utbytte av opplæringen](#)
 - [10.1.1 Forsvarlig utbytte av opplæringen](#)
 - [10.2 Spesialundervisning for å utvikle eller holde ved like grunnleggende ferdigheter¹⁷](#)
 - [10.2.1 Grunnleggende ferdigheter](#)
 - [10.2.2 Opplæring](#)
 - [10.2.3 Det er et særlig behov](#)
 - [10.2.4 Opplæringens innhold](#)
 - [10.2.5 Lengden på opplæringen](#)
 - [10.3 Saksbehandlingsregler for spesialundervisning](#)
-

1. Innledning

Dette rundskrevet inneholder informasjon om voksnes rett til grunnskoleopplæring særskilt organisert for voksne etter opplæringsloven kapittel 4A, og hvordan loven skal forstås på dette området. Rundskrevet angir minimumskravene som kommunene plikter å oppfylle. Målgruppen for rundskrevet er fylkesmenn og skoleeiere.

I rundskrivets del I omhandles spørsmålet om hvem som har rett til grunnskoleopplæring etter § 4A-1 og innholdet i dette opplæringstilbudet. I del II behandles retten til spesialundervisning etter § 4A-2.

2. Hvilke regler gjelder for grunnskoleopplæring for voksne?

Opplæringsloven kapittel 4A regulerer grunnskoleopplæring og videregående opplæring særskilt organisert for voksne, jf. opplæringsloven § 1-2 tredje ledd. Kapittel 4A inneholder i utgangspunktet en fullstendig regulering av opplæringen for voksne. Andre bestemmelser i opplæringsloven gjelder bare for voksne dersom dette er positivt angitt (enten i en av bestemmelsene i kapittel 4A eller i den aktuelle bestemmelsen).

Direktoratet minner om at forvaltningsrettens regler også gjelder og har stor betydning. Saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven om enkeltvedtak utfyller opplæringsloven.

3. Skoleeiers ansvar for grunnskoleopplæring for voksne

Ansvar for grunnskoleopplæring for voksne er regulert i opplæringsloven § 4A-4. Kommunen har ansvaret for grunnskoleopplæringen for voksne etter § 13-1, jf. § 4A-4 første ledd. Fylkeskommunen har ansvaret for grunnskoleopplæring for voksne i barnevernsinstitusjoner og helseinstitusjoner, jf. §§ 13-3 og 13-3a. Skoleeier har ansvaret for å ha et forsvarlig system for å sikre at kravene i opplæringsloven oppfylles, jf. opplæringsloven §§ 13-10 og 4A-4.

Grunnskoleopplæringen for voksne skal være gratis, jf. § 4A-1 annet ledd. Dette innebærer at kommunene ikke kan kreve skolepenger fra voksne som har rett til grunnskoleopplæring, dette skal dekkes av kommunen. Dette gjelder også dersom kommunen bruker andre til å gi tilbud om grunnskoleopplæring, jf. § 4A-4. Retten til gratis opplæring innebærer også at voksne har rett til gratis læremidler.

Direktoratet understreker at den voksne har en individuell rett til grunnskoleopplæring etter § 4A-1, og at ansvaret til kommunen/fylkeskommunen inntreer uavhengig av antall voksne som søker om grunnskoleopplæring. Kommunen/fylkeskommunen kan ikke kreve at det melder seg et minimumsantall personer for at det skal tilbys opplæring.

Kommunen har ikke noen informasjonsplikt knyttet til rettigheter i kapittel 4A, men har en veiledningsplikt når det melder seg potensielle søkere. Det siste følger av forvaltningsloven § 11.

For voksne som ønsker å ta fag i grunnskolen etter opplæringsloven § 4A-1, er det mulig å ta eksamen også som privatist. Vilkåret er at den voksne må ha rett til opplæring etter opplæringsloven § 4A-1, det vil si at den det gjelder oppfyller vilkårene som er behandlet i

rundskrivets kapittel 4. Personer som ikke har rett til grunnskoleopplæring etter § 4A-1, kan ikke melde seg opp som privatist i grunnskoleopplæringen for voksne etter forskrift til opplæringsloven kapittel 4.

Den voksne har klagerett til Fylkesmannen på enkeltvedtak knyttet til grunnskoleopplæringen, jf. §§ 4A-10 og 15-2. Dette vil blant annet omfatte klage på enkeltvedtak om opplæringstilbud, spesialundervisning, bortvisning etter § 4A-9 og skyss etter § 4A-7.

3.1 Bruk av andre til å gi tilbud om grunnskoleopplæring

Kommunen/fylkeskommunen kan bruke studieforbund, godkjente nettskoler og andre til å oppfylle plikten til å tilby grunnskoleopplæring etter opplæringsloven kapittel 4A, jf. § 4A-4 annet ledd. Direktoratet minner om at kommunen/fylkeskommunen også i disse tilfellene har ansvaret for at opplæringstilbudet er i samsvar med opplæringsloven med forskrifter.

Direktoratet understreker at det kun er i forbindelse med gratis opplæring som gis etter opplæringsloven at standpunktvurdering kan gis. Dersom kommunen/fylkeskommunen anvender andre til å legge til rette for et tilbud i samsvar med opplæringsloven, jf. § 4A-4 annet ledd, kan adgangen til å sette standpunkt karakter delegeres. Dersom kommunen/fylkeskommunen skal delegere oppgaven med å sette standpunkt karakter, må delegasjonen være forsvarlig. Dette innebærer bl.a. at den som skal sette standpunkt karakterer må

- være villig til å påta seg oppgaven
- underkaste seg kommunens/fylkeskommunens kontroll- og instruksjonsmyndighet i den grad det er nødvendig
- ha nødvendig kompetanse om regelverk som gjelder grunnskoleopplæring (særlig bestemmelsene om individuell vurdering i forskriften)
- ha tillit blant myndigheter og berørte parter

I tillegg mener direktoratet at det er ønskelig at den som skal sette standpunkt karakterer har trening i å utøve offentlig myndighet. Vi minner om at det er kommunen/fylkeskommunen som skal utstede vitnemål, også for de voksne.

I tilfeller hvor for eksempel et studieforbund tar betalt av den voksne, vil dette ikke være et tilbud innenfor rammene i opplæringsloven § 1-2. Det vil da ikke være et offentlig tilbud i henhold til opplæringsloven §§ 4A-1 eller 4A-2, og det kan ikke settes standpunkt karakterer.

3.2 Interkommunalt samarbeid

Kommunen kan samarbeide med andre kommuner om å tilby grunnskoleopplæring for voksne etter kapittel 4A dersom dette er forsvarlig. Når slike interkommunale løsninger velges er det viktig at forholdet mellom vertskommunen og bostedskommunen(e) er avklart med hensyn til hvilket ansvar de ulike har. Det minnes om at bostedskommunen også ved interkommunalt samarbeid har ansvaret for at kravene i opplæringsloven oppfylles, jf. § 13-10 første ledd. Dersom to eller flere kommuner inngår en avtale om et interkommunalt samarbeid bør blant annet følgende avklares:

- Hvilket ansvar har vertskommunen?
- Hvilket ansvar har bostedskommunen(e)?
- Hvem treffer enkeltvedtak?
- Hvem behandler klager?
- Hvem fører tilsyn?

Del I: Grunnskoleopplæring etter § 4A-1

Her i del I redegjør direktoratet for ulike sider ved retten til grunnskoleopplæring etter § 4A-1 og innholdet i opplæringstilbudet til den enkelte. For at kommunen skal vurdere om den voksne har rett til grunnskoleopplæring etter § 4A-1 må det foreligge en søknad fra den voksne (eller dennes verge). Det er ikke fastsatt krav til søknaden i opplæringsloven kapittel 4A. Dersom en mulig søker tar kontakt med kommunen og har spørsmål om hvordan hun/han søker har kommunen en veiledningsplikt, dette følger av forvaltningsloven § 11.

4. Retten til grunnskoleopplæring for voksne

Voksne som oppfyller vilkårene i § 4A-1 første ledd første punktum har rett til grunnskoleopplæring særskilt organisert for voksne etter kapittel 4A. Det er tre vilkår som søkeren må oppfylle. Søkeren må

- være over opplæringspliktig alder
- ikke ha rett til videregående opplæring etter opplæringsloven § 3-1
- trenge grunnskoleopplæring

I tillegg må søkeren ha lovlig opphold i Norge. Vilkårene redegjøres for nedenfor.

Vi understreker at kommunen ikke kan kreve at søkeren må ha kompetanse i norsk på et gitt nivå for å ha rett til grunnskoleopplæring etter § 4A-1. Grunnskoleopplæringen kan inneholde opplæring i norsk, herunder særskilt språkopplæring i faget norsk, dersom dette er nødvendig for at den voksne skal få et forsvarlig utbytte av opplæringen.

4.1 Søkeren må være over opplæringspliktig alder

Det første vilkåret søkeren må oppfylle for å ha rett til grunnskoleopplæring er at hun eller han må være over opplæringspliktig alder, jf. opplæringsloven § 2-1. Normalt fullføres grunnskoleopplæringen det året personen fyller 16 år. Voksenretten etter § 4A-1 inntreder derfor som hovedregel tidligst fra høsten det året en person fyller 16 år.¹

Kommunen kan tilby et ekstra år med grunnskoleopplæring etter § 2-1. Dette året har ingen betydning for retten etter § 4A-1.

¹ Tidspunktet for når voksenretten inntreder kan særlig forskyves i to tilfeller. For det første vil voksenretten inntre ett år senere for barn som fått innvilget utsatt skolestart etter § 2-1 tredje ledd. For det andre inntreder voksenretten ett år tidligere for personer som har fått innvilget tidligere skolestart etter § 2-1 tredje ledd siste punktum. Voksenretten til videregående opplæring etter § 4A-3 inntreder det året man fyller 25 år. Det betyr at voksenretten til grunnskoleopplæring og videregående opplæring inntreder på to ulike tidspunkt.

4.2 Søkeren må ikke ha rett til videregående opplæring etter § 3-1

Det neste vilkåret søkeren må oppfylle er at hun/han ikke har rett til videregående opplæring etter § 3-1. Søkere som ikke har ungdomsrett² til videregående opplæring etter § 3-1 vil, dersom de øvrige vilkårene er oppfylte, kunne ha rett til grunnskoleopplæring etter § 4A-1 fordi de

- har rett til videregående opplæring som voksne etter § 4A-3
- allerede har fullført videregående opplæring etter § 3-1
- ikke oppfyller vilkårene for inntak til videregående opplæring etter forskrift til opplæringsloven kapittel 6

² Ungdomsretten varer etter § 3-1 til det året ungdommen fyller 24 år. Etter fylte 25 år vil voksne kunne ha rett til videregående opplæring etter § 4A-3.

4.2.1 Voksne med rett til videregående opplæring etter § 4A-3

Personer over 25 år har ikke lenger rett til videregående opplæring som ungdom etter § 3-1, selv om hun eller han ikke har påbegynt videregående opplæring. Denne personen kan ha rett til videregående opplæring som voksen etter § 4A-3. Voksne som har rett til videregående opplæring etter § 4A-3 vil også kunne ha rett til grunnskoleopplæring etter § 4A-1, såfremt den voksne

oppfyller vilkåret om at hun eller han trenger grunnskoleopplæring.

Det avgjørende er om søkeren trenger grunnskoleopplæring. Søkere over 25 år kan derfor ha rett til både grunnskoleopplæring etter § 4A-1 og videregående opplæring etter § 4A-3. For mer om voksnes rett til videregående opplæring etter opplæringsloven kapittel 4A, se rundskriv Udir-2-2008 – Forståelsen av gjeldende regelverk om voksnes rett til videregående opplæring etter opplæringsloven kapittel 4A.

4.2.2 Ungdom som har tatt ut retten til videregående opplæring etter § 3-1

Personer under 25 år som har fullført videregående opplæring etter § 3-1, har ikke lenger rett til videregående opplæring etter § 3-1. Dette betyr at disse søkerne kan ha rett til grunnskoleopplæring etter § 4A-1 dersom hun eller han trenger mer grunnskoleopplæring. Dette må vurderes konkret. Dette kan blant annet gjelde for personer som også har rett til spesialundervisning etter § 4A-2, særlig § 4A-2 annet ledd, for eksempel fordi hun/han har blitt skadet i en trafikkulykke og nå har et særlig behov for opplæring for å utvikle sine grunnleggende ferdigheter.

4.2.3 Personer under 25 år og vilkårene for rett etter § 3-1

Dersom søkeren er under 25 år, må det vurderes konkret om hun eller han har rett til videregående opplæring etter § 3-1 eller ikke. Vilråene for inntak til videregående opplæring etter § 3-1 er regulert i forskrift til opplæringsloven kapittel 6.

Rett til videregående opplæring etter § 3-1 har ungdom som har fullført grunnskolen eller tilsvarende opplæring. Nedenfor gjennomgås ulike måter personer over opplæringspliktig alder kan ha fullført grunnskolen eller tilsvarende. Disse følger av forskrift til opplæringsloven § 6-10 og er at den voksne enten har

- mottatt vitnemål som dokumentasjon på gjennomgått norsk grunnskole
- har gjennomgått allmenn grunnopplæring i utlandet som tilsvarer norsk grunnskole med minst 9 år
- har kunnskaper og ferdigheter på nivå med norsk grunnskole
- skrevet ut av grunnskolen etter opplæringsloven § 2-1 fjerde ledd
- har tilsvarende realkompetanse, jf. forskrift til opplæringsloven § 6-27

For mer om vilråene for inntak til videregående opplæring, se rundskriv Udir-7-2008 – Rett til videregående opplæring for minoritetsspråklig ungdom.

Særlig om ungdom som kommer til Norge siste del av 10. årstrinn

Personer som har vært innskrevet i en norsk grunnskole (offentlig eller privat) og som har fått utskrevet et vitnemål som dokumentasjon for fullført grunnskoleopplæring etter forskrift til opplæringsloven § 3-40 eller forskrift til privatskoleloven § 3-39 har fullført grunnskolen. Disse har rett til videregående opplæring etter opplæringsloven § 3-1. Vi understreker at det ikke er et krav om at personen har bestått alle fag for å få vitnemål for fullført grunnskoleopplæring, det er tilstrekkelig at man har fullført grunnskolen. I ytterste konsekvens innebærer dette at en person som har fått 1 i alle fag/har fått IV (ikke vurderingsgrunnlag) i alle fag eller en kombinasjon av 1 og IV har rett til vitnemål for fullført grunnskoleopplæring etter forskrift til opplæringsloven § 3-39 og forskrift til privatskoleloven § 3-38. Kravet for å få vitnemål for gjennomført grunnskoleopplæring etter § 2-1 er ikke knyttet til bestått, men til elevens alder.

Konsekvensen av dette er at en person som kommer til Norge siste halvår av det som for hans eller hennes jevnaldrende er 10. trinn blir plassert på 10. trinn og vil få vitnemål for fullført grunnskoleopplæring. Vitnemålet skal utstedes uavhengig av elevens kompetanse i fagene og uavhengig av hvor lenge hun eller han har oppholdt seg i Norge. Etter at ungdommen er skrevet ut av grunnskolen og har mottatt vitnemål, har hun eller han rett til videregående opplæring etter § 3-1, på linje med ungdommer som har gjennomgått hele grunnskolen i Norge³. Vedkommende har fått et vitnemål som dokumenterer fullført norsk grunnskole, og har rett til videregående opplæring etter § 3-1 og ikke rett til grunnskoleopplæring etter § 4A-1.

Tilsvarende gjelder for personer over 16 år, som har fått utskrevet vitnemål for fullført grunnskoleopplæring for voksne etter forskrift til opplæringsloven § 4-33. Disse vil heller ikke ha rett til mer grunnskoleopplæring etter § 4A-1 inntil hun/han har tatt ut ungdomsretten etter § 3-1 eller har fylt 25 år.

³ Det understrekes at kommunene i disse tilfeller kan tilby et ekstra opplæringsår i grunnskolen etter § 2-1. Ungdommen plikter ikke å ta imot tilbudet og kan selv velge å begynne på videregående opplæring, jf. § 3-1. Det er heller ikke noe i veien for at kommunen kan tilby ungdommen grunnskoleopplæring for voksne etter § 4A-1, men ungdommen har ikke rett eller plikt til dette.

4.3 Søkeren må trenge grunnskoleopplæring

Det siste vilkåret søkeren må oppfylle for å ha rett til grunnskoleopplæring etter § 4A-1 er at hun eller han trenger grunnskoleopplæring, det vil si at hun/han har et behov for grunnskoleopplæring. Dette er det mest skjønsmessige vilkåret i § 4A-1 og innebærer at det må vurderes konkret om søkeren faktisk har behov for grunnskoleopplæring. Vilkaaret "treng grunnskoleopplæring" har betydning både for om søkeren har rett til grunnskoleopplæring etter § 4A-1 og for hvilket opplæringstilbud hun eller han har rett til. Nedenfor behandles betydningen "treng grunnskoleopplæring" for om søkeren har rett til grunnskoleopplæring eller ikke.

Direktoratet understreker at for personer som har rett til videregående opplæring etter § 3-1, har det ingen betydning om hun eller han mener å trenge grunnskoleopplæring. Her vil retten til videregående opplæring etter § 3-1 innebære at vedkommende ikke har rett etter § 4A-1 og behovet skal ikke vurderes⁴.

For personer som ikke har rett til videregående opplæring etter § 3-1 fordi de allerede har tatt ut retten etter § 3-1, må søkerens behov vurderes konkret. I kommunens vurdering av om den voksne trenger grunnskoleopplæring skal det legges vekt på søkerens uttalte behov. Søkerens egen vurdering kan likevel ikke uten videre være avgjørende for om hun eller han har rett til grunnskoleopplæring. Kommunen skal også se på hvilken grunnskoleopplæring den voksne eventuelt har mottatt tidligere og hvordan denne var. Søkerens egen oppfatning av behov og tidligere mottatt opplæring må trekkes inn i vurderingen og ses opp mot hverandre.

⁴ Kommunen kan gi et tilbud til disse personene. Loven er ikke til hinder for å gi grunnskoleopplæring til personer som ikke har rett etter § 4A-1, men vedkommende har verken rett til et slikt tilbud eller plikt til å ta imot det.

Søkerens opplevde behov

Når det skal avgjøres om den voksne trenger grunnskoleopplæring må kommunen for det første ta hensyn til søkerens subjektive vurdering av hvorfor hun eller han trenger grunnskoleopplæring. I Ot. prp. nr. 44 (1999-2000) side 41 er det utdypet at det kan være ulike årsaker til den voksnes behov for grunnskoleopplæring. Den voksne kan ha behov for fornyet grunnskoleopplæring på grunn av sykdom eller skade, grunnskoleopplæringen har vært mangelfull eller den voksne har av andre grunner behov for mer opplæring. Behovet er ikke bare knyttet til vitnemål for fullført grunnskoleopplæring for inntak til videregående opplæring. Dersom søkeren selv mener å ha et behov vil den subjektive delen være oppfylt. Kunnskapsdepartementet⁵ har uttalt at det søkeren selv mener å trenge også kan være opplæring i grunnleggende ferdigheter:

Rettighetene til voksne i opplæringsloven kap. 4A, er koblet til det enhver tid gjeldende læreplanverket. I det gjeldende læreplanverket inngår de fem grunnleggende ferdighetene som et sentralt element. Disse er et uttrykk for samfunnets oppfatning av hva som er viktige redskap for at den enkelte skal kunne klare seg i livet, både under utdanning, i arbeidslivet og på annen måte. Dette innebærer at dersom den voksne trenger opplæring i én eller flere av de grunnleggende ferdighetene, vil vedkommende innenfor rammen av læreplanene for

de fem fagene som ellers må til for å få vitnemål for voksne ha rett til opplæring i den eller disse ferdighetene.

Dette innebærer at det den voksne trenger opplæring i, ikke nødvendigvis må være opplæring i hele fag, men også kan være opplæring i en av de fem grunnleggende ferdighetene i Læreplanverket for Kunnskapsløftet, det vil si lese, skrive, regne, uttrykke seg muntlig og bruke digitale verktøy.

Om behovet for opplæring i den grunnleggende ferdigheten å bruke digitale verktøy uttaler departementet i samme brev hvordan dette skal forstås:

En særlig utfordring knytter seg til den grunnleggende ferdigheten å kunne bruke digitale verktøy. Dette fordi IKT ikke er et eget fag, men er integrert i læreplanene/kompetanse-målene for det enkelte fag. I vurderingen av om voksne med rett etter § 4A-1 ved behov kan kreve opplæring i grunnleggende digitale ferdigheter, er det etter departementets syn naturlig å ta utgangspunkt i opplæringslovens formålsbestemmelse i § 1-1, hvor det slås fast at opplæringen skal "[.] utvikle kunnskap, dugleik og holdningar for å kunne meistre liva sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet." I lys av samfunnsutviklingen — hvor evnen til å bruke digitale verktøy etter hvert er blitt nødvendig for å klare seg under utdanning, i arbeids-, samfunns- og dagligliv — vil opplæring i digitale ferdigheter naturlig falle inn under dette formålet.

Departementet forstår etter dette loven slik at voksne med rett til grunnskoleopplæring etter § 4A-1 kan kreve opplæring i digitale ferdigheter når behovet er knyttet til dette, med utgangspunkt i kompetansemålene for de digitale ferdighetene i læreplanene for de fem fagene som voksne må ha sluttvurdering i for å få vitnemål, men likevel tilpasset den voksnes behov.

Direktoratet understreker, som nevnt over, at årsaken til behovet ikke i seg selv er avgjørende for om den voksne har rett til grunnskoleopplæring. Årsaken til behovet vil imidlertid kunne være et moment i en helhetsvurdering av om den voksne har rett til grunnskoleopplæring. Dette vil kunne innebære at selv om den voksne har fått en opplæring som anses som likeverdig, vil behovet i en del tilfeller være så stort at den voksne likevel har rett til mer grunnskoleopplæring, herunder opplæring i grunnleggende ferdigheter. I noen tilfeller hvor den voksnes behov går utover det opplæringstilbudet som § 4A-1 gir rett til, er det aktuelt å se § 4A-1 i sammenheng med § 4A-2.

⁵ Brev til Utdanningsdirektoratet datert 16.9.2011 "Voksnes rett til grunnskoleopplæring etter opplæringsloven kap. 4A"

Har søkeren tidligere mottatt et likeverdig opplæringstilbud?

Søkerens subjektive behov må ses i sammenheng med opplæringstilbudet hun eller han tidligere har fått og om søkeren har et reelt behov, objektivt sett. Den voksnes egenvurderte behov er i seg selv ikke tilstrekkelig til å utløse retten til grunnskoleopplæring etter § 4A-1. Det er understreket i Ot. prp. nr. 44 (1999-2000) side 41 at

Personar som har fått eit likeverdig opplæringstilbod, vil i mange tilfelle ikkje ha behov for ytterlegare grunnskoleopplæring. Some vil likevel ha eit slikt behov, og dermed ha rett til grunnskoleopplæring. Dersom den tidlegare opplæringa ikkje inkluderte dei fag ein i dag treng for å få grunnskoleopplæring for vaksne for fullført grunnskoleopplæring, vil ein kunne få behov for, og dermed rett til, opplæring så langt behovet rekk.

I vurderingen av om en søker har rett til grunnskoleopplæring må kommunen vurdere opplæringstilbudet hun eller han fikk. Vurderingstemaet er om det tidligere opplæringstilbudet var likeverdig. Likeverdigheten vurderes etter lovgivningen og læreplanene som gjaldt på tidspunktet da søkeren var elev i grunnskolen og hva som var et tilfredsstillende utbytte av denne opplæringen. Opplæringen den voksne fikk må ha vært forsvarlig og tilstrekkelig ut fra forholdene på dette tidspunktet. Det at det har gått lang tid siden den voksne gjennomførte grunnskoleopplæringen, og at hun/han ikke har kunnskaper i tråd med dagens opplæring, gir ikke i

seg selv rett til grunnskoleopplæring. Dersom den voksne har fått en opplæring som ikke var likeverdig vil hun/han ha rett til grunnskoleopplæring etter § 4A-1 dersom hun eller han mener å ha et behov for dette. For søkere som tidligere har fullført grunnopplæring eller tilsvarende, vil det være mulig å få opplæring i flere fag dersom den tidligere opplæringen ikke inkluderte fag som den voksne i dag trenger for å få et vitnemål for fullført grunnskoleopplæring etter forskrift til opplæringsloven § 4-33.

Når det skal vurderes om den voksne har et behov for grunnskoleopplæring og om opplæringen hun/han fikk var likeverdig er ikke årsaken til behovet i seg selv avgjørende, men det kan ofte være til hjelp å se hen til årsaken til den voksnes behov. Dersom den voksne tidligere har fått en opplæring som har vært mangelfull, vil ikke den voksnes opplæring ha vært likeverdig. Tilsvarende vil det tale i den voksnes favør dersom den voksnes behov for fornyet opplæring skyldes sykdom eller skade. Dersom vedkommende har mottatt et likeverdig opplæringstilbud vil personen i mange tilfeller ikke ha behov for ytterligere grunnskoleopplæring. Det understrekes at en person som ikke har fått vitnemål for fullført grunnskoleopplæring vil ha et behov og oppfylle vilkåret.

Behovet til personer med utenlandsk bakgrunn og utdanning må vurderes etter de behov hun eller han har etter norske forhold i dag. Her vurderes likeverdigheten i søkerens opplæring etter Læreplanverket for Kunnskapsløftet. For personer som har fått godkjent tilsvarende grunnskoleopplæring fra et annet land hvor engelsk ikke inngår i fagkretsen kan den voksne ha rett til dette, dersom hun/han trenger dette.

Grunnen til at søkeren trenger grunnskoleopplæring kan også være forhold på den voksnes side, for eksempel at hun/han var mye bort fra grunnskoleopplæringen på grunn av sykdom eller andre grunner. Dette må vurderes konkret.

Behov for grunnskoleopplæring på grunn av sykdom eller skade

For personer som mener å trenge grunnskoleopplæring, herunder opplæring for å holde ved like eller utvikle grunnleggende ferdigheter, på grunn av sykdom eller skade vil vurderingen bli annerledes. Her må den voksnes behov vurderes særskilt, og §§ 4A-1 og 4A-2 annet ledd må ses i sammenheng. Det kan i noen tilfeller være slik at personer som har fullført grunnskoleopplæring eller tilsvarende opplæring vil ha rett til mer grunnskoleopplæring. Kommunen vurderer ikke søkerens behov ut fra om den voksne har fått et likeverdig opplæringstilbud, men i forhold til om sykdommen eller skaden gjør at den voksne trenger mer grunnskoleopplæring. Her kan gjerne opplæringen hun eller han har fått tidligere ha vært likeverdig. Dette vil gjelde for personer som blir utsatt for en ulykke og trenger opplæring i grunnleggende ferdigheter for å fungere i hverdagslivet. Tilsvarende kan gjelde for psykisk utviklingshemmede som trenger mer opplæring. Vi minner om at for at søkerne skal ha rett til grunnskoleopplæring må vedkommende ikke ha rett til videregående opplæring etter § 3-1.

4.4 Søkeren må ha lovlig opphold i Norge

Det siste vilkåret søkeren må oppfylle for å ha rett til grunnskoleopplæring følger ikke av ordlyden i § 4A-1, men gjelder like fullt. For å ha rett til grunnskoleopplæring etter § 4A-1 må den voksne ha lovlig opphold i Norge, jf. utlendingsloven § 4. Dersom den voksne har lovlig opphold har vedkommende de samme rettighetene som norske statsborgere, inkludert rett etter § 4A-1. Lovlig opphold skal etter utlendingsloven forstås som at personen har fått innvilget en oppholdstillatelse som gir grunnlag for permanent opphold eller kollektiv beskyttelse. Oppholdstillatelse brukes som en samlebetegnelse for alle typer tillatelser som gir grunnlag for lovlig opphold i Norge, for mer om dette se utlendingsloven.

5. Den ordinære grunnskoleopplæringen for voksne

Når kommunen har vurdert om den voksne oppfyller vilkårene for å ha rett til grunnskoleopplæring spesielt organisert for voksne etter § 4A-1, og kommet til at den voksne har rett, blir det neste spørsmålet hvilket opplæringstilbud den voksne har krav på. Dette opplæringstilbudet skal tilpasses etter den voksnes behov, jf. § 4A-1 første ledd tredje punktum. I dette kapitlet ses det på rammene for grunnskoleopplæring for voksne. Hvilke momenter som skal trekkes inn i vurderingen når opplæringen skal tilpasses til den voksnes behov behandles i kapittel 6.

I særskilte tilfeller vil den voksnes rett kunne gå videre enn det som følger av "grunnretten" i § 4A-1. I slike tilfeller må det vurderes om den voksne har rett til spesialundervisning etter § 4A-2 første eller annet ledd. Kommunen må da se §§ 4A-1 og § 4A-2 første eller annet ledd i sammenheng. For mer om dette se kapittel 10.

5.1 Innholdet i opplæringstilbudet

Hovedregelen for hvilket opplæringstilbud den voksne har krav på går frem av § 4A-1 første ledd annet punktum. Her er det fastsatt at retten til grunnskoleopplæring for voksne til vanlig omfatter de fagene den voksne trenger for å oppfylle vilkårene for å få vitnemål for fullført grunnskoleopplæring for voksne, jf. forskrift til opplæringsloven § 4-33. Dette er:

- norsk, engelsk, matematikk
- to av fagene: samfunnsfag, naturfag og religion, livssyn og etikk (RLE).

For voksne som har deltakerstatus, det vil si at de er elever i grunnskolen som følger opplæring spesielt organisert for voksne, betyr sluttvurdering at hun eller han må ha standpunktkarakter i fem fag og eksamenskarakter i et fag med sentralt gitt skriftlig eksamen (norsk⁶, engelsk eller matematikk skriftlig) og et fag med lokalt gitt muntlig eksamen (norsk, engelsk, matematikk, naturfag, samfunnsfag eller RLE), jf. forskrift til opplæringsloven § 4-18. For å få vitnemål er det et krav at den voksne har fått standpunktkarakter i faget. Dersom faglærer ikke har vurderingsgrunnlag for å fastsette en standpunktkarakter i et fag, skal det treffes et enkeltvedtak om "ikke vurderingsgrunnlag" (IV) etter forskrift til opplæringsloven §§ 4-3 og 4-12 sjette ledd. Konsekvensen er at deltakeren ikke oppfylder vitnemålskravet og ikke har rett til vitnemål. Hvis deltakeren får karakteren 1 oppfylles vitnemålskravet i det aktuelle faget. Det er ikke noe krav til bestått for å fullføre grunnskoleopplæring. Dette gjelder både for grunnskoleopplæring etter opplæringsloven kapittel 4A og grunnskoleopplæring for barn og ungdom etter opplæringsloven kapittel 2.

Opplæringsloven med forskrifter regulerer ikke hvilke av de tre fagene samfunnsfag, naturfag og religion, livssyn og etikk (RLE) kommunen må tilby. Kommunen bør se hen til de voksnes ønsker. Mange kommuner har valgt å tilby samfunnsfag og naturfag.

Kunnskapsdepartementet⁷ har uttalt om forståelsen av § 4A-1 første ledd annet punktum at den voksne ikke må sikte mot vitnemål, men at retten også kan være til deler av et fag:

Annet punktum i første ledd fastsetter at retten "til vanlig" omfatter de fagene den voksne trenger for å få vitnemål for fullført grunnskoleopplæring for voksne. Departementet forstår denne ordlyden slik at den uttrykker hva en voksen med rett til vanlig maksimalt har krav på (det vil si en angivelse av yttergrensen for hvilke fag som skal inngå i opplæringen — i den forstand at man normalt ikke vil ha krav på opplæring i fag som musikk, kunst og håndverk, kroppsøving etc.). Etter departementets oppfatning kan ordlyden likevel ikke leses slik at den stiller krav om at den voksne må sikte mot vitnemål dersom vedkommende ikke ønsker dette selv. Denne lovforståelsen støttes av ordlyden i første ledd tredje punktum om at opplæringen skal tilpasses behovet til den enkelte.

Departementet legger etter dette til grunn at voksne som "treng" grunnskoleopplæring, også har rett til å ta deler av de fagene som de har behov for. Den samme lovforståelsen er kommet til uttrykk i St.meld.nr.44 (2008-2009) hvor det heter:

"At opplæringen skal tilpasses til den enkeltes behov, innebærer at det ikke er noe krav om at den voksne må gjennomføre opplæring i hele fag."

Direktoratet viser også til kapittel 4.3 hvor det er presisert at den voksnes rett også kan være til opplæring i grunnleggende ferdigheter.

Oppsummert kan den voksnes opplæringstilbud være i maksimalt alle vitnemålsfagene, noen av vitnemålsfagene, deler av et eller flere fag eller opplæring i en eller flere av de grunnleggende ferdighetene i Læreplanverket for Kunnskapsløftet.

⁶ For samer kan dette under gitte forutsetninger erstattes med samisk som første språk, se kapittel 6.3.2.

⁷ Brev til Utdanningsdirektoratet datert 16.9.2011 "Voksnes rett til grunnskoleopplæring etter opplæringsloven kap. 4A"

5.1.1 Opplæringen skal være i samsvar med Læreplanverket for Kunnskapsløftet

Grunnskoleopplæringen for voksne etter § 4A-1 skal være i samsvar med Læreplanverket for Kunnskapsløftet⁸. Det følger av § 4A-6 at §§ 2-3 og 6-4 gjelder med de de tilpasninger som følger av kapittel 4A. De ulike delene i Læreplanverket for Kunnskapsløftet gjelder i følge forskrift til opplæringsloven § 1-2 så langt det passer. Hva dette innebærer utdypes nedenfor for de ulike delene i læreplanverket. Læreplanverket for Kunnskapsløftet består av generell del, prinsipp for opplæringen, fag- og timefordelingen og læreplaner for fag.

Generell del og prinsipp for opplæringen gjelder så langt disse passer for opplæring særskilt organisert for voksne. Det som er fastsatt i generell del og prinsipp for opplæring skal gjennomsyre opplæringen. Begrensningene som må tolkes inn når det gjelder generell del og prinsipp for opplæringen må ses i forhold til de særskilte karakteristikaene ved grunnskoleopplæring for voksne etter kapittel 4A og opplæringsloven § 1-1. Det er fastsatt i § 4A-6 at § 1-1, formålsbestemmelsen, gjelder så langt den passer for grunnskoleopplæring for voksne. Det som begrenser formålsbestemmelsens anvendelse når det gjelder grunnskoleopplæring for voksne er særlig at det i hovedsak er snakk om myndige personer.

Fag- og timefordelingen som er fastsatt for grunnskoleopplæring etter § 2-1, gjelder ikke for grunnskoleopplæring for voksne etter kapittel 4A. For opplæring særskilt organisert for voksne er det i realiteten fastsatt en egen fagfordeling i forskrift til opplæringsloven § 4-33. Denne avviker fra fagfordelingen i Læreplanverket for Kunnskapsløftet som har flere fag. Videre gjelder heller ikke timefordelingen. Det er ikke fastsatt noen timefordeling for opplæring særskilt organisert for voksne. Kommunen må vurdere konkret hvor mange timer den voksne skal ha i hvert fag basert på den voksnes behov. Det er ikke noe i veien for at kommunen, som et utgangspunkt for beregningen av antall timer som tilbys per årstrinn, ser hen til antall timer i fag- og timefordelingen for den ordinære grunnskolen, og så tilpasser etter den voksnes behov ut fra dette. Voksne har heller ikke en inndeling i trinn på samme måten som grunnskolen.

Læreplanene for fag gjelder fullt ut for grunnskoleopplæring etter kapittel 4A. Kommunen/opplæringsstedet har ikke hjemmel for å velge bort kompetansemål for voksne som vil ha sluttvurdering i et fag for å få vitnemål, med mindre den voksne har rett til spesialundervisning etter § 4A-2 og bortvalg er fastsatt i enkeltvedtaket til den voksne⁹. Det vises i denne sammenheng også til bestemmelsene om realkompetansevurdering, jf. kapittel 6.1. Kunnskapsdepartementet¹⁰ har uttalt at:

Departementet vil understreke at uansett om den voksne ønsker full grunnskoleopplæring eller opplæring kun i deler av fag, skal opplæring etter § 4A-1 til vanlig gjennomføres med utgangspunkt i læreplanene for fag. Dette følger av at læreplanverket, som er fastsatt i forskriftsform, ligger til grunn for opplæring som gis etter opplæringsloven. Læreplanverket må imidlertid tilpasses den voksnes situasjon, jf. også forskrift til opplæringsloven § 1-2 hvor det heter at læreplanverket så langt det passer også skal brukes i grunnskoleopplæring for voksne.

For mer om norskfaget for voksne med et særlig behov for særskilt språkopplæring i norsk se 6.3.1. For personer med rett til opplæring på samisk vil opplæringen følge Læreplanverket for Kunnskapsløftet- samisk etter § 6-4, jf. § 4A-6. For mer om dette se kapittel 6.3.2.

⁸ Det eksisterer ikke et eget læreplanverk for grunnskoleopplæring for voksne.

⁹ Det er ikke nødvendigvis sikkert at den voksne har behov for opplæring i alle kompetansemålene,

men dette er et annet spørsmål. Dette må vurderes når det skal avgjøres hvordan opplæringstilbudet skal tilpasses til den voksne etter opplæringsloven § 4A-1 første ledd tredje punktum. For mer om dette se kapittel 6, særlig 6.1 om realkompetansevurdering.

¹⁰ Brev til Utdanningsdirektoratet datert 16.9.2011 "Voksnes rett til grunnskoleopplæring etter opplæringsloven kap. 4A"

5.2 Organiseringen av opplæringen

Kommunen har større frihet i organisering av opplæringen etter kapittel 4A enn i organiseringen av opplæringen for barn og ungdom etter opplæringsloven kapittel 2. Blant annet gjelder ikke kravene knyttet til organiseringen av undervisning i opplæringsloven kapittel 8. Dette betyr for det første at nærskoleprinsippet i § 8-1 ikke gjelder for voksne. Voksne har ingen rett til å gå på den nærmeste skolen. Kommunen kan for eksempel organisere opplæringen gjennom et interkommunalt samarbeid, bruke studieforbund, godkjente nettskoler og andre for å gi den voksne et opplæringstilbud, jf. § 4A-4 annet ledd. Det er ikke noe krav om at kommunen selv må gjennomføre opplæringen. Det gir fleksibilitet både når det gjelder hvor og hvordan opplæringen organiseres.

Kommunen kan organisere voksne i grupper slik de finner hensiktsmessig. Kommunen avgjør hvordan gruppeinndelingen gjøres og hvor permanente gruppene er. Det er tillatt å organisere gruppene på grunnlag av for eksempel faglig nivå, og for voksne vil en organisering av gruppene på grunnlag av faglig nivå som oftest være å anbefale. Kommunen avgjør også gruppestørrelsen, men gruppen må ikke være større enn det som er pedagogisk og sikkerhetsmessig forsvarlig. Det er understreket i Ot. prp. nr. 44 (1999-2000) at grunnskoleopplæring for voksne ikke skal organiseres i samme grupper som barn og ungdom.

Videre er det ikke krav om at kommunen må knytte en kontaktlærer til gruppen. Direktoratet mener likevel at det kan være hensiktsmessig å knytte en kontaktlærer til den enkelte voksne.

Kommunen kan organisere opplæringstilbudet for voksne over et annet antall uker enn i den ordinære grunnskoleopplæringen og det er uttalt i Ot. prp. nr. 44 (1999-2000) at grunnskoleopplæringen for voksne som hovedregel bør organiseres som komprimerte løp, altså over kortere tid. Kommunen kan også velge når i året opplæringstilbudet starter, men dette må tilrettelegges etter den voksnes behov. Det bør ikke gå for lang tid mellom den voksne søker om grunnskoleopplæring, det treffes enkeltvedtak om rett til grunnskoleopplæring og opplæringstilbudet starter opp, se kapittel 7.

5.3 Individuell vurdering

Individuell vurdering for grunnskoleopplæring etter kapittel 4A er regulert i forskrift til opplæringsloven kapittel 4. Det følger av forskrift til opplæringsloven § 4-1 at den voksne har rett til individuell vurdering. Denne retten innebærer en rett til underveisvurdering, sluttvurdering og dokumentasjon av vurderingen. Grunnlaget for vurdering i fag er de samlede kompetansemålene i læreplanene for fag, jf. § 4-3. Retten til underveisvurdering etter kapittel 4 innebærer i korte trekk at den voksne skal ha

- løpende tilbakemeldinger og fremovermeldinger, jf. § 4-7 første ledd
- en fagsamtale hvert halvår, jf. § 4-7 tredje ledd med læreren
- mulighet til egenvurdering, jf. § 4-8
- halvårsvurdering i fag, jf. § 4-9. Merk: at det er en særregel for komprimerte løp i § 4-9 sjette ledd

I grunnskoleopplæring for voksne gis det ikke halvårsvurdering i orden eller i oppførsel. Det føres heller ikke fravær. Direktoratet understreker imidlertid at dersom den voksne har stort fravær kan dette føre til at læreren ikke får grunnlag for vurdering etter § 4-3. Dette innebærer at den voksnes fravær likevel kan få betydning. Den voksne må delta i opplæringen og har et medansvar for at læreren får et tilstrekkelig vurderingsgrunnlag, jf. § 4-3 tredje ledd.

Sluttvurderinger i grunnskoleopplæring for voksne er standpunkt karakterer, realkompetansevurdering og eksamens karakterer, jf. §§ 4-11 til 4-13. Fritak fra vurdering med

karakter er regulert i §§ 4-14 til 4-17. Det understrekes at fritak fra vurdering med karakter for eksempel i skriftlig sidemål ikke gir fritak fra opplæringen. Voksne som er fritatt fra vurdering med karakter skal følge opplæringen i faget. For eksamen og dokumentasjon av opplæringen er det særskilte bestemmelser i henholdsvis §§ 4-18 til 4-30 og 4-31 til 4-33.

5.4 Psykososialt og fysisk miljø

Opplæringsloven kapittel 9a, som gir elever rett til et godt fysisk og psykososialt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring, gjelder ikke for grunnskoleopplæring etter kapittel 4A. Dette innebærer imidlertid ikke at kommunen ikke har ansvar når det gjelder voksnes fysiske og psykososiale miljø. Her har formålsbestemmelsen (§ 1-1) og annen lovgivning betydning og sikrer deltakernes psykososiale og fysiske skolemiljø. Paragraf § 1-1 fastsetter at all diskriminering skal motarbeides. Dette gir skoleeier og alle som er involverte i gjennomføringen av grunnskoleopplæring en plikt til å jobbe forebyggende slik at diskriminering ikke skal skje og å jobbe konkret handlende når hun eller han ser noen blir diskriminert eller har mistanke om dette. Diskriminering må her forstå i vid forstand og omfatter krenkende ord eller handlinger av ulik art. Direktoratet minner også om at kommunen ikke har hjemmel til å fastsette ordensreglement for grunnskoleopplæring etter kapittel 4A.

Når det gjelder det fysiske skolemiljøet må det kunne oppstilles et generelt krav om at lokalene som brukes er egnet til opplæring. Dersom lokalene av en eller annen grunn er slik at de ikke er egnet til opplæring kan dette vanskeliggjøre opplæringen, dette vil for eksempel gjelde ved dårlig luftkvalitet eller lysforhold. I tillegg gjelder kravene i forskrift til miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. også for voksenopplæringsssenter. Et voksenopplæringsssenter vil være å regne som en grunnskole, jf. forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. § 2. Forskriftens formål er å bidra til at miljøet i barnehager, skoler og andre virksomheter som nevnt i § 2 fremmer helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold samt forebygger sykdom og skade.

I tillegg gjelder også diskriminerings- og tilgjengelighetsloven. Her er det krav om både universell utforming og individuell tilrettelegging.

6. Opplæringstilbudet skal tilpasses den voksnes behov

Opplæring etter § 4A-1 første ledd første punktum er som hovedregel en rett til opplæring i vitnemålsfagene, men kan også være opplæring i deler av et fag eller i grunnleggende ferdigheter. Rammene for deltakerens opplæringstilbud skal fremgå av den voksnes enkeltvedtak om grunnskoleopplæring. Grunnskoleopplæringen for voksne skal tilpasses den voksnes evner, forutsetninger og behov, jf. §§ 4A-1 første ledd tredje punktum, 4-12 og 1-3.

Det er uttalt i Ot. prp. nr. 44 (1999-2000) side 41-42 at lengden og omfanget av opplæringstilbudet skal tilpasses etter de behovene den enkelte har, og at kommunen må fastsette dette skjønnsmessig for den enkelte voksne. Kommunen må tilby et opplæringstilbud som har et omfang og lengde som gjør at den voksne har sjansen til å nå de målene som det er realistisk å sette opp for den enkelte voksne.

I realiteten vil det være snakk om flere begrunnelser for tilpasning og årsakene som skisseres kan i hovedsak plasseres i tre kategorier. Disse er tilpasning av opplæringstilbudet på bakgrunn av

- realkompetansen til den voksne
- den voksnes livssituasjon
- at den voksne særlige behov for å kunne få forsvarlig utbytte av opplæringen

Rådgivning

I følge opplæringsloven § 4A-8 har voksne med rett til grunnskoleopplæring også rett til rådgivning for å kartlegge hvilket opplæringstilbud den voksne har behov for. Retten til rådgivning inntreffer når det er avklart at vedkommende har rett til grunnskoleopplæring. Rådgivningen må ses i sammenheng med hva slags opplæring den voksne trenger, hvilke tilpasninger som bør gjøres på grunnlag av den voksnes livssituasjon, særlige behov eller realkompetanse. Dette vil kunne ha betydning når kommunen skal avgjøre hvilket opplæringstilbud den enkelte skal tilbys, herunder opplæringens innhold, omfang, lengde og hva som vil være et forsvarlig opplæringstilbud for den

enkelte voksne.

6.1 Tilpasning på grunnlag av den voksnes realkompetanse

Når kommunen skal avgjøre hvilket opplæringstilbud den enkelte voksne skal ha og hvordan dette skal tipasses er en kartlegging av den voksnes uttalte behov og hennes eller hans realkompetanse sentralt. Den voksne skal ha en opplæring i de fagene hun eller han mangler for å få vitnemål etter § 4-33. Det må også vurderes om den voksne trenger opplæring i hele eller bare deler av et fag. Her er vurderingen av den voksnes realkompetanse viktig.

Realkompetansevurdering kan ha betydning for den voksnes opplæringstilbud ved at det brukes som sluttvurdering, men også ved at det brukes som et redskap for å avklare den voksnes behov for behov for opplæring og plassering.

Realkompetansevurdering som sluttvurdering

Realkompetansevurdering som sluttvurdering er nærmere regulert i forskrift til opplæringsloven § 4-13. Det følger av § 4-13 at kommunen skal foreta en realkompetansevurdering av voksne i forbindelse med kartlegging av hvilken grunnskoleopplæring den voksne skal gis, jf. opplæringsloven § 4A-1. Hovedtanken bak realkompetansevurderingen er at den voksne ikke skal måtte følge opplæring i fag der hun eller han allerede har tilfredsstillende kompetanse. Følgende gjelder for realkompetansevurdering:

- vurderingen skal gjøres etter kompetansemålene i læreplanen for fag i Læreplanverket for Kunnskapsløftet
- vurderingen skal vise om kompetansen skal anses som godkjent eller ikke godkjent i hele eller i deler av faget
- for å få godkjent et fag gjennom en realkompetansevurdering må den voksnes kompetanse kunne anses som likeverdig med kompetanse som kunne ha vært oppnådd ved grunnskoleopplæring
- realkompetansen må tilsvare minst karakteren 2
- godkjent realkompetanse anses som sluttvurdering og skal dokumenteres
- voksne som får godkjent realkompetanse i fag som det kreves eksamen i for å få vitnemål, jf. forskrift til opplæringsloven § 4-33, skal ikke avlegge eksamen i fag som er godkjent, såfremt faget er godkjent fullt ut.
- kommunen har ansvaret for at vurderingen blir utført på forsvarlig grunnlag og uten ugrunnet opphold, jf. bl.a. forvaltningsloven §§ 11a og 17
- realkompetansevurderingen er et enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2, og kan påklages til fylkesmannen, jf. § 5-1

I de tilfeller den voksne får godkjent hele faget gjennom en realkompetansevurdering har hun eller han en sluttvurdering i faget som oppfyller vitnemålskravet i § 4-33 for det aktuelle faget. Den voksne tilbys da ikke opplæring i dette faget.

Realkompetansevurdering som redskap for restopplæring og plassering

For det andre kan realkompetansevurderingen brukes som et redskap for å avgjøre hvilken opplæring den voksne har behov for i et fag. Kartleggingen av den voksnes realkompetanse skjer på samme måte som for realkompetansevurdering som sluttvurdering etter § 4-13, men utfallet av realkompetansevurdering brukes til å avklare hva slags opplæring den voksne skal ha i faget.

I forbindelse med bruk av realkompetansevurdering for å kartlegge hvilken opplæring voksne skal ha i et fag er det to typetilfeller som må behandles. Det er tilfellet hvor realkompetansevurderingen brukes for å avdekke innplasseringen av den voksne på et gitt nivå basert på hennes eller hans kompetanse i forhold til læreplanen for faget. Eksempelvis på hvilket nivå (trinn) i forhold til inndelingen av læreplanene for fag. Tilsvarende den voksnes kompetanse i faget matematikk at hun eller han har kompetanse tilsvarende kompetansemålene på 1.-4. trinn eller på 8.-10. trinn? Det andre er de tilfellene hvor den voksne har fått godkjent deler av et fag og kun har behov for opplæring i deler av et fag. Direktoratet minner om at det kan være noen utfordringer i de tilfellene der den voksne får godkjent deler av et fag gjennom en realkompetansevurdering, og den voksne sikter mot sluttvurdering i faget, i og med at grunnlaget for å fastsette en standpunkt karakter er de samlede kompetansemålene etter læreplanen for et fag, jf. forskrift til opplæringsloven § 4-3. For at

Den lærer skal kunne sette en standpunktkarakter må hun eller han ha vurderingsgrunnlag i forhold til de samlede kompetansemålene på 10. årstrinn. Læreren må her vurdere hvordan hun eller han kan legge til rette for vurderingssituasjoner hvor den voksne kan få vist kompetansen sin, også de delene av faget den voksne har fått godkjent gjennom en realkompetansevurdering. Dette vil være nødvendig for å sette en standpunktkarakter, i og med at en standpunktkarakter skal settes på grunnlag av den kompetanse den voksne har vist i de samlede kompetansemålene, ikke bare et utvalg.

6.2 Tilpasning på grunnlag av den voksnes livssituasjon

Den voksnes opplæringstilbud bør tilpasses den voksnes livssituasjon. Opplæringstilbudet bør organiseres slik at den voksne har muligheter til å gjennomføre det og kan kombinere opplæringen med for eksempel omsorgsoppgaver. I Ot. prp. nr. 44 (1999-2000) side 41-42 sies det blant annet at det kan være nødvendig å legge opplæringen til kveldstid for at den voksne skal kunne delta.

Tilpasningen basert på den voksnes livssituasjon åpner for at opplæringstilbudet tilrettelegges særskilt blant annet når det gjelder følgende:

- **Omfanget** på opplæringen: hvor lang tid opplæringstilbudet skal strekkes over; skal det være et intensivkurs eller strekkes over et helt opplæringsår?
- **Opplæringsperiode**: skal grunnskolens skolerute følges eller skal det være en annen organisering av opplæringsåret? Den voksnes rett tilsier at kommunen må ha oppstart flere ganger i løpet av et år.
- **Tidspunkt**: skal opplæringen gis på dagtid eller kveldstid?
- **Heltids- eller deltidstilbud**
- **Progresjon**: komprimert opplæringsløp eller opplæring over en lengre periode. Dette har også sammenheng med hvilken progresjon kommunen antar at den voksne vil ha.
- Grunnskoleopplæringen på 10. årstrinn koordineres med tidspunktet for sentral gitt **eksamen**
- **Opplæringssted**: opplæring i en gruppe på en skole/voksenopplæringscenter, fjernundervisning eller opplæring i regi av et studieforbund? Institusjon?
- **Organiseringen** av grupper størrelse, faglig nivå?
- Hvilke **fag** skal den voksne ha opplæring i og hvordan organiseres dette best?
- Samordning med **introduksjonsprogrammet** etter introduksjonsloven?

6.2.1 Grensene for tilpasningen

Når kommunen skal avgjøre hvor omfattende tilpasningen av opplæringstilbudet skal være, må kommunen vurdere om tilbudet er slik at den voksne har muligheten til å nå de opplæringsmålene som er realistiske å sette opp for vedkommende. Komprimering kan i noen tilfeller umuliggjøre dette. Videre må det også ses hen til hva den voksne med rimelighet kan kreve av kommunen. Kommunens ansvar er å gi den voksne et opplæringstilbud som hun eller han får et forsvarlig utbytte av. Dette innebærer at økonomiske hensyn til en viss grad vil kunne trekkes inn i vurderingen når kommunen kan godtgjøre at opplæringstilbudet som gis er tilpasset den voksnes behov og vil gi et tilfredsstillende utbytte. Det voksne kan ikke kreve mer enn et forsvarlig utbytte. Kommunen må derfor vurdere konkret om opplæringstilbudet er forsvarlig og om det har en slik lengde og omfang at den voksne kan nå realistiske opplæringsmål. Kunnskapsdepartementet¹¹ har også uttalt om tilpasningen at:

Selv om det følger av loven at opplæringen skal tilpasses den voksnes situasjon, er det etter departementets syn likevel ikke rimelig at dette tolkes så strengt at man er avskåret fra å tilby visse standardiserte opplegg/kurs som er tilpasset behovet til en større gruppe voksne. Forutsetningen må imidlertid være at dette ivaretar den enkelte voksnes behov i tilstrekkelig grad (dette gjelder både opplæringens innhold og organisering).

En annen begrensning knyttet til tilpasningen etter § 4A-1 første ledd tredje punktum er at dette er noe annet enn spesialundervisning. Det vil måtte trekkes en grense mellom hvilken tilpasning som kan gis med hjemmel i § 4A-1 og hva som krever et enkeltvedtak om spesialundervisning. Dersom det den voksne i realiteten har behov for er spesialundervisning skal dette vurderes i samsvar med reglene i § 4A-2, se mer om dette i kapittel 10.

¹¹ Brev til Utdanningsdirektoratet datert 16.9.2011 "Voksnes rett til grunnskoleopplæring etter opplæringsloven kap. 4A"

6.3 Tilpasning på grunnlag av den voksnes særlige behov

Voksne som har rett til grunnskoleopplæring har ikke fått rettighetene til særskilt tilrettelegging lovfestet på samme måten som barn og ungdom i den ordinære grunnskoleopplæringen¹². Den eneste særskilte tilretteleggingen som er lovfestet for voksne er retten til spesialundervisning etter § 4A-2. Dette betyr imidlertid ikke at den voksne ikke kan ha tilsvarende rettigheter som barn og ungdom har. Det er uttrykkelig sagt i Ot. prp. nr. 44 (1999-2000) på side 4 at voksne kan ha tilsvarende rettigheter og at voksnes rett til et tilpasset opplæringstilbud

vil mellom anna kunne omfatte målform, opplæring i og på teiknspråk, i punktskrift, i og på samisk og på¹³ finsk, samt tilbod for dei som treng lese- og skriveopplæring. Dette gjeld berre i den grad det er nødvendig for at den vaksne kan få forsvarleg opplæring. På denne bakgrunnen vil vaksne som hører til desse gruppene, ikkje få tilboda regulerte gjennom meir presise reglar, slik som elevar i opplæringspliktig alder.

Om den voksne har rett til denne særskilte tilretteleggingen avhenger av den voksnes særlige behov. Kommunen må vurdere konkret om en slik særskilt tilrettelegging er nødvendig for at den voksne skal få forsvarlig opplæring. Forsvarlig opplæring må forstås i lys av hva som vil være et tilfredsstillende utbytte av opplæringen og kommunen må se hen til både utbytte denne voksne får av opplæringen sin og utbyttet andre voksne får av sin opplæring. Det understrekes også at det må trekkes en grense mellom tilretteleggingen her og spesialundervisning. I realiteten er dette en minstekravvurdering. Aktuelle rettigheter kan være:

- opplæring på valgt målform
- tilbod for de som trenger lese- og skriveopplæring
- opplæring i og på samisk
- særskilt språkopplæring, herunder
 - o morsmålsopplæring
 - o tospråklig fagopplæring
- opplæring i og på tegnspråk
- opplæring i finsk for voksne med kvensk-finsk bakgrunn
- opplæring i punktskrift

Rettighetene vil ikke være videre enn det som følger av tilsvarende rettigheter for barn og ungdom. Kommunen kan derfor ses på tilsvarende rettigheter for barn og ungdom for å avklare hvor langt disse særlige rettighetene kan strekke seg. Nedenfor kommenteres noen av disse.

¹² Barn og ungdom som oppfyller nærmere angitte vilkår har lovfestet rett til å velge målform (§ 2-5), opplæring i og på tegnspråk (§ 2-6), opplæring i punktskrift (§ 2-14), opplæring i og på samisk (§ 6-1), i finsk (§ 2-7), særskilt språkopplæring, morsmålsundervisning og tospråklig opplæring i fag (§ 2-8) og rett til tilpasset arbeidsplass (§ 9a-2 tredje ledd). Disse rettighetene er ikke gjort gjeldende for grunnskoleopplæring etter § 4A-1.

¹³ Dette skal være "i finsk"

6.3.1 Rett til særskilt språkopplæring, herunder morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring

Voksne med annet morsmål enn norsk og samisk har rett til særskilt språkopplæring dersom dette er nødvendig for at den voksne skal kunne få forsvarlig opplæring. Retten til særskilt språkopplæring vil gjelde til den voksne har tilstrekkelige ferdigheter til å følge den ordinære grunnskoleopplæringen for voksne. For voksne vil retten til særskilt språkopplæring kunne omfatte særskilt norskopplæring, morsmålsopplæring og/eller tospråklig fagopplæring¹⁴. Dette vil i

hovedsak være aktuelt når den voksne ikke har gode nok ferdigheter i norsk til å kunne følge den ordinære grunnskoleopplæringen og for en periode trenger særskilt språkopplæring for dette. Dersom den voksne har et særlig behov for særskilt språkopplæring, og dette får konsekvenser for den voksnes opplæringsstilbud skal dette fastsettes i den voksnes enkeltvedtak etter § 4A-1.

I den særskilte norskopplæringen kan læreplanen i grunnleggende norsk for språklige minoriteter brukes i norsk. Kravet er at dette fremgår av enkeltvedtaket etter § 4A-1. Direktoratet understreker at læreplanen i grunnleggende norsk for språklige minoriteter er en overgangsplan som bare skal brukes inntil vedkommende har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til at den videre norskopplæring kan skje etter den ordinære læreplanen i norsk. Det skal ikke gis vurdering med karakter etter læreplanen i grunnleggende norsk for språklige minoriteter. Vurdering med karakter i norsk skal skje i forhold til kompetansemålene i den ordinære læreplanen i norsk, og først når opplæringen gis etter denne planen. All opplæring i norsk for voksne fra språklige minoriteter skal ha som siktemål å oppnå kompetansen beskrevet i den ordinære læreplanen i norsk. For at den voksne skal oppfylle vilkårene for vitnemål i forskrift til opplæringsloven § 4-33 må den voksne følge den ordinære norskplanen og få en sluttvurdering på grunnlag av kompetansemålene i denne. "Deltatt" etter læreplanen i grunnleggende norsk for språklige minoriteter er ikke tilstrekkelig for å oppfylle vilkårene i § 4-33. Dette innebærer at også personer med utenlandsk opprinnelse må følge opplæring etter den ordinære læreplanen i norsk og skal vurderes etter denne for å få vitnemål, jf. § 4-33. Den voksne må ha fått karakteren 1 for å oppfylle vitnemålskravet.

Voksne som følger læreplanen i grunnleggende norsk for språklig minoriteter er fritatt fra opplæring i skriftlig sidemål i perioden hun eller han følger denne planen. Dette følger av at denne planen ikke inneholder skriftlig sidemål, kun hovedmål. Voksne som har hatt rett til særskilt språkopplæring, men som er over på den ordinære norskplanen, vil kunne ha rett til fritatt fra vurdering med karakter i skriftlig sidemål dersom de hadde rett til særskilt språkopplæring på 8.-10. trinn. Dette følger av forskrift til opplæringsloven § 4-15. Kommunen må treffe et enkeltvedtak om dette.

¹⁴ Tospråklig fagopplæring betyr opplæring på to språk i fag

6.3.2 Rett til opplæring i og på samisk

Samer som har rett til grunnskoleopplæring etter § 4A-1 har rett til opplæring i eller på samisk i den grad dette er nødvendig for at den voksne kan få en forsvarlig opplæring¹⁵. Kommunen må vurdere i det enkelte tilfellet om opplæring i eller på samisk er nødvendig for at opplæringen skal bli forsvarlig. For å vurdere om den voksne har rett må det avgjøres om vedkommende oppfyller vilkårene for å være same, og om vedkommende er bosatt i eller utenfor samisk distrikt. For voksne bosatt utenfor samisk distrikt vil det være tilsvarende vurderinger som i opplæringsloven § 6-2 når det gjelder om den voksne har rett til opplæring på samisk eller kun opplæring i samisk.

Opplæring på samisk

I de tilfellene hvor kommunens konklusjon blir at deltakeren skal ha opplæring på samisk skal opplæringen følge Læreplanverket for Kunnskapsløftet – samisk. Førstespråket til en deltaker med rett til opplæring på samisk vil være samisk og opplæringen skal følge læreplanen i samisk som førstespråk og som hovedregel læreplanen i norsk for elever med samisk som førstespråk. Hun/han kan da trekkes til eksamen i førstespråket sitt. Dersom deltakeren trekkes i samisk innebærer dette at deltakeren ikke trekkes i norsk for elever med samisk som førstespråk. Voksne trekkes kun i sitt førstespråk.

Opplæring i samisk

Samer som får opplæring i samisk skal følge Læreplanverket for Kunnskapsløftet og den ordinære læreplanen i norsk, samt samisk som andrespråk. Deltakere i opplæring særskilt organisert for voksne trekkes ikke til eksamen i andrespråket sitt, kun i førstespråket¹⁶. Deltakere i grunnskolen med samisk som andrespråk er fritatt fra opplæring i skriftlig sidemål i norsk. Paragraf 1-11 i forskriften gjelder også for grunnskoleopplæring for voksne selv om dette ikke er eksplisitt regulert.

Deltakeren skal da ha eksamen i norsk hovedmål. Eksamen skal organiseres slik at deltakeren har to dager med eksamen i norsk hovedmål. Implisitt i trekket i norsk ligger at vedkommende ikke kan trekkes ut til eksamen i samisk som andrespråk.

¹⁵ Se Ot. prp. nr. 44 (1999-2000) side 7 for mer om dette.

¹⁶ Det understrekes at standpunkt karakteren i samisk som andre språk skal føres på vitnemålet.

6.4 Bruk av tester for plassering av den voksne

En del kommuner bruker tester for å kartlegge den voksnes kompetanse i forbindelse med innplassering av den voksne på et årstrinn/nivå. Det er ikke noe i veien for at tester brukes for å kartlegge kompetansen til den voksne. Men direktoratet understreker at en test som er laget for å kartlegge den voksnes kompetanse i norsk, ikke kan brukes for å innplassere den voksne på nivå i andre fag enn norsk. Kompetanse i andre fag skal vurderes uavhengig av kompetanse i norsk.

7 Krav til saksbehandlingen i saker etter kapittel 4A

Kommunen plikter å treffe et enkeltvedtak når den voksne har søkt om grunnskoleopplæring etter opplæringsloven kapittel 4A. Saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven gjelder og setter rammer for enkeltvedtaket. Den voksne kan klage på enkeltvedtaket til fylkesmannen. I enkeltvedtaket skal det gå frem om den voksne har rett etter opplæringsloven kapittel 4A og dersom den voksne har rett skal det være fastsatt klart og tydelig hva slags opplæringstilbud den voksne tilbys. Når det gjelder opplæringstilbudet bør vedtaket omhandle:

- innholdet i opplæringen blant annet hvilke fag, nivåinnplassering i de ulike fagene
- organiseringen: opplæringssted, tidspunkt for opplæringen m.v.
- omfanget: lengden på opplæringen, antall timer i uken m.v.

Et viktig krav til enkeltvedtaket, er at det skal være individualisert og baseres på den enkelte voksne og dennes behov. Voksne som oppfyller vilkårene i § 4A-1 har en individuell rett til grunnskoleopplæring. Et standardisert vedtak kan tyde på at kommunen ikke har foretatt en vurdering i samsvar med § 4A-1. Direktoratet viser også til at voksne som har rett etter § 4A-1 skal ha en opplæring som er tilpasset, jf. § 4A-1 første ledd tredje punktum. I vurderingen av tilpasningen må det ses på hva som skal til for at den voksne får et forsvarlig utbytte. Det vil være umulig å avgjøre hva som er et forsvarlig utbytte ved å bruke et standardisert vedtak.

Det understrekes at forvaltningsloven ikke er til hinder for at deler av enkeltvedtaket er standardisert, eksempelvis fremstillingen av reglene vedtaket bygger på og informasjonen om klageadgang. Effektivitetshensyn tilsier også at dette gjøres.

Dersom den voksne har rett til spesialundervisning etter § 4A-2 første eller annet ledd skal det treffes et eget enkeltvedtak om dette. Dersom dette er tilfellet vil innholdet i det ordinære opplæringstilbudet avspeile dette. Kommunen kan samle enkeltvedtaket om rett til grunnskoleopplæring etter § 4A-1 og enkeltvedtaket om spesialundervisning i samme dokument. Det minnes da om at den voksne vil ha separat klageadgang på begge enkeltvedtakene. Dette skal opplyses om i enkeltvedtakene.

7.1 Søknadsfrister og ventelister

Direktoratet understreker at søknader skal behandles fortløpende og at kommunen ikke kan oppstille søknadsfrister. Opplæringsloven § 4A-1 sier ikke noe eksplisitt om hvor lang tid det kan ta før den voksne gis tilbud om grunnskoleopplæring. Utgangspunktet er at tilbud skal gis innen rimelig tid. Opplæringsloven må når det kommer til begrepet "rimelig tid" suppleres med saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven. Det fremgår av reglene i forvaltningsloven at kommunen skal behandles slike søknader "uten ugrunnet opphold" etter § 11a, videre skal enkeltvedtak treffes og parten underrettes om dette "så snart som mulig", jf. § 27. Det vil være viktig å gi tilbudet mens den voksne er motivert og det passer med hans eller hennes livssituasjon. Søknader om grunnskoleopplæring for voksne skal behandles fortløpende når de kommer inn.

Kommunen kan ikke samle opp søknader som kommer inn og gjennomføre et slags "inntak" kun en gang i året.

I tilfeller hvor "det vil ta uforholdsmessig lang tid før en henvendelse kan besvares" har kommunen en plikt til å gi foreløpig svar etter forvaltningsloven § 11a. I dette svaret skal kommunen redegjøre for grunnen til at henvendelsen ikke er behandlet tidligere, og så vidt mulig skissere når mulig svar kan ventes. Dette vil kunne unnlates dersom det er "åpenbart unødvendig". Det understrekes at dette er et snevert unntak. Direktoratet understreker at for saker som gjelder enkeltvedtak, som her, skal foreløpig svar gis dersom henvendelsen ikke kan besvares i løpet av en måned etter at den er mottatt, jf. § 11a tredje ledd.

Kommunen må på den andre siden få tid til å områ seg før tilbudet settes i gang. Det er understreket i Ot. prp. nr. 44 (1999-2000) side 42 at det offentlige må ha rimelig tid til å planlegge, legge til rette og iverksette tilbudet. Dette innebærer at søkeren, etter omstendigheten, må akseptere at det kan ta en viss tid før et tilbud blir etablert. Direktoratet understrekes at kommunen også i tilfeller hvor det er behov for noe planlegging m.v. før tilbudet iverksettes skal treffe et enkeltvedtak hvor den voksnes opplæringsstilbud fastsettes.

8. Forholdet til introduksjonsloven

Retten til grunnskoleopplæring etter opplæringsloven kapittel 4A må ikke blandes sammen med rett og plikt til introduksjonsprogram etter introduksjonsloven. Dette er separate ordninger som eksisterer uavhengig av hverandre og retten til den ene utelukker ikke at den voksne også kan ha rett etter den andre ordningen. Personer som har tatt ut retten etter introduksjonsloven kan fortsatt ha rett til grunnskoleopplæring etter opplæringsloven § 4A-1. Retten etter § 4A-1 avkortes ikke fordi den voksne har tatt ut retten etter introduksjonsloven. For mer om innholdet i introduksjonsloven se direktoratets veileder om regelverk knyttet til minoritetsspråklige elevers og voksnes opplærings situasjon punkt 3.3.

Kommunen kan samordne opplæring etter opplæringsloven § 4A-1 og introduksjonsloven. I slike tilfeller må det være fastsatt hvilket tilbud den voksne har krav på etter de to ulike lovene og dette må fremgå tydelig av vedtakene. Kommunen må fatte to ulike enkeltvedtak; et for grunnskoleopplæring etter opplæringsloven og ett for introduksjonsordningen etter introduksjonsloven. Det er ikke noe i veien for at enkeltvedtakene samles i ett brev. Dersom dette samles må det gå tydelig fram hva som er innholdet, organiseringen og omfanget av henholdsvis grunnskoleopplæringen og introduksjonsprogrammet samt at dette er to ulike vedtak som kan klages på hver for seg. Det minnes også om at den voksne etter introduksjonsloven skal ha en individuell plan.

Direktoratet påpeker at det kan være noen utfordringer knyttet til samordning. Dette vil være knyttet til at det kan være vanskelig for den voksne selv og de som gjennomfører opplæringen å avgjøre hva som er opplæring etter opplæringsloven § 4A-1 og hva som er opplæring etter introduksjonsloven. Dette betyr at det kan være vanskelig å avgjøre om den voksne får det hun/han faktisk har krav på etter de ulike vedtakene. Det kan også være vanskelig å avgjøre hvilket regelsett som regulerer den opplæringen som foregår. Her påpekes forskjellen mellom bortvisning etter opplæringsloven § 4A-9 og stans i introduksjonsordning etter introduksjonsloven § 7, og forskjellen mellom disse.

9. Bortfall av retten til grunnskoleopplæring for voksne

Den voksnes rett til grunnskoleopplæring etter kapittel 4A faller bort når at den voksne ikke lenger har rett til grunnskoleopplæring etter § 4A-1, eventuelt § 4A-2. Dette kan skje ved at den voksne ikke lenger har behov for grunnskoleopplæring, for eksempel fordi hun eller han nå oppfylder kravene for rett til vitnemål for grunnskoleopplæring etter forskrift til opplæringsloven § 4-33. I særskilte tilfeller kan retten også bortfalle fordi den voksne med rett etter § 4A-2 annet ledd ikke lenger får utbytte av opplæringen, se kapittel 10.2.5.

Kommunen har ingen hjemmel til at den voksne kan tape sine rettigheter til grunnskoleopplæring for voksne som det er for videregående opplæring for voksne etter opplæringsloven i § 4A-9 første ledd annet punktum. Dette gjelder også for voksne som i alvorlig grad forsømmer sine plikter, har manglende progresjon eller motivasjon. Den voksne vil også kunne påbegynne

grunnskoleopplæringen flere ganger uten å fullføre uten at hun eller han mister retten til grunnskoleopplæring. Om den voksne har rett må vurderes etter § 4A-1 eventuelt §§ 4A-1, jf. 4A-2.

Del II: Spesialundervisning

Voksnes rett etter § 4A-1 er begrenset til maksimalt de fem fagene som er påkrevd for å oppnå vitnemål etter forskrift til opplæringsloven § 4-33. Retten kan i særskilte tilfeller strekke seg lenger. Voksne som har rett til grunnskoleopplæring etter § 4A-1 kan ha rett til spesialundervisning etter § 4A-2 første ledd eller § 4A-2 annet ledd. Det vil være i de tilfeller den voksne har rett til spesialundervisning at man gjør et unntak i forhold til vitnemålsfagene. For voksne som trenger spesialundervisning kan det vere aktuelt å ta utgangspunkt i hele læreplanverket, utarbeide ein individuell opplæringsplan og tilpasse undervisningsopplegget slik at den voksne kan få tilfredsstillende utbytte.

Retten til spesialundervisning kan føre til at enkelte vil ha rett til opplæring i de grunnleggende ferdighetene som følger av § 4A-2 annet ledd og andre fag enn de som er nødvendige for å få vitnemål. Dette vil ha sammenheng med at den voksne trenger mer eller annen grunnskoleopplæring enn det som følger av de fem fagene. Hensikten med å gi den voksne opplæring utover det som følger av hovedregelen vil være å gi den voksne kompetanse som tilsvarer det grunnskoleelever har ved avslutningen av grunnskolen. Dette slik at den voksne kan ha de samme mulighetene for videregående opplæring, deltakelse i arbeidslivet og samfunnet som dagens grunnskoleopplæring gir.

Retten etter § 4A-1 må ses i forhold til § 4A-2. Direktoratet understreker at dersom den voksne skal ha rett til mer grunnskoleopplæring enn normalordningen fordi hun eller han ikke vil få et tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen i disse fagene eller har et særlig behov for å utvikle eller holde ved like de grunnleggende ferdighetene, for eksempel på grunn av sykdom eller skade, vil dette kreve et særskilt enkeltvedtak om spesialundervisning etter § 4A-2 i tillegg til vedtaket om rett etter § 4A-1. Paragraf 4A-1 gir den voksne en grunnrett til grunnskoleopplæring, mens § 4A-2 gir voksne med særlige behov en tilleggsrett til spesialundervisning.

10. Retten til spesialundervisning

Retten til spesialundervisning for voksne er regulert i opplæringsloven § 4A-2. Paragraf 4A-2 inneholder to grunnlag for at den voksne kan ha rett til spesialundervisning:

- paragraf 4A-2 første ledd fastsetter at voksne som ikke får eller kan få et tilfredsstillende utbytte av opplæringen har rett til spesialundervisning (behandles i kapittel 10.1)
- paragraf 4A-2 annet ledd fastsetter at voksne som har et særlig behov for opplæring for å vedlikeholde eller utvikle grunnleggende ferdigheter har rett til spesialundervisning (behandles i kapittel 10.2)

Det går frem av § 4A-2 tredje ledd at flere av reglene i opplæringsloven kapittel 5 også gjelder spesialundervisning. Det redegjøres for saksbehandlingsreglene i kapittel 8.3. Følgende regler gjelder:

- § 5-1 annet ledd første og annet punktum: opplæringstilbudet skal være slik at den voksne får et forsvarlig utbytte av opplæringen
- § 5-3: krav om sakkyndig vurdering
- § 5-4: krav om samarbeid med den voksne
- § 5-5: krav om IOP og årsrapport *
- § 5-6: krav om PP-tjeneste som jobber både individrettet og systemrettet

* Oppdatert fra halvårsrapport til årsrapport etter en lovendring i 2013. Vedlegget er ikke oppdatert.

10.1 Spesialundervisning for å få tilfredsstillende utbytte av opplæringen

Vilkåret for rett til spesialundervisning etter § 4A-2 første ledd er at den voksne ikke får eller kan få et tilfredsstillende utbytte av den ordinære grunnskoleopplæringen for voksne. Vurderingen av om den voksne har rett til spesialundervisning etter § 4A-2 første ledd er på mange måter den samme vurderingen som for elever i opplæringspliktig alder, jf. § 5-1 første ledd. Men vurderingen må ta hensyn til at opplæringstilbudet til den voksne vil være mer tilpasset den voksnes behov enn det som gjelder for den ordinære grunnskoleopplæringen for elever. Om den voksne har rett til spesialundervisning må vurderes konkret og skjønnsmessig på bakgrunn av den enkeltes behov. Det avgjørende er om den voksne får eller kan få et tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet. Kommunen må alltid vurdere om den voksnes behov kan avhjelpest ved å tilpasse det ordinære opplæringstilbudet ytterligere. Direktoratet understreker at det ikke er krav om diagnose for å ha rett til spesialundervisning etter § 4A-2 første ledd, og at en diagnose i seg selv ikke utløser noen rett.

10.1.1 Forsvarlig utbytte av opplæringen

Voksne som har rett til spesialundervisning etter § 4A-2 første ledd har rett til et opplæringstilbud som gir dem et forsvarlig utbytte av opplæringen, jf. §§ 4A-2 tredje ledd og 5-1 annet ledd annet punktum. Hva som vil gi den voksne et forsvarlig utbytte av opplæringen må vurderes både i forhold til den voksne selv og utbytte andre voksne får av sitt opplæringstilbud. Utbyttet den voksne får skal være likeverdig med opplæringen andre voksne får. Det er presisert i Ot. prp. nr. 44 (1999-2000) side 7 at det kan være rom for å gå utover de fem vitnemålsfagene og gi opplæring etter hele læreplanverket. Eksempler på tilrettelegging som kan fastsettes i enkeltvedtaket om spesialundervisning er at den voksne skal ha flere eller andre fag enn vitnemålsfagene, avvik fra læreplanen for ett eller flere fag (for eksempel bortvalg av kompetansemål), den voksne skal ha ekstra fysisk tilrettelegging, ene-undervisning eller det stilles særskilte kompetansekrav til den som gjennomfører opplæringen, for eksempel spesialpedagog eller at en assistent skal bistå læreren med gjennomføringen av opplæringen til den voksne. I utformingen må det ses hen til den voksnes utviklingsmuligheter og at det ordinære opplæringstilbudet til voksne er mer fleksibelt enn grunnskoleopplæringen for barn og ungdom. For mer informasjon om spesialundervisning etter § 4A-2 første ledd se direktoratets veileder til opplæringsloven kapittel 5 om spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning. Siden vurderingene i §§ 4A-2 første ledd og 5-1 langt på vei er de samme kan veilederen også anvendes her.

10.2 Spesialundervisning for å utvikle eller holde ved like grunnleggende ferdigheter¹⁷

Opplæringsloven § 4A-2 annet ledd inneholder et særskilt grunnlag for rett til spesialundervisning. Det er fastsatt her at voksne som har et særlig behov for opplæring for å utvikle eller vedlikeholde grunnleggende ferdigheter, har rett til slik spesialundervisning. Hensikten med retten til spesialundervisningen er at voksne som har behov for å tilegne seg ferdigheter og kunnskap for å kunne fungere tilfredsstillende i samfunnet, herunder dagliglivet, vil kunne antas å ha behov for opplæring i grunnleggende ferdigheter. For at den voksne skal ha rett til spesialundervisning etter § 4A-2 annet ledd er det tre vilkår som må være oppfylte:

- behovet må være knyttet til **grunnleggende ferdigheter**
- det må være **opplæring** for å vedlikeholde eller utvikle de grunnleggende ferdighetene
- den voksne må ha et **særlig behov**

Innholdet i disse vilkårene utdypes nedenfor.

Direktoratet minner om at for at den voksne skal ha rett til spesialundervisning etter § 4A-2 annet ledd må den voksne oppfylle vilkårene i § 4A-1 første ledd.

¹⁷ Det er understreket i Ot. prp. nr. 44 (1999-2000) at § 4A-2 annet ledd viderefører opplæringsloven § 5-2 og at rettighetene til disse gruppene skal videreføres. Dette gjelder blant annet personer som har rett til ADL-trening/vedlikeholdstrening. I tolkningen av innholdet i § 4A-2 annet ledd skal derfor tolkninger knyttet til tidligere § 5-2 legges til grunn.

10.2.1 Grunnleggende ferdigheter

Det første vilkåret er at opplæringen må være knyttet til grunnleggende ferdigheter. Paragraf 4A-2 annet ledd gir rett til spesialundervisning dersom den voksne har et særlig behov for opplæring for å utvikle eller vedlikeholde grunnleggende ferdigheter. En begrepsavklaring av grunnleggende ferdigheter er gitt i Ot. prp. nr. 46 (1996-1997) side 169. Her er det presisert at:

Grunnleggjande dugleik er i denne samanheng meint å dekkje ADL-trening (opplæring i daglege gjeremål), grunnleggjande kommunikasjonsdugleik, grunnleggjande lese- og skrivedugleik, motorisk trening og liknande.

Grunnleggende ferdigheter skal også her normalt gis gjennom opplæring i fag. Dette innebærer at grunnleggende ferdigheter som utgangspunkt knyttes til læreplaner for fag og at det fastsettes individuelle opplæringsmål for den enkelte på bakgrunn av kompetansemålene.

Opplæring i grunnleggende ferdigheter dekker både opplæring i nye ferdigheter og kompetanse, repetisjon av tidligere innlærte ferdigheter og oppnådd kompetanse, vedlikehold og utvikling av de grunnleggende ferdighetene.¹⁸

Forholdet til grunnleggende ferdigheter i Læreplanverket for Kunnskapsløftet

Begrepet "grunnleggende ferdigheter" brukes også i Læreplanverket for Kunnskapsløftet. I Læreplanverket for Kunnskapsløftet er grunnleggende ferdigheter: lese, skrive, regne, uttrykke seg muntlig og bruke digitale verktøy. Grunnleggende ferdigheter etter Kunnskapsløftet og grunnleggende ferdigheter etter § 4A-2 annet ledd har følgelig ikke samme betydning.¹⁹

¹⁸ Dette er blant annet presisert i Ot. prp. nr. 44 (1999-2000) side 42 og Ot. prp. nr. 59 (2005-2006) side 10.

¹⁹ Det er viktig at kommunene er klar over dette og ikke endrer tolkningen av grunnleggende ferdigheter i § 4A-2 annet ledd. Stortinget har ikke endret § 4A-2 annet ledd og grunnleggende ferdigheter skal her forstås som de ble presisert i forarbeidene til § 4A-2 annet ledd og tidligere § 5-2.

10.2.2 Opplæring

Vilkår nummer to er at den det gjelder må ha behov for opplæring i de grunnleggende ferdighetene. Dette innebærer at dersom den voksne skal ha rett til spesialundervisning etter § 4A-2 annet ledd skal hensikten være opplæring, ikke behandling, aktivisering, rehabilitering, opptrening, tilsyn eller annet. Hvis hensikten med tilbudet/tilretteleggingen er behandling eller aktivisering faller dette utenfor § 4A-2 annet ledd. Den voksne vil kunne ha rett til dette etter annet regelverk, for eksempel sosialtjenesteloven. Det er viktig at kommunen, opplæringsstedet og PP-tjenesten vurderer nøye om det den voksne trenger er grunnskoleopplæring for å utvikle eller holde ved like grunnleggende ferdigheter eller ikke.

Momentene nedenfor kan legges til grunn i vurderingen av om et tiltak er behandling m.v. eller opplæring. For at noe er opplæring må:

- aktiviteten må ha et pedagogisk siktemål, jf. § 1-1, §§ 4A-1 og 4A-2 annet ledd og IOP'en
- aktiviteten må være knyttet til opplæring i fag, og gis gjennom dette. Dette kan gjøres enten slik kompetansemålene er fastsatt i læreplaner for fag eller gjennom oppfyllelsen av individuelle opplæringsmål som er fastsatt i enkeltvedtaket/IOP'en til den voksne
- aktiviteten må stå under skoleeiers ledelse og ansvar. Opplæringen må skje under ledelse av noen som har faglig og pedagogisk veiledning og ansvar. Opplæringen står under ledelse av en person som oppfyller kravene i § 4A-5
- aktiviteten må gjennomføres innenfor rammene/omfangsangivelsen i enkeltvedtaket om spesialundervisning

Kommunen har ansvaret for å stille til rådighet de hjelpemidlene og det utstyret som er nødvendig

for at den voksne skal få et "forsvarleg utbytte" av opplæringen. Det må skilles mellom pedagogiske hjelpemidler som kommunen som skoleeier har ansvaret for, og tekniske hjelpemidler som for eksempel Hjelpemiddelsentralen kan være ansvarlig for.

10.2.3 Det er et særlig behov

Det tredje vilkåret er at den voksne må ha et særlig behov for opplæring for å vedlikeholde eller utvikle grunnleggende ferdigheter. Det er ikke presisert i forarbeidene hvordan "særlig behov" skal forstås. Hva som er et særlig behov må vurderes skjønnsmessig og konkret ut fra den voksnes individuelle behov for opplæring i grunnleggende ferdigheter. Det er naturlig å ta utgangspunkt i at hensikten med spesialundervisning etter § 4A-2 annet ledd er å gi den voksne opplæring slik at hun eller han mestrer samfunnet og dagliglivet. Det særlige behovet må ha som bakgrunn at den voksne ikke har tilstrekkelige grunnleggende ferdigheter til dette. Den voksnes særlige behov kan for eksempel ha oppstått på grunn av en sykdom eller skade som har ført til at den voksne nå ikke har grunnleggende lese- og skriveferdigheter. For at den voksne skal ha et særlig behov er det ikke noe krav om en diagnose. Behovet skal vurderes konkret og en diagnose vil i seg selv heller ikke utløse noen rett. Når det skal vurderes om den voksne har et særlig behov må det også vurderes om den voksne vil kunne ha et mulig utbytte av opplæringen i de grunnleggende ferdighetene.

Når det skal avgjøres om den voksne har et særlig behov vil den sakkyndige vurderingen fra PP-tjenesten etter § 4A-2 tredje ledd, jf. § 5-3 spille en sentral rolle. PP-tjenesten skal i sin sakkyndige vurdering gjennomføre en vurdering og tilrådning i tråd med § 5-3, jf. § 4A-2 annet ledd.

10.2.4 Opplæringens innhold

Dersom den voksne oppfyller vilkårene etter § 4A-2 annet ledd må rammene for spesialundervisningen avklares nærmere i enkeltvedtaket. Innholdet i opplæringstilbudet er fastsatt i § 5-1 annet ledd første og annet punktum, jf. § 4A-2 tredje ledd. Det sentrale i vurderingen av hvilket opplæringstilbud den voksne skal ha for å utvikle eller vedlikeholde sine grunnleggende ferdigheter er at opplæringstilbudet skal være slik at den voksne kan få et forsvarlig utbytte av det samlede opplæringstilbudet. I denne vurderingen skal det særlig legges vekt på den voksnes utviklingsmuligheter. Dette betyr at vurderingen blir svært individualisert, og at det skal ses på forholdene knyttet til den enkelte voksne og hva hun eller han har muligheten til å oppnå. Forsvarlighetsvurderingen skal gjøres både i forhold til

- utbyttet andre voksne har av sitt opplæringstilbud
- de opplæringsmålene som er realistiske for den voksne

I vurderingen spiller likeverdsprinsippet en viktig rolle. Spesialundervisningen er likeverdig når en voksen med spesielle opplæringsbehov har omtrent de samme mulighetene for å nå de målene som er realistiske å sette opp for henne eller han, som andre voksne har for å nå sine mål med det ordinære opplæringstilbudet. Likeverdsprinsippet vil ofte tale i favør av at de svakeste får forholdsmessig mye tilrettelegging. Likeverdigheten må først og fremst vurderes i forhold til andre som får oppfylt sine rettigheter etter § 4A-2 annet ledd. En likeverdsvurdering i forhold til voksne som mottar et ordinært opplæringstilbud vil være lite naturlig. Vurderingstemaet er videre utdypet i Ot. prp. nr. 46 (1996-1997) side 168. Her er det sagt at omfanget og innholdet i rettighetene etter § 4A-2 andre leddet krever at man vurderer forholdene til den enkelte voksne, de tidligere opplæringstilbudene hennes eller hans og liknende ut fra skjønn. Opplæringstilbudet må være av et slikt omfang og ha et slikt innhold at det gir den voksne en realistisk mulighet til å nå de målene det er realistisk å formulere for opplæringen. Vurderingen av hvilket opplæringstilbud som vil gi den voksne et forsvarlig utbytte av opplæringen blir følgelig svært individualisert. Her må det trekkes inn

- forholdene ved den enkelte voksne
- det tidligere opplæringstilbudet den voksne har fått
- om opplæringstilbudet er slik at den voksne får en sjanse til å nå de målene som er realistiske å sette for henne/han
- om opplæringstilbudet er likeverdig med det andre voksne med rett etter § 4a-2 annet ledd får

Det må tas høyde for at den enkelte kan ha et svært omfattende behov for opplæring, og at det må

vises stor varsomhet med å lage generelle ordninger som ikke i tilstrekkelig grad tar høyde for individuelle behov. Denne gruppen voksne har ofte større behov for avvik fra den ordinære grunnskoleopplæringen enn andre voksne. Dette er gjerne personer med sammensatte behov som mottar tjenester fra flere deler av hjelpeapparatet. En del av dem vil være tilknyttet omsorgsboliger/institusjoner. Det er viktig at kommunen ser den voksnes behov for støtte og opplæring i et helhetsperspektiv.

Enkeltvedtaket om spesialundervisning må klart og tydelig ta stilling til:

- innholdet i opplæringstilbudet
- organiseringen av tilbudet
- omfanget av spesialundervisningen
- kompetansen til den som gjennomfører spesialundervisning, eventuelle særskilte krav

For mer om disse elementene se direktoratets veileder til opplæringsloven kapittel 5 om spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning.

Det er understreket i Ot. prp. nr. 46 side 169 at tilbudet ikke trenger å være et heltidstilbud og at kommunen til en viss grad kan ta økonomiske hensyn ved utformingen av tilbudet. Den voksnes rett er til et forsvarlig utbytte av opplæringen, hun/han har ikke rett til et optimalt opplæringstilbud. For mer om dette se Rt. 1993 side 811 - Malvik-dommen.

10.2.5 Lengden på opplæringen

Det kan være vanskelig for kommunen å avgjøre når den voksne har fått oppfylt retten sin til spesialundervisning etter § 4A-2 annet ledd. Dette må bero på en skjønnsmessig vurdering i hvert enkelt tilfelle. Direktoratet understreker at det må trekkes en grense for når den voksne ikke lenger har rett til mer opplæring i grunnleggende ferdigheter, men det er uklart hvor denne grensen trekkes. I Ot.prp. nr. 46 (1996-1997) side 169 presiseres det at et livslangt tilbud ikke er noen normalordning, og at dette kun vil være aktuelt i svært få tilfeller.

Når det skal avgjøres om den voksnes rett til spesialundervisning etter § 4A-2 annet ledd ikke lenger foreligger må det ses på vilkårene for å ha rett til spesialundervisning etter § 4A-2 annet ledd, og om den voksne fortsatt oppfyller disse. Her vil PP-tjenesten spille en sentral rolle og det vil være viktig at det gjennomføres sakkyndige vurderinger med jevne mellomrom for å følge den voksnes utvikling.

Når kommunen vurderer om den voksne har rett til spesialundervisning må det ses på blant annet om den voksne ikke lenger har et særlig behov for grunnleggende ferdigheter. I denne vurderingen må det ses på om den voksne har tilstrekkelige grunnleggende ferdigheter til å mestre hverdagslivet og samfunnet på de områdene som faller inn under grunnleggende ferdigheter, se mer om dette i kapittel 9.2.1. Det vil også være aktuelt å se på om den voksne har utviklingsmuligheter eller om hun eller han trolig har nådd en grense for utbytte av opplæringen.

Direktoratet understreker videre at det ikke er noen øvre aldersgrense for rett etter § 4A-2 annet ledd. Det vil også være slik at den voksne kan ha rett til opplæring over mange år.

10.3 Saksbehandlingsregler for spesialundervisning

Gangen i en sak om spesialundervisning og saksbehandlingsregelene er utfyllende behandlet i Veileder til opplæringsloven kapittel 5 om spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning. Det vises særlig til kapittel 6. Dette gjelder også for spesialundervisning for voksne etter § 4A-2. Enkeltvedtaket om spesialundervisning for voksne etter § 4A-2 første eller annet ledd skal være gjort i samsvar med reglene i forvaltningsloven.

Direktoratet understreker at i forbindelse med spesialundervisning etter § 4A-2 skal det utarbeides en sakkyndig vurdering av PP-tjenesten. Den sakkyndige vurderingen skal inneholde både en vurdering av den voksnes behov og en tilrådning knyttet til hvilket opplæringstilbud den voksne skal ha, jf. §§ 4A-2 og 5-3. Utformingen av den voksnes spesialundervisning skal utformes i samarbeid med den voksne selv (eventuelt den voksnes verge), jf. §§ 4A-2 og 5-4. Den voksne skal ha en individuell opplæringsplan (IOP). IOP'en er opplæringsstedets arbeidsverktøy og er en operasjonalisering av enkeltvedtaket om spesialundervisning. IOP'en skal si noe om mål for og

innholdet i opplæringen samt hvordan opplæringen skal drives, jf. §§ 4A-2 og 5-5 første ledd. Det er også krav om at det skal utarbeides en årsrapport*, jf. opplæringsloven §§ 4A-2 og 5-5 annet ledd.

* Oppdatert fra halvårsrapport til årsrapport etter en lovendring i 2013. Vedlegget er ikke oppdatert.

Til: Kommuner
Fylkesmenn
Fylkeskommuner

Rundskriv: 4/2015
Dato: 01.01.2015
Saksnr: 14-01873

Postadresse:
Postboks 8059
Dep, 0031 Oslo

Besøksadresse:
Tollbugata 20,
Oslo

Internett:
www.imdi.no

E-post:
post@imdi.no

Sentralbord:
21 16 88 00

Telefaks:
21 16 88 01

Org.nr.:
987 879 696

STATSBUDSJETTET 2015 – KAP. 822, POST 60**TILSKUDD TIL OPPLÆRING I NORSK OG SAMFUNNSKUNNSKAP FOR VOKSNE INNVANDRERE OG NORSKOPPLÆRING FOR ASYLSØKERE I MOTTAK****1. Innledning**

Dette rundskrivet fastsetter retningslinjer for tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter introduksjonsloven og for tilskudd til norskopplæring for asylsøkere i mottak. For ytterligere informasjon, se statsbudsjettet, Prop. 1 S (2014-2015) kapittel 822, post 60 og rundskriv A-20/2007 fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.

Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter introduksjonsloven er todelt og består av et persontilskudd og et grunntilskudd. Målgruppen for opplæring i norsk og samfunnskunnskap fremkommer i introduksjonsloven § 17. Rundskrivet fastsetter også retningslinjer for tilskudd til norskopplæring for asylsøkere i mottak, se rundskriv A-20/2007 fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.

Kommunen har plikt til å rapportere gjennomført opplæring i norsk og samfunnskunnskap i Nasjonalt introduksjonsregister (NIR). Dette er nærmere omtalt nedenfor i kap. 6.

Retten og plikten til opplæring i norsk og samfunnskunnskap

Personkrets ¹	Retten	Plikt	Gratis	Omfang ²
1) Personer som har fått asyl, overføringsflyktninger, personer som har fått oppholdstillatelse på grunnlag av sterke menneskelige hensyn og familiegjenforente med disse gruppene, personer med midlertidig oppholdstillatelse på grunnlag av reglene om kollektiv beskyttelse og personer som har oppholdstillatelse på selvstendig grunnlag, 16–55 år	X	X	X	600 timer (550 timer norsk og 50 timer samfunnskunnskap), ved behov opptil 2 400 norsktimer i tillegg
2) Familiegjenforente med norske og nordiske borgere bosatt i Norge og familiegjenforente med personer som har permanent oppholdstillatelse, 16–55 år	X	X	X	600 timer (550 timer norsk og 50 timer samfunnskunnskap), ved behov opptil 2 400 norsktimer i tillegg
3) Personer fra gruppe 1), 2) i alderen 55–67 år	X		X	600 timer (550 timer norsk og 50 timer samfunnskunnskap), ved behov opptil 2 400 norsktimer i tillegg

				tillegg
4) Arbeidsinnvandrere utenfor EØS- /EFTA- regelverket, 16–55 år		X		300 timer (250 timer norsk og 50 timer samfunnskunnskap)

¹ Gjelder personer som har fått oppholdstillatelse etter 1. september 2005 som gir grunnlag for permanent oppholdstillatelse etter utlendingsloven.

² For de med rett og plikt eller bare rett til opplæring som har fått oppholdstillatelse mellom 1. september 2005 og 1. januar 2012, er omfanget 300 timer (250 timer norsk og 50 timer samfunnskunnskap), ved behov opptil 2 700 norske timer i tillegg.

2. Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter introduksjonsloven

Målet med tilskuddsordningen er å sikre at kommunene oppfyller sin plikt etter introduksjonsloven og tilbyr voksne innvandrere med rett og plikt eller bare rett til opplæring i norsk og samfunnskunnskap denne opplæringen. Formålet er å styrke nyankomne innvandreres muligheter for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet og deres økonomiske selvstendighet. Kommunene skal organisere opplæringen i henhold til de målsettinger, krav og retningslinjer som er fastsatt i introduksjonsloven med forskrifter.

Tilskuddsordningen skal fremme effektivitet, gjennomstrømming og resultater i opplæringen. Kommunene har mulighet til å beholde et eventuelt overskudd av tilskuddet hvis de effektiviserer opplæringen gjennom formålstjenlig organisering og god kvalitet innenfor rammen av lov, forskrifter og retningslinjer. Det vil si at dersom kommunene gjennomfører opplæringen til en lavere kostnad enn mottatt tilskudd, beholdes tilskuddet uavkortet.

2.1. Persontilskudd (per capitatilskudd)

2.1.1 Målgruppe

I 2015 er målgruppen for utbetaling av tilskudd personer som omfattes av rett og plikt (16-55 år) eller bare rett (55-67 år) til opplæring i norsk og samfunnskunnskap i henhold til § 17 i introduksjonsloven og som har fått oppholdstillatelse fra og med 1. januar 2013.

2.1.2 Tildelingskriterier

Kommunen vil motta et tilskudd per person i målgruppen for rett og plikt eller bare rett til opplæring som har fått oppholdstillatelse etter 1. januar 2013.

Denne tabellen viser utelukkende satsene for 2015:

TILSKUDDSÅR	LAV SATS (3ÅR)	HØY SATS (3 ÅR)
ÅR 1 (2015)	12 800	31 900
ÅR 2 (2014)	22 000	57 800
ÅR 3 (2013)	12 900	35 900

I kolonnen "Tilskudsår" er året personene som utløser tilskuddet kom inn i personkretsen, satt i parentes.

Tilskuddet har to satser, en høy sats for personer fra Afrika, Asia, Oseania (unntatt Australia og New Zealand), Øst-Europa, Sør-Amerika og Mellom-Amerika. Lav sats gjelder personer fra Vest-Europa, Nord-Amerika, Australia og New Zealand.

Bakgrunnen for at man har to satser er at de som har morsmål som ligger nærmere norsk og mestrer det latinske alfabetet, lærer norsk raskere enn andre.

2.1.3 Søknad om tilskudd

Tilskudd for år 1

For personer som bosettes eller bosetter seg i en kommune for første gang, må kommunen søke IMDi om tilskudd. Kommunen må søke om tilskudd for personer med oppholdstillatelse som gir rett og plikt eller bare rett til opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Dette gjelder både for personer som er bosatt i kommunen, som har bosatt seg selv eller som bor på asylmottak i kommunen i påvente av å bli bosatt (for tilskudd til norskopplæring for asylsøkere i mottak, se pkt. 4).

Kommunen søker tilskuddet gjennom NIR, se "NIR i praksis – Håndbok i NIR-registrering". Den ligger på: www.imdi.no/NIR.

Dersom kommunen mener å ha krav på tilskudd for personer som ikke er registrert i NIR, kan kommunen sende krav for tilskuddsberettigede personer til IMDi via NIR-supportsystemet Jira.

Søknad skal sendes IMDi etter endt kvartal. Kommunene kan først søke en måned etter endt kvartal. Søknadsfrister er 15. februar, 15. mai, 15. august og 15. november. Tilskudd det søkes om etter 15. november, kan en ikke regne med utbetales før året etter.

Tilskudd for år 2 og år 3

Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for år 2 og år 3, vil omfatte personer som tidligere har utløst persontilskudd etter 1. januar 2013. Søknaden vil også omfatte dem som bosettes for første gang fra asylmottak i år 2 eller senere.

Kommunen søker tilskuddet gjennom NIR. Dersom kommunen mener å ha krav på tilskudd for personer som ikke er registrert i NIR, kan kommunen sende krav for tilskuddsberettigede personer til IMDi via NIR-supportsystemet Jira.

Oversikt over hvem som utløser tilskuddet i hver enkelt kommune foreligger i NIR den 1. februar. Frist for å søke tilskudd for år 2 og år 3 er den 15. februar.

Tilskuddskalender med søknadsfrister og utbetalinger for 2015 er tilgjengelig på www.imdi.no/Tilskudd/Tilskuddskalender-norskopplaring/

2.1.4 Utbetaling av tilskudd

IMDi godkjenner kommunens søknad i NIR. Søknad om tilskudd behandles og utbetales av IMDi ca. 1 måned etter søknadsfristens utløp.

- Tilskudd for år 1 utbetales i sin helhet uavhengig av når på året den enkelte faller inn i målgruppen.
- For år 2 og år 3 vil tilskuddet for hele tilskuddsåret bli utbetalt til den kommunen hvor den enkelte er registrert bosatt per 1. februar i henhold til opplysninger i NIR. NIR henter oppdatert informasjon om bostedsadresse fra DUF. Tilskuddet utbetales basert på registrering pr. 1. februar, slik at tilskuddet i sin helhet utbetales innen utgangen av mars.

Kommunene skal motta et tilskuddsbrev fra IMDi tilknyttet hver utbetaling. Tilskuddsbrevet blir sendt per e-post til kommunens postmottak. Tilskuddsbrevet

skal inkludere en liste fra NIR der det fremkommer hvilke personer IMDi har innvilget og utbetalt tilskudd for.

2.1.5 Deling av tilskudd mellom kommuner ved flytting, tilskudd ved utreise fra landet og gjeninnvandring til landet mv

Har en person flyttet til en annen kommune, er hovedregelen at det ikke er nødvendig å melde fra om dette. Flyttingen vil fremkomme i NIR dersom det er meldt flytting til Folkeregisteret.

Ved flytting mellom kommuner gjelder følgende firedelte ordning for deling av tilskuddet i flytteåret:

Flytting i tiden	Andel av persontilskuddet i flytteåret	
	Fraflyttingskommunen	Tilflyttingskommunen
01.01. – 31.03	1/8	7/8
01.04. – 30.06.	3/8	5/8
01.07. – 30.09	5/8	3/8
01.10. – 31.12	7/8	1/8

Opplysningene i NIR vil være basert på opplysninger i Folkeregisteret, som opererer med både flyttedato og registreringsdato. Det kan derfor forekomme at en person har flyttet før årsskiftet, mens flyttingen først vil bli registrert året etter.

Dersom flyttingen gjør at tilskuddet som skulle vært utbetalt til tilflyttingskommunen er utbetalt fraflyttingskommunen, må de berørte kommuner foreta et økonomisk oppgjør seg imellom. Det samme gjelder dersom tilskudd som skulle være utbetalt til bosettingskommunen, er blitt utbetalt til vertskommunen for asylmottaket. Eventuelt vil IMDi kunne opplyse om hvilken kommune som har mottatt tilskuddet. I de tilfeller der det er klart at flyttingen skjedde før årsskiftet, skal fraflyttingskommunen overføre hele tilskuddet for 2015 til tilflyttingskommunen.

At den enkelte har sendt melding til Folkeregisteret er en viktig forutsetning for at tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for en person blir utbetalt til riktig kommune. Den kommunen hvor personen er registrert bosatt i henhold til Folkeregisteret har ansvar for å tilby opplæring i norsk og samfunnskunnskap, og som vil derfor få utbetalt tilskuddet.

2.1.5.1 Unntak fra ovennevnte regel om deling av tilskudd

Dersom en person først utløser år-1 tilskudd i annet halvår og flytter videre til en ny kommune innen årsskiftet, skal de to kommunene dele år-1 tilskuddet til norskopplæring likt mellom seg.

2.1.5.2 Utreise fra landet

Dersom en person som omfattes av persontilskuddet (per capitatilskuddet) flytter fra landet, skal kommunen beholde tilskuddet uavkortet det året personen forlater landet. Dersom samme person senere gjeninnvandrer til Norge, vil tilskuddsordningen igjen bli gjort gjeldende, forutsatt at det er gått mindre enn tre år siden personen ble omfattet av rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap, og at vedkommende fortsatt tilhører personkretsen. Reglene gjelder uavhengig av hvilket land personen reiser til.

2.1.5.3 Tilskudd ved dødsfall

Ved dødsfall får kommunen beholde hele tilskuddet for dødsåret.

2.2 Grunntilskudd

2.2.1 Målgruppe

Målgruppen for grunntilskuddet i 2015 er kommuner som per 15. januar 2015 har mellom 1 og 150 personer i personkretsen for rett og plikt eller rett til opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter introduksjonsloven, herunder personer som utløser persontilskudd år 1-3 i 2015.

2.2.2 Tildelingskriterier

I statsbudsjettet for 2015 er det fastsatt en utbetaling i to satser. Lav sats, 180 000 kr., utbetales til kommuner med 1-3 personer i målgruppen registrert i NIR 15. januar 2015. Høy sats, 560 000 kr., utbetales til kommuner med 4-150 personer i målgruppen registrert i NIR 15. jan. 2015.

2.2.3 Søknad om og utbetaling av tilskudd

Kommunene trenger ikke å søke om grunntilskudd. Grunntilskudd vil bli tildelt alle kommuner som per 15. januar 2015 har mellom 1 og 150 personer i personkretsen registrert i NIR. Utbetalingsbrevet vil bli sendt på e-post til kommunens postmottak. For oppdatert informasjon om utbetaling, se www.imdi.no/Tilskudd/Tilskuddskalendar-norskopplaring/

3. Generelt

3.1 Avsluttende prøver

For dem som får rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap fra og med 1. september 2013, er det obligatorisk å gå opp til avsluttende prøve i norsk og i samfunnskunnskap, jf. introduksjonsloven § 19 annet ledd.

Det forutsettes at kommunene legger til rette for at opplæringen avsluttes med prøve i norsk og prøve i samfunnskunnskap, jf. forskrift 20. april 2005 nr. 341 om opplæring i norsk og samfunnskunnskap for nyankomne innvandrere, kap. 7.

Norskprøve 2 og 3, som Folkeuniversitetet/Norsk språktest gjennomfører på oppdrag fra Vox, ble avholdt for siste gang vinteren 2014. Etter dette har ny prøve i norsk blitt tatt i bruk. Det er utviklet ny prøve i samfunnskunnskap. Se www.vox.no for mer informasjon om prøvene.

Om den enkelte har rett og plikt eller bare rett til å gå opp til avsluttende prøve, følger av den enkeltes oppholdstillatelse og tidspunktet for når denne er innvilget. Dette gjelder også spørsmålet om vedkommende kan gå opp til prøve gratis eller om hun eller han må betale en prøveavgift, se forskriften §§ 18 og 22 og rundskriv Q-39/2013 *Iverksetting av obligatoriske avsluttende prøver i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere*. Ordningen med gratis avsluttende prøve gjelder bare for dem som omfattes av norskopplæring for asylsøkere og dem som har rett og plikt eller bare rett til opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Andre som ønsker skriftlig dokumentasjon på sine norskferdigheter, kan gå opp til avsluttende prøve og betale en prøveavgift.

3.2 Sentral annonsering av norskopplæring for voksne innvandrere

Som ledd i arbeidet med å gi bedre informasjon om tilbud om norskopplæring, har IMDi etablert en nettløsning der kommunene kan laste ned informasjon på 18 språk til bruk i brev, plakater eller informasjon på nett, se

www.imdi.no/no/Norskopplæring/Hvordan-informere-om-tilbudet/

4. Generelt om forvaltning av norsktilskuddet

4.1 Kontroll og klageadgang

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet og Riksrevisjonen kan iverksette kontroll med at midlene nyttes etter forutsetningene, jf. Bevilgningsreglementet § 10 annet ledd og riksrevisjonsloven § 12 tredje ledd.

Integrerings- og mangfoldsdirektoratets tildeling av tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere og eventuelt krav om tilbakebetaling av tilskudd er ikke å regne som enkeltvedtak i henhold til definisjonen i forvaltningsloven (fvl) § 2, første ledd, bokstav b. Kommunene har derfor ikke klageadgang på Integrerings- og mangfoldsdirektoratets vedtak om tildeling eller tilbakebetaling av tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere jf. fvl §§ 3, første ledd og 28.

4.2 Foreldelsesfrist

Den alminnelige foreldelsesfrist er tre år regnet fra den dag da fordringshaveren tidligst har rett til å kreve å få oppfyllelse, eller i forhold til utbetaling av tilskudd, fra det tidspunkt kommunen tidligst har rett til å kreve tilskuddet utbetalt, jf. foreldelseslovens §§ 2 og 3.

5. Tilskudd til norskopplæring for asylsøkere i mottak

Norskopplæring for asylsøkere i mottak ble gjeninnført med virkning fra 1. september 2007. Vertskommuner for asylmottak har ansvar for å organisere opplæringen. Dersom kommunen mottar tilskuddet, må kommunen sørge for at alle i målgruppen får tilbud om norskopplæring.

5.1. Tilskuddets formål

Formålet med tilskuddet er at asylsøkere skal tilegne seg basisferdigheter i norsk slik at de kan kommunisere på enkel norsk i mottaket og i lokalmiljøet. Norskopplæringen vil bidra til at oppholdet i mottak vil få et positivt innhold og vil også støtte opp om integreringen av dem som får oppholdstillatelse i Norge. Asylsøkere som tilegner seg gode ferdigheter i norsk, kan gå opp til avsluttende prøve. Asylsøkere i målgruppa for norskopplæring i mottak kan gå gratis opp til norskprøve én gang.

5.2 Målgruppe

Målgruppen er asylsøkere over 16 år som bor i ordinære mottak, og som ikke har fått endelig vedtak.

Følgende grupper er ikke omfattet av ordningen:

- Asylsøkere som er omfattet av 48-timers-prosedyren
- Asylsøkere over 18 år som er omfattet av Dublin-prosedyren
- Asylsøkere i transittmottak
- Asylsøkere som har fått avslag fra Utlendingsnemnda

- Asylsøkere som har fått avslag fra Utlendingsdirektoratet og som har fått avslag på utsatt iverksetting, det vil si at de ikke har fått lov til å utsette utreisen fra landet.

Asylsøkere som holdes tilbake i transittmottak av helsemessige grunner (utredning og/eller behandling) er likevel omfattet. De som er i målgruppen og som har fått alternativ mottaksplassering, det vil si at de er tildelt bosted utenfor et asylmottak, omfattes også av ordningen. Asylsøkere mellom 16-18 år som omfattes av Dublin-prosedyren, kan få norskopplæring.

Personer som har fått oppholdstillatelse trer ut av målgruppen for norskopplæring for asylsøkere fra det tidspunktet de får oppholdstillatelse.

5.3 Opplæringens omfang, status og innhold

Asylsøkere kan få inntil 250 timer opplæring i norsk. Asylsøkere har ingen lovfestet rett og plikt til opplæring i norsk. Kommunene er ikke forpliktet til å utarbeide individuell plan for norskopplæring for asylsøkere eller tilby asylsøkere opplæring i 50 timer samfunnskunnskap på et språk den enkelte deltaker forstår. Men dersom kommunen mottar tilskuddet, må kommunen sørge for at alle i målgruppen får tilbud om norskopplæring.

Opplæringen må organiseres slik at asylsøkerne får et godt læringsutbytte, og det innebærer at en må ta hensyn til deltakernes medbrakte kompetanse og tidligere utdanning når en skal organisere og tilrettelegge opplæringen.

Opplæringen skal følge Læreplanen i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere. De asylsøkere som får oppholdstillatelse skal fortsette opplæringen i henhold til bestemmelser i introduksjonsloven og læreplanen. Å legge læreplanen til grunn for opplæringen bidrar til kontinuitet i opplæringen for de som får oppholdstillatelse og går over til norskopplæring etter introduksjonsloven.

5.4 Tildelingsregler

Det vil bli utbetalt tilskudd til kommunene per asylsøker i målgruppen. Tilskuddet for 2015 er fastsatt til kr. 18 200 per asylsøker i målgruppen. Hele tilskuddet utbetales det året asylsøkeren trer inn i målgruppen for ordningen. Tilskuddet tilfaller kommunen uavhengig av varigheten på perioden asylsøkeren er i målgruppen. Dersom kommunene gjennomfører opplæring til lavere kostnad enn mottatt tilskudd, beholdes tilskuddet uavkortet.

Hvis en asylsøker flytter til et mottak i en ny kommune før vedkommende har fullført 250 timer norskopplæring og fremdeles er i målgruppen for opplæringen, kan kommunen som asylsøkeren flytter til, kreve at den kommunen asylsøkeren flytter fra, utbetaler den andelen av tilskuddet som tilsvarer gjenstående opplæring. Denne delingen av tilskuddet gjelder ikke hvis den tilflyttede asylsøkeren har blitt tilbudt 250 timer på tidligere mottak uten å ha benyttet hele tilbudet pga. fravær.

5.5 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap i henhold til introduksjonsloven for asylsøkere som får oppholdstillatelse

Asylsøkere som får oppholdstillatelse og er i målgruppen for norskopplæring i henhold til introduksjonslovens § 17, vil få rett og plikt eller bare rett til opplæring i norsk og samfunnskunnskap i henhold til lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven). Den opplæringen man får rett og/eller plikt til etter innvilget opphold, kommer i tillegg til den norskopplæringen den enkelte fikk som asylsøker. Personer som får

oppholdstillatelse fortsetter opplæringen i hht. rettigheter og plikter etter introduksjonsloven, jf. § 17 i introduksjonsloven.

Kommunen skal så snart som mulig og innen tre måneder etter at krav eller søknad om deltakelse blir fremsatt, sørge for opplæring i norsk og samfunnskunnskap i henhold til introduksjonslovens § 17 for personer som er bosatt i kommunen eller bor midlertidig på asylmottak i kommunen, jf. introduksjonsloven § 18 første ledd. I lovens forarbeider (Ot.prp. nr. 50 (2003-2004) *Om lov om endringer i introduksjonsloven mv.*) punkt 8.4.3 fremkommer det at vertskommunen for mottaket har ansvaret for å sørge for opplæringen til personer som har fått opphold og som bor midlertidig på asylmottak i påvente av bosetting. I slike tilfeller må vertskommunen sørge for opplæring av et slikt omfang at det er mulig for den enkelte å gjennomføre pliktig opplæring i løpet av tre år. Kommunene er videre forpliktet til å gi asylsøkere som får oppholdstillatelse ytterligere opplæring hvis de har behov for det i henhold til introduksjonsloven § 18 annet ledd.

5.6 Organisering av opplæringen

Det er kommunene som skal organisere opplæringen på en hensiktsmessig måte. Opplæringen skal være gratis for både deltaker og asylmottak. IMDi anbefaler at norskopplæringen for asylsøkere samorganiseres med norskopplæringen for voksne innvandrere. IMDi forventer at kommunene i samarbeid med asylmottaket tilbyr asylsøkere norskopplæring så snart som mulig etter at de er kommet til kommunen og at den organiseres slik at asylsøkeren får mulighet til å gjennomføre 250 timer norskopplæring før det treffes endelig vedtak i asylsaken. Asylmottaket vil gi kommunene nødvendig informasjon for planlegging og gjennomføring av opplæringen. UDIs regionkontorer kan også bistå med informasjon.

5.7 Skyss

Det er asylmottaket som er ansvarlig for å organisere skyss til og fra opplæringen, som innebærer dekning av eventuelle utgifter til og fra opplæringen.

5.8 Søknad om tilskudd

Kommunen søker tilskuddet gjennom NIR. Dersom kommunen mener å ha krav på tilskudd for personer som ikke er registrert i NIR, kan kommunen sende krav for tilskuddsberettigede personer til IMDi via NIR-supportsystemet Jira.

Søknad skal sendes IMDi en måned etter endt kvartal. Søknadsfrister er 15. februar, 15. mai, 15. august og 15. november. Søknader som IMDi mottar etter 15. november, kan en ikke regne med utbetales før året etter.

Tilskuddskalender med søknadsfrister og utbetalinger for 2015 er tilgjengelig på www.imdi.no/Tilskudd/Tilskuddskalender-norskopplaring/

5.9 Utbetaling av tilskudd

IMDi godkjenner kommunens søknad i NIR. Søknad om tilskudd behandles og utbetales av IMDi innen 2 måneder etter søknadsfristens utløp.

Tilskudd for asylsøkere utbetales i sin helhet, uavhengig av når på året den enkelte kommer inn i målgruppen.

Kommunene skal motta et tilskuddsbrev fra IMDi tilknyttet hver utbetaling av tilskudd. Utbetalingsbrevet vil bli sendt per e-post til kommunenes postmottak.

Tilskuddsbrevet skal inkludere en liste fra NIR der det fremkommer hvilke personer IMDi har innvilget og utbetalt tilskudd for.

5.10 Kontroll og klageadgang

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet og Riksrevisjonen kan iverksette kontroll med at midlene nyttes etter forutsetningene, jf. Bevilgningsreglementet § 10 annet ledd og riksrevisjonsloven § 12 tredje ledd.

Integrerings- og mangfoldsdirektoratets tildeling av tilskudd til norskopplæring for asylsøkere i mottak og eventuelt krav om tilbakebetaling av tilskudd er ikke å regne som enkeltvedtak i henhold til definisjonen i forvaltningsloven (fvl) § 2, første ledd, bokstav b. Kommunene har derfor ikke klageadgang på Integrerings- og mangfoldsdirektoratets vedtak om tildeling eller tilbakebetaling av tilskudd til norskopplæring for asylsøkere i mottak jf. fvl §§ 3, første ledd og 28.

Dersom tilskuddet er utbetalt på feilaktig grunnlag, vil det bli gjort en avregning. Kommunene er ikke forpliktet gjennom lov til å gi asylsøkere norskopplæring, men når de har mottatt tilskudd til norskopplæring for asylsøkere, må de gi opplæring i samsvar med retningslinjene for dette tilskuddet. Dersom norskopplæring for asylsøkere ikke er gjennomført som forventet, vil det etter en konkret vurdering kunne bli aktuelt å kreve tilskuddet tilbakebetalt.

5.11 Foreldelsesfrist

Den alminnelige foreldelsesfrist er tre år regnet fra den dag da fordringshaveren tidligst har rett til å kreve å få oppfyllelse, eller i forhold til utbetaling av tilskudd, fra det tidspunkt kommunen tidligst har rett til å kreve tilskuddet utbetalt, jf. foreldelseslovens §§ 2 og 3.

6. Rapportering

Introduksjonsloven pålegger kommunene å rapportere gjennomført opplæring i norsk og samfunnskunnskap i Nasjonalt introduksjonsregister (NIR). Opplysninger som er nødvendige for å gjennomføre, følge opp og evaluere opplæring norsk og samfunnskunnskap i henhold til introduksjonsloven og norskopplæring for asylsøkere skal registreres i NIR, jf. introduksjonslovens § 25. I Forskrift om et nasjonalt personregister for introduksjonsordning og opplæring i norsk og samfunnskunnskap for nyankomne innvandrere (Nasjonalt introduksjonsregister) er det fastsatt hvilke opplysninger kommunene skal registrere.

Riksrevisjonen har i Dokument 1(2009-2010) omtalt manglende registrering i NIR. Riksrevisjonen mener at mangelfull rapportering kan påvirke innvandreres mulighet til integrering og statsborgerskap. Mangelfull registrering kan også føre til feilaktige rapporter og evalueringer, som igjen kan føre til at det blir truffet beslutninger på mangelfullt grunnlag. Det kan også få konsekvenser for kommunene. Vi henstiller derfor kommunene om å sørge for at informasjon blir registrert i samsvar med lov og forskrift.

Kontaktpersoner i IMDi

Spørsmål vedrørende tilskudd, rettigheter, system og lignende skal meldes i det elektroniske supportsystemet Jira. Superbrukere av NIR vil også få brukertilgang der. Ytterligere informasjon finnes på www.imdi.no/Tilskudd/Norskopplaering

Kontaktpersoner i IMDi er:

Øst: Marte Lintoft	Tlf.: 45 39 73 50	E-post: mli@imdi.no
Indre Øst: Hazireta Rizvanovic	Tlf.: 46 83 74 55	E-post: hri@imdi.no
Sør: Eva Rasch	Tlf.: 41 54 33 79	E-post: evr@imdi.no
Vest: Sanja Smalbegovic	Tlf.: 48 04 57 14	E-post: ssm@imdi.no
Midt: Fakher Haidar	Tlf.: 90 59 06 46	E-post: fha@imdi.no
Nord: Karen Haugland	Tlf.: 94 78 39 61	E-post: kjh@imdi.no

Med hilsen
for Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Geir Barvik
direktør

Ragnhild Dugstad
forvaltningsdirektør

Voksenopplæring

|
 Lebesby kommune

Kartlegging av Utdanning og arbeidserfaring

- ◆ Kartlegging gjennomføres i forbindelse med søknad om norskopplæring for voksne innvandrere med rett og/eller plikt til norskopplæring, og ved søknad på opplæring på grunnskolens område.
- ◆ Kartleggingen skal danne grunnlag for utforming av opplæringstilbud og individuell opplæringsplan i henhold til:
 - *Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere LOV-2003-07-04-80*
 - *Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa. LOV-1998-07-17-61*
- ◆ Opplysningen som fremkommer i kartleggingen er unntatt offentligheten jamfør §13 i Offentleglova av 2006-05-19-16. Hvis opplysningen skal formidles til andre må det gis skriftlig samtykke til dette.

1. Personlige opplysninger

Fødsels- og personnummer (11 siffer):				DUF nummer:	
Fornavn og mellomnavn:					
Etternavn:					
☐	Mann	☐	Kvinne	Sivilstand:	
:		:			
Har du barn? (hvis ja antall og alder):					
Nasjonalitet:		Morsmål:		Statsborgerskap:	
Adresse:					
Telefon/mobil nummer:					
E-mail adresse:					

2. Ankomst Norge (fylles ut hvis du ikke er født i Norge)

Når kom du til Norge:							
Kom du til Norge som (sett x):							
Asylsøker	☐	Overføringsflyktning	☐	Familiegjennomført	☐	Annet:	☐
I hvilke kommuner har du bodd? (Når og hvor lenge):							
Når ble du bosatt i Lebesby kommune?							

3. Grunnskole

Har du fullført grunnskole? Ja: Nei:

Fylles ut hvis du har fullført deler eller hele grunnskoleopplæringen

Navn på skolested /land:					
Navn på skole:		Antall år:		Avsluttet år:	
Fag:					
Har du vitnemål eller annen dokumentasjon som kan bekrefte dette.	Ja:	☐	Nei:	☐	
Kan du lese og skrive på eget morsmål	Ja:	☐	Nei:	☐	
Kan du det latinske alfabetet?	Ja:	☐	Nei:	☐	
Hvis du ikke har fullført, hva mangler du av fag og år?					

4. Videregående opplæring

Har du fullført videregående skole? Ja: Nei:

Fylles ut hvis du har fullført hele eller deler av videregående opplæring

Navn på skolested /land:					
Navn på skole:		Antall år:		Avsluttet år:	
Fag:					
Har du vitnemål eller annen dokumentasjon som kan bekrefte dette.				Ja:	Nei:
Hvilke fag mangler du?					
Hvis du ikke har fullført, hva mangler du av fag og år?					

5. Høyere utdanning

Har du høyere utdanning Ja: Nei:

Fylles ut hvis du har fullført hele eller deler av høyere utdanning

Navn på sted/land:					
Navn på Universitetet/høyskole:					
Hvilket år avsluttet du?					
Linje/fag/studium?					
Hvilken grad har du?		Bachelorgrad		Mastergrad	Annet:
Har du vitnemål eller annen dokumentasjon som kan bekrefte dette?				Ja:	Nei:
Hvis du ikke har fullført, hva mangler du av fag og år:					

6. Språkferdigheter og norskopplæring

Språkferdigheter (Fylles ut hvis du har behov for å lære norsk)

Hvilke språk kan du?	Flytende		Godt		Kan litt	
	Skriftlig	Muntlig	Skriftlig	Muntlig	Skriftlig	Muntlig
Eget morsmål:						
Engelsk:						
Andre språk:						

Opplæringspråk

Kan andre språk enn ditt morsmål brukes til opplæring eller samtaler, hvilket?					
Har du behov for tolking?	Ja:		Nei:		Hvis ja, på hvilket

					språk:	
--	--	--	--	--	--------	--

Norskopplæring (Fylles ut hvis du har hatt norskopplæring for innvandrere)

Navn på skole:					
Navn på kommune:					
Antall år:		Avsluttet:			
Spor (1,2,3):		Nivå (A1, A2, B1, B2):			
Læreverk:					
Antall timer norsk:		Antall timer samfunnskunnskap:			
Hvis du har bestått språkprøve- sett x					
A1 (Norskprøve 1)		A2 (Norskprøve 2)		B1 (Norskprøve 3)	

7. Arbeidserfaring

Fylles ut hvis du har arbeidserfaring fra tidligere

Firma	Stilling	Varighet (dato)		Land	Kan dokumenteres	
		Fra	Til		Ja	Nei

6. Målsetting med opplæringen

Gi en kort beskrivelse av hva som er din målsetting med opplæringen

8. Organisering av opplæringen

Når kan du delta på opplæring? (sett x på det som passer)

Morgen kl.09.00-12.00			Formiddag kl.12.00-16.00	
Ettermiddag Kl.16.00-18.00			Kveld Kl.18.00-21.00	
Eventuelt annet tidspunkt som passer:				
Hvilke ukedager ønsker du opplæring?	Mandag		Tirsdag	
	Torsdag		Fredag	
Onsdag				
Antall timer pr. gang:				

Andre forhold som du mener vil ha betydning for utforming av et opplæringstilbud:

--

Sted: _____

Dato: _____

Signatur til kartlegger

Signatur til søker

Skjema 2.

Søknad på grunnskoleopplæring for voksne

1. Personlige opplysninger

Fornavn:			
Etternavn:			
Fødsel nr.11 siffer:		DUF-nummer:	
Adresse:			
Postnummer:		Poststed:	
Telefon:		Mobil:	
E-mail:			
Nasjonalitet:		Morsmål:	

2. Søknaden gjelder (sett x)

Opplæring som fører frem til vitnemål:		Opplæring i enkelte fag, hvilke:	
Norsk		Grunnleggende norsk	Engelsk
Matematikk		Samfunnsfag	Naturfag

3. Organisering av undervisning

Når ønsker du undervisning (sett x)

Dagtid fra kl.09.00-16.00

Ettermiddag fra kl.16.00-20.00

Antall timer pr. uke

Hvilke ukedager ønsker du opplæring?

Mandag

Tirsdag

Onsdag

Torsdag

Fredag

4. Tidligere grunnskoleopplæring:

Navn på skole:		Antall år:		Avsluttet år:	
Hvis du ikke har avsluttet grunnskolen, hvor mange år mangler du?					

Kan du lese og skrive på eget morsmål?	Ja:	☐	Nei:	☐
Kan du det latinske alfabetet? (a-b-c-d osv)	Ja:	☐	Nei:	☐
Hvilke språk snakker du?				
Har du papirer som kan dokumentere utdanningen?	Ja:	☐	Nei:	☐

5. Arbeidserfaring

Arbeidsted:	Stilling:	Varighet:		
Har du papirer som kan dokumentere dette?	Ja:	☐	Nei:	☐

6. Er det andre forhold som kan ha betydning for din opplærings situasjon?

Dokumenter som skal legges ved søknaden:

- Kopi av legitimasjon
- Kopi av vitnemål/attester/kursbevis

Sted/Dato

Søkers underskrift

- Grunnskoleopplæring for voksne er hjemlet i §4A-1 i opplæringsloven.
- Retten gjelder personer som er over opplæringspliktig alder, og som ikke har rett til videregående opplæringen etter §3-1 i opplæringsloven.
- Opplæringen skal tilpasses den enkelte og skal være gratis.
- Det skal fattes enkeltvedtak i søknad om opplæring på grunnskolens område, vedtaket kan påklages til Fylkesmannen.
- For mer informasjon henvises det til Opplæringsloven kap.4A med tilhørende forskrifter

Søknaden sendes til:
 Sektor for oppvekst
 Postboks 38
 9790 Kjøllefjord
 Telefon: 78 49 95 55
 postmottak@lebesby.kommune.no
 www.lebesby.kommune.no

Skjema 1 Søknad på norskopplæring

Søknaden gjelder (sett x)

	Krav om 300 timer (250 timer norsk og 50 timer samfunnskunnskap)
	<p>Hvis du fikk den første tillatelsen som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse mellom 1. september 2005 og 1. januar 2012.</p> <p>Må du for å kunne søke om permanent oppholdstillatelse, ha gjennomført:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ 250 timer godkjent norskopplæring og 50 timer opplæring i samfunnskunnskap ✓ Eller kunne dokumentere at kommunen har fritatt deg fra norskkravet.
	Krav om 600 timer (550 timer norsk og 50 timer samfunnskunnskap)
	<p>Hvis du fikk den første tillatelsen som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse 1. januar, 2012 eller senere (aktuelt hvis du søker permanent oppholdstillatelse etter 1. januar 2015).</p> <p>Må du for å kunne søke om permanent oppholdstillatelse, ha gjennomført:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ 550 timer godkjent norskopplæring og 50 timer opplæring i samfunnskunnskap ✓ Eller kunne dokumentere at kommunen har fritatt deg fra norskkravet
	Behovsprøvd norskopplæring
	Antall timer det søkes om
	<p>Personer som har rett og plikt eller rett til 300/600 timer opplæring i norsk og samfunnskunnskap, kan ved behov få opptil 2700/2400 timer.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ De som har fått oppholdstillatelse før 1. januar 2012 kan ha rett til inntil 2700 timer ✓ De som har fått oppholdstillatelse etter 1. januar 2012 eller senere, kan ha rett til inntil 2400 timer.
	Betalingskurs
	Antall timer det søkes om
	<p>Personer som ikke har rett til gratis opplæring, men plikt til å gjennomføre opplæring i norsk og samfunnskunnskap, må betale opplæringen selv. Plikten må være oppfylt hvis det skal søkes om permanent oppholdstillatelse. Dette gjelder for:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Arbeidsinnvandrere utenfor EØS/EFTA- området ✓ Familiegjenforente med arbeidsinnvandrere utenfor EØS/EFTA –området <p>Personer som hverken har rett eller plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap, må hvis de ønsker norskopplæring betale dette selv. Kommunen er ikke pliktig å tilby opplæring. Dette gjelder for:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Personer med midlertidig oppholdstillatelse (eks. studenter, au pair osv) ✓ Opphold etter EØS/EFTA –regelverket ✓ Nordiske og norske borgere

1. Personlige opplysninger

Fornavn:			
Etternavn:			
Fødsel nr.11 siffer:		DUF-nummer:	
Adresse:			
Postnummer:		Poststed:	
Telefon:		Mobil:	
E-mail:			
Nasjonalitet:		Morsmål:	

2. Organisering av undervisning

Ønsker undervisning på? (sett x)

Dagtid fra kl.09.00-16.00

Ettermiddag fra kl.16.00-20.00

Antall timer pr. uke:

☐
☐
☐

Hvilke ukedag ønsker du opplæring?
(sett x)

Mandag

Tirsdag

Onsdag

Torsdag

Fredag

☐
☐
☐
☐
☐

3. Utdanning:

Grunnskole

Navn på skole:		Antall år:		Avsluttet år:	
Skolested og land:					
Har du papirer som kan dokumentere utdanningen?		Ja:		Nei:	
Kan du lese og skrive på eget morsmål?		Ja:		Nei:	
Kan du det latinske alfabetet? (a-b-c-d osv)		Ja:		Nei:	
Hvis du ikke har avsluttet grunnskolen, hva mangler du av fag og år?					

Videregående opplæring

Navn på skole:		Antall år:		Avsluttet år:	
Skolested og land:					
Fag/linje					
Har du papirer som kan dokumentere utdanningen?		Ja:		Nei:	
Hvis du ikke har avsluttet grunnskolen, hva mangler du av fag og år?					

Høyskole/universitet

Navn på høyskole/universitet:					
Studiested og land:					
Oppnådd grad (sett x):	☐	Bachelorgrad	☐	☐	Mastergrad
Har du papirer som kan dokumentere utdanningen?	Ja:	☐	Nei:	☐	
Annet:					

Norskopplæring

Navn på skole:						
Antall år:			Avsluttet:			
Antall timer norsk:			Antall timer samfunnskunnskap:			
Spor (1,2,3):			Nivå (A1, A2, B1, B):			
Læreverk:						
Har du papirer som kan dokumentere dette? (Sett x)	Ja:	☐	Nei:	☐		
Forstår norsk (sett x)	☐	meget godt	☐	godt	☐	ikke godt
Snakker norsk (sett x)	☐	meget godt	☐	godt	☐	ikke godt
Leser norsk (sett x)	☐	meget godt	☐	godt	☐	ikke godt
Skriver norsk (sett x)	☐	meget godt	☐	godt	☐	ikke godt

4. Arbeidserfaring

Arbeidsted:	Stilling:	Varighet:		
Har du papirer som kan dokumentere dette? (sett x)	Ja:	☐	Nei:	☐

5. Er det andre forhold som kan ha betydning for din opplæring?

--

Dokumenter som skal legges ved søknaden:

- Kopi av legitimasjon
- Kopi av vitnemål/attester/kursbevis
- Vaksinasjonskort/Tuberkulinkort/bekreftelse fra helsesøster må være vedlagt

Sted/Dato

Søkers underskrift

Søknaden sendes til:
Sektor for oppvekst
Postboks 38
9790 Kjøllefjord

UTREDNING AV KONSEKVENSER AV BYGGE- OG DELINGSFORBUD I KYSTSONEPLANEN

Saksbehandler: Odd Magnus Rasmussen

Arkiv: 143 L33 &00

Arkivsaksnr.: 15/232

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
PS 39/15	Formannskapet	19.03.2015
PS 47/15	Formannskapet	30.04.2015

Innstilling:

Saken fremlegges uten innstilling.

Behandling/vedtak i Formannskapet den 19.03.2015 sak 39/15

Behandling:

Forslag fra Lebesby Arbeiderparti:

Administrasjonen bes utrede konsekvenser av bygge- og delingsforbud i kystsonenplanens virkeområde, til kystsonenplanen er rullert.

Som forslag

*** Enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Administrasjonen bes utrede konsekvenser av bygge- og delingsforbud i kystsonenplanens virkeområde, til kystsonenplanen er rullert.

Dokumenter:

Faktaopplysning:

Formannskapet har i møte den 19.03.15 i sak PS 39/15 bedt administrasjonen om å utrede konsekvensene av et bygge- og delingsforbud i kystsonenplanens virkeområde, til kystsonenplanen er rullert.

Aktuelle lovhemler i Plan- og bygningsloven:

§ 13-1 Midlertidig forbud mot tiltak

Finner kommunen eller vedkommende myndighet at et område bør undergis ny planlegging, kan den bestemme at oppretting og endring av eiendom eller tiltak etter § 1-6 og andre tiltak som kan vanskeliggjøre planarbeidet, ikke kan settes i gang før plansettes i gang før planspørsmålet er endelig avgjort.

Kommunen kan samtykke i at tiltak som nevnt i første ledd blir gjennomført hvis det etter kommunens skjønn ikke vil vanskeliggjøre planleggingen.

Gjelder den påtenkte planen areal for omforming og fornyelse med hensynssone for særlige samarbeids- eller eierformer, jf. §§ 11-8 bokstav e og 12-6, kan kommunen også bestemme at grunneier eller rettighetshaver ikke uten samtykke fra kommunen kan råde rettslig over eiendom på en måte som kan vanskeliggjøre eller fordyre gjennomføringen av planen. Kommunen skal la slikt vedtak tinglyse på de berørte eiendommer.

§ 13-2 Varlighet og frist

Er planspørsmålet ikke endelig avgjort senest fire år etter at forbud er nedlagt, faller forbudet bort og tinglyst vedtak etter § 13-1 tredje ledd skal slettes.

Tidligere innsendte forslag til oppretting eller endring av eiendom og søknader om byggetillatelse tas straks opp til behandling og avgjørelse. Kommunen kan i tilfelle fastsette eiendomsgrenser og bebyggelsens beliggenhet, høyde og grad av utnytting.

§ 13-3 Fristforlengelse

Kommunen kan i særlige tilfeller forlenge fristen. Vedtak må treffes innen fristens utløp.

Ved fristforlengelse kan kommunen eller departementet bestemme at berørte grunneiere, straks eller fra et bestemt tidspunkt, gis rett til å kreve innløsning som om eiendommen - eller den del av eiendommen som berøres av byggeforbudet - var blitt regulert til offentlig trafikkområde, friområde, fellesområde eller område angitt til omforming og fornyelse samt til statens, regionens og kommunens bygninger og grav- og urnelunder. Bestemmelsene i § 15-2 gis tilsvarende anvendelse.

Konsekvenser for miljøet:

Vurdering:Midlertidig forbud mot tiltak:

Bestemmelsens første ledd gir hjemmel for å vedta midlertidig forbud mot å gjennomføre tiltak så lenge et område er under planlegging. Midlertidig forbud kan vedtas både i påvente av revisjon av kommuneplanens arealdel, ny områdeplan og ny reguleringsplan. Før et slik forbud vedtas må berørte grunneiere varsles. Det er imidlertid sjelden kommunen nedlegger slikt forbud for et helt område.

Midlertidig bygge- og delingsforbud brukes mest som en nødløsning for å stanse gjennomføring av tiltak som det søkes om og som det ikke finnes holdbar hjemmel til å nekte. Det er selvsagt en forutsetning at tiltaket er uønsket.

Forbud kan nedlegges for alle tiltak nevnt i § 1-6 (Med tiltak etter loven menes oppføring, riving, endring, herunder fasadeendringer, endret bruk og andre tiltak til bygninger, konstruksjoner og anlegg, samt terrenginngrep og opprettelse og endring av eiendom.), også tiltak som er unntatt fra søknadsplikt. Men midlertidig forbud kan også brukes overfor ethvert tiltak som kan være gjenstand for regulering etter plan- og bygningsloven, og som kan håndheves etter samme lov. Forbud etter § 13-1 kan således brukes mot hugging av trær dersom kommunen ønsker å regulere slik at vegetasjonen bevares. Dersom kommunen vil stanse tiltak som ikke er søknadspliktig må kommunen rykke ut og stanse tiltaket når man blir oppmerksom på det.

Ikke store krav for å bruke bestemmelsen:

Det er i praksis ikke stilt store krav til begrunnelsen for å ta bestemmelsen i bruk. Det er nok at kommunen ”*finner*” at området bør undergis ny planlegging. Det er ikke nødvendig å fremme særlig konkrete tanker om den nye reguleringen. Det er kommunen eller ”*vedkommende myndighet*” som kan vedta forbudet. Det tenkes da på departementet eller det offentlige organ departementet bemyndiger.

Etter at forbudet er nedlagt vil den som ønsker å gjennomføre tiltak kunne søke kommunen om samtykke. Det kan selvsagt tenkes mange former for tiltak som ikke vil vanskeliggjøre planleggingen slik at samtykke bør gis. Slik søknad regnes ikke som dispensasjonssøknad. Men det vil for eksempel vanskeliggjøre planleggingen om en eiendom tilføres verdier som det offentlige senere må erstatte ved eventuelle ekspropriasjon.

Tredje ledd gjelder områder man tidligere benevnte byfornyelsesområder som i lov nå benevnes ”*areal for omforming og fornyelse*”. Kommunen kan bestemme at grunneier ikke kan råde rettslig over eiendom i et slikt område. Begrunnelsen er å forhindre at gjennomføring av planen vanskeliggjøres eller fordyres. Slikt vedtak kan kommunen la tinglyse på de berørte eiendommer.

Vedtak om midlertidig forbud mot tiltak kan påklages.

Varighet og frist:

Et midlertidig bygge- og deleforbud mot å råde rettslig over eiendommen har en varighet på fire år. Denne relativt romslige fristen skyldes at det kan oppstå behov for å revidere kommuneplanens arealdel og eventuelt utarbeide regionale plan og planbestemmelser.

For kommuneplanen er det en fireårig planperiode. Det forutsettes imidlertid at det skal svært gode grunner til for å utvide fristen ytterligere.

Når ny reguleringsplan er vedtatt eller kommuneplanen er revidert, skal eventuelle søknader som er kommet inn i perioden straks tas opp til behandling. Men dersom ny plan ikke er vedtatt skal innsendte søknader likevel straks tas opp til behandling ved utløpet av forbudsperioden. I et slikt tilfelle har kommunen utvidede fullmakter til å fastsette eiendomsgrenser, bebyggelsens beliggenhet, høyde og grad av utnyttning. På denne måten kan utbyggingstiltak tilpasses det plankonsept kommunen har arbeidet med men ikke ferdigstilt. Når fristen har utløpt skal også tinglyste vedtak etter § 13-1 tredje ledd slettes. Det samme gjelder selvsagt når ny plan er vedtatt og de særlige samarbeids- og eierformer som begrunnet forbudet er gjennomført.

Forlengelse av fristen:

Kommunen kan selv forlenge fristen for midlertidig bygge- og deleforbud i særlige tilfeller. Berørte grunneiere må varsles om mulig forlengelse og gis anledning til å uttale seg. Vedtak om forlengelse må treffes innen fristens utløp.

Forlengelsen kan bare skje i særlige tilfeller.

Siden fristen er så lang som fire år bør forlengelse bare finne sted i helt spesielle tilfeller. Som for eksempel kan man tenke seg store riksveianlegg der planprosessen på grunn av konflikter mellom lokale og sentrale myndigheter bevirker at planprosessen trekker ut i tid. Kommunen må selv finne frem til en passende forlengelsesperiode. Det er ikke sikkert at forlengelsen må være på nye fire år.

Vedtak om fristforlengelse kan påklages.

Rett til innløsning:

Kommunen eller departementet kan bestemme at berørte grunneiere gis rett til å kreve innløsning av eiendommen eller den delen av eiendommen som berøres av byggeforbudet. Dette kan bestemmes dersom vilkårene for straksinnløsning etter § 15-2 er til stede. Bestemmelsen om straksinnløsning gjelder etter at en plan er vedtatt, og planen medfører at en eiendom ikke lengre kan anses skikket til å benyttes på en regningsvarende måte. Denne retten gjelder kun ved forlengelse av byggeforbudet. En grunneier må altså finne seg i å leve med byggeforbudets restriksjoner i fire år uten mulighet til å kreve innløsning.

Innløsning vil gjerne bli krevet av grunneieren for eksempel som ledd i en klagesak. Dersom kommunen ikke går med på innløsningskravet kan klageorganet bestemme det (departementet ved fylkesmannen). Innløsning er ikke betinget av at eiendommen tenkes regulert til et formål som ikke gir grunneieren mulighet til å benytte eiendommen på en regningssvarende måte. Krav om innløsning springer utelukkende ut av det faktum at reguleringsplanleggingen tar urimelig lang tid. Kommunen eller departementet skal da forholde seg ”som om” eiendommen var blitt regulert til offentlig formål eller fellesområde. Hvis for eksempel et riksveianlegg skjærer gjennom et LNFR- området vil innløsning ikke være aktuelt siden ordinær landbruksdrift kan fortsette på regningssvarende måte helt til planen vedtas og realiseres.

§ 13-3 er formulert som et tilbud fra det offentlige til grunneieren. Situasjonen kan imidlertid være slik at grunneieren har et berettiget krav om innløsning. Dette følger av henvisningen til § 15-2.

Kystsoneplan:

Kommuneplanarbeidet er tid- og ressurskrevende og ved hver rullering arbeides det aktivt med planen fra oppstart til vedtak. Når det gjelder sjøarealer så har kommunen myndighet til å fastsette arealbruk ihht plan- og bygningslovens bestemmelser. Innenfor forvaltning av sjøarealene og marin næringsaktivitet, har kommunen svært begrenset myndighet. Det gjelder særlover for forvaltning av fiskeriene, havbruksnæringen, villfiskbestander og miljølovgivning. Det er regionale og statlige organer som er myndighet her.

Rolleavklaring blant offentlige instanser:

Behandling av oppdrettslokaliteter er kompleks og involverer mange instanser og sektorlovverk; som kommunen, Mattilsynet, Fylkesmannens miljøvernnavdeling, Kystverket og fylkeskommunen. Saksbehandlingen er basert på en ansvars- og arbeidsdeling mellom disse etatene. På denne måten blir helhetlige hensyn ivaretatt.

Kommunens rolle er i første omgang å avklare hvorvidt etableringen er mulig og ønsket. Dette avklares gjennom arealplanen. Kommunen foretar også en konkret arealavveining i forhold til andre interesser. Arealplanen er en overordnet plan og vil således ikke gi alle svar på for eksempel spørsmål knyttet til miljø.

Miljøhensyn blir vurdert av Fylkesmannens miljøvernnavdeling ved hver enkelt oppdrettssøknad. Det må utarbeides en tilstandsrapport med en rekke miljøparametre på hver omsøkt lokalitet. Alle oppdrettslokaliteter i sjø er pålagt å følge et oppfølgingsprogram med frekvens og omfang i tråd med Norsk Standard og grenseverdier for miljøkvalitet er satt av forurensningsmyndighetene.

Konsekvenser av et bygge- og delingsforbud i forbindelse med rullering av kystsoneplanen:

I tilsvarende saker har fylkeskommunen (Nordland) uttalt at de konkluderer med at søknader som ligger til sluttbehandling i fylkeskommunen, blir behandlet etter ordinær behandlingsprosedyrer. Videre vil fylkeskommunen behandle evt. søknader som kommer inn

etter et mulig vedtak om forbud mot tiltak ut fra at planstatusen er endret. Det er stor sannsynlighet for at Finnmark fylkeskommune har tilsvarende prosedyrer.

Et bygge- og delingsforbud vil medføre at kommunen i forbindelse med rullering av kystsonenplanen kan stanse og ha kontroll med de områder som det kan etableres akvakultur gjennom dagens plan (Både område for Akvakulturområder og allment flerbruk). Uten bygge- og delingsforbud har kommunen kun uttalelses rett i forbindelse med disse etableringene. Og ut fra dagens kystsonenplan må kommunen ha sterke argumenter mot etableringen før en kan nekte etablering i godkjente områder etter gjeldende plan. Det er vanligvis grunn til å tro at fylkeskommunen tillegger kommunens uttalelse stor vekt ved vurdering av lokalitetssøknader med henblikk på brukerkonflikter.

Et bygge- og delingsforbud vil medføre ulemper for både nye og etablerte lokaliteter i kommunen. Mest ulempe vil det bli for de nye etableringene. Forbudet vil skape begrensninger og usikkerhet i form av mulighet for utvidelser og ny etableringer som eventuelt vil være av stor betydning for foretakene i området. Forbudet vil også få betydning for utlegging av sjøledninger for vann og avløp, strøm- og telenett mv. Også fremtidige utbygginger av moloer, utdypinger, kaier etc. som ikke er avklart gjennom reguleringsplaner kan bli berørt.

For kommunen vil et bygge- og delingsforbud kunne medføre en økning i behandlinger og tidsbruk. Dette i form av søknader om samtykke for å kunne gjennomføre tiltak som skal vurderes av kommunen i forhold til om det kommer i konflikt eller vesentlig vanskeliggjøre pågående planrullering av kystsonenplan.

Konklusjon:

Kommunen kan nedlegge midlertidig forbud mot tiltak etter plan- og bygningslovens § 13-1 for deler eller hele området.

Midlertidig bygge- og delingsforbud brukes mest som en nødløsning for å stanse gjennomføring av tiltak som det søkes om og som det ikke finnes holdbar hjemmel til å nekte. Det er selvsagt en forutsetning at tiltaket er uønsket.

Etter at forbudet er nedlagt vil den som ønsker å gjennomføre tiltak kunne søke kommunen om samtykke. Det kan selvsagt tenkes mange former for tiltak som ikke vil vanskeliggjøre planleggingen slik at samtykke bør gis. Slik søknad regnes ikke som dispensasjonssøknad.

Dette vil gi kommunen større styring med utviklingen av kystsonen i forhold til etablering av akvakultur, samt annen aktivitet i planperioden fremfor dagens ordning hvor kommunen kun har uttalelsesrett i forbindelse med lokalitetssøknader til fylkeskommunen.

Den største konsekvensen med forbudet blir at de selskap som i dag er etablert vil få mindre forutsende fremtid i forbindelse med utvidelser av anlegg og etableringer av nye lokaliteter da

disse er avhengig av samtykke fra kommunen. Det samme vil også være for nye selskap som ønsker å etablere seg i kommunen.

Når det gjelder kommunens samtykke må det her avklares hvor avgjørelsen skal tas. Eventuell avgjørelse bør her legges til politisk utvalg – Formannskapet. Det vil være viktig i forbindelse med samtykker at det etableres en likhet for alle. Dette for å unngå presedens og forskjellsbehandlinger i kommunens avgjørelser i forhold til midlertidig forbud mot tiltak.

**TILBUD OM OVERTAKELSE AV LEIETOMT STRANDVEIEN 212
MONIKA LILLEVIK**

Saksbehandler: Harald Larssen

Arkiv: GBNR 36/1/17

Arkivsaksnr.: 15/86

Saksnr.: **Utvalg**
PS 48/15 Formannskapet

Møtedato
30.04.2015

Innstilling:

1. Lebesby formannskap vedtar at kommunen skal takke ja til tilbudet om overtagelse av festerett i Strandvegen 212
2. Rådmannen gis fullmakt til å forhandle fram detaljene med selger.

Dokumenter:

Tilbud fra Monika Lillevik

Faktaopplysning:

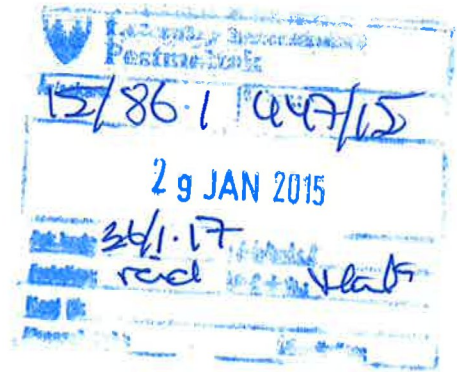
Lebesby kommune har fått tilbud om overtagelse av festerett for tomt i Strandvegen 212. Tomten er regulert til boligformål.

Konsekvenser for miljøet:

Vurdering:

Den aktuelle tomten ligger rett over veien av det nye omsorgssenteret. Det er regulert til og lagt til rette for bolig på tomten. Kommunen har ikke noen planer idag som skulle tilsi at vi har bruk for tomten. Men i fremtiden med større ansvar for flere områder innefor helsesektoren, kan det bli aktuelt med tilpasset bolig, bofellesskap eller liknende. Da er beliggenheten god i forhold til at vi kan få samlet tjenestene.

Fra Monika Lillevik
Postboks 44 – 9790 Kjøllefjord
Den 16.01.2012

Til Lebesby kommune
v/ rådmann Harald Larssen
9790 Kjøllefjord

TILBUD OM OVERTAKELSE AV LEIETOMT (FEFO) STRANDVEIEN 212 Gnr. 36 Bnr. 1 Fnr. 17

I sakens anledning vises til samtale med rådmann Harald Larssen.

Historikk:

Fritz- Ivan Gulbrandsen fikk fra kommunen i 1995 et stimuleringslån på kr. 150.000.-
Foruten har Fritz- Ivan gjort større egeninnsatts for å få tomten byggeklar.
Tomten er byggeklar med tilkoblet vann og kloakk, og strømtilførsel med jordingskabel er
klargjort over støpt dekke i 1. etc. Det er også ferdigstøpt grunnmur tilpasset vedlagte
hustegning.

18.01.2005 overtok Monika Lillevik festeretten til tomta.

Vedlagte papirer:

Avtale med Fritz – Ivar Gulbrandsen dato 18.01.2005
Brev til STATSSKOG om overtakelse av festeretten, brev datert 17.02.2006
Brev fra STATSSKOG datert 24.02.06
Brev fra STATSSKOG TIL Øst-Finnmark tingrett Vadsø, datert 10.03.2006
Kvittering av innbetalt kr. 1548.- til Øst-Finnmark tingrett, datert 14.03.2006.

Mitt tilbud til Lebesby kommune for å overta feste og slik tomten fremstår i dag er på
KR. 18.000.- / Tilbudet er knapt de omkostningene jeg har hatt så langt. Jeg betaler
tomteleie på vel kr. 1.000.- pr. år.

Monika Lillevik

Monika Lillevik

Merknad: Om tomten ikke ønskes å brukes til bygging av hus, vil den kunne brukes til
bilkparkeringsplasser.

Dokid: 15000942 (15/86-1)
TILBUD OM OVERTAKELSE AV LEIETOMT
STRANDVEIEN 212

SØKNAD OM SAMMENSLÅING AV SOKNENE I LEBESBY OG KJØLLEFJORD

Saksbehandler: Harald Larssen

Arkiv: 002 C80

Arkivsaksnr.: 15/231

Saksnr.: Utvalg
PS 49/15 Formannskapet

Møtedato
30.04.2015

Innstilling:

Lebesby formannskap har ingen innvendinger til sammenslåing av soknene i Lebesby og Kjøllefjord.

Dokumenter:

Søknad

Faktaopplysning:

Det har vært en prøveordning med felles menighetsråd for Lebesby og Kjøllefjord siden 2006 og ønsker nå en permanent ordning. Dette betyr at sognene ønskes sammenslått til et sogn.

Det skal være en uttalelse fra kommunen før fellesrådet kan gå videre i prosessen.

Konsekvenser for miljøet:

Vurdering:

Kommunen har ikke mottatt noen henvendelser under prøveordningen som skulle tilsi at en ikke bør gjøre dette til en permanent ordning. Saken er tatt opp på årsmøtene i 2014 i begge menigheter.

Anne Lill Fallsen

Fra: Harald Larssen**Sendt:** 19. mars 2015 08:20**Til:** Postmottak**Emne:** VS: Søknad om sammenslåing av soknene Lebesby og Kjøllefjord

Kan dere logge dette og opprette en sak

Mvh Harald

Fra: Terje Pettersen **På vegne av** Kirken**Sendt:** 18. mars 2015 10:50**Til:** Harald Larssen**Emne:** VS: Søknad om sammenslåing av soknene Lebesby og Kjøllefjord

Hei Harald

Vi har hatt en prøveordning med felles menighetsråd for Lebesby og Kjøllefjord siden 2006 og ønsker nå en permanent ordning. Dette betyr at sognene ønskes sammenslått til et sogn.

Det ønskes uttalelse fra kommunen om saken før vi kan gå videre i prosessen.

Menighetsmøtene i de berørte sokn og vedkommende kommune skal gis anledning til å uttale seg i sak om endring i sokneinndeling.

Med vennlig hilsen

Terje Pettersen

Kirkeverge for Lebesby og Kjøllefjord menighet

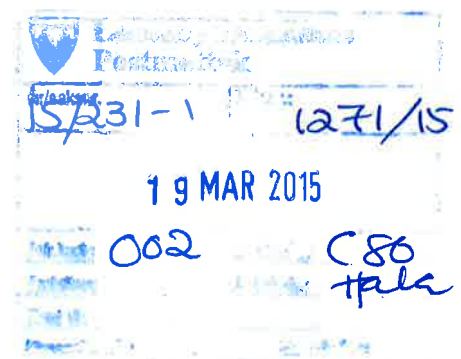
Postadr: boks 91

9790 Kjøllefjord

Tlf: 94194299

Fra: Anne Kirsti Kjenne [<mailto:ak384@kirken.no>]**Sendt:** 18. mars 2015 09:23**Til:** Kirken**Emne:** Søknad om sammenslåing av soknene Lebesby og Kjøllefjord

Se vedlagte saksdokumenter.

19.03.2015

Lebesby og Kjøllefjord menighetsråd

Dato: 17.03.2015

Vår ref: 15/695 - 2 AKK (15/11573)

Deres ref:

Søknad om sammenslåing av soknene Lebesby og Kjøllefjord

Nord-Hålogaland bispedømmeråd ser positivt på søknaden om å slå sammen Kjøllefjord sokn og Lebesby sokn til ett felles sokn.

For at dette skal kunne skje, må visse forutsetninger oppfylles, se vedlegg «Delegasjon av myndighet til å foreta enkelte endringer i sokneinndelingen...». Som det fremkommer av vedlegget (uthevet/understreket), må det ha funnet sted menighetsmøter i begge sokn og det må innhentes en uttalelse fra Lebesby kommune. Vi ber også om at menighetsrådet, menighetsmøtene og kommune uttaler seg om navn på det nye soknet, samt sammensetning av menighetsrådet.

Vi imøteser den videre prosess med å slå sammen soknene Lebesby og Kjøllefjord.

Med vennlig hilsen

Oddgeir Stenersen e.f.
stiftsdirektør

Anne Kirsti Kjenne
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Kopi til:

Prosten i Hammerfest
Soknepresten i Lebesby og Kjøllefjord

Vedlegg: Delegasjon av myndighet til å foreta enkelte endringer i sokneinndelingen

Mottakere:
Lebesby og Kjøllefjord
menighetsråd

KOMMUNEVÅPEN**SØKNAD OM TILLATELSE TIL Å BRUKE KOMMUNEVÅPEN**

Saksbehandler: Harald Larssen

Arkiv: 001

Arkivsaksnr.: 15/293

Saksnr.: Utvalg
PS 50/15 Formannskapet**Møtedato**
30.04.2015**Innstilling:**

Lebesby formannskap avslår søknaden fra Lebesby tverrpolitiske liste om bruk av kommunevåpen på valg materiell

Dokumenter:

Søknad fra Lebesby tverrpolitiske liste

Veileder

Faktaopplysning:

Lebesby tverrpolitiske liste har søkt om å få benytte kommunevåpen på sitt materiell.

Saken er behandlet etter "veileder til normalreglene for bruk av fylkeskommuners og kommuners våpen og flagg", utarbeidet av Norsk Heraldisk Forening og anbefalt av KS.

Vurdering:

Kommunen har enerett til å bruke kommunevåpenet. Men kommunen kan gi andre tillatelse. Veilederen sier at det er betenkelig å gi tillatelse i kommersiell sammenheng, blant annet i markedsføring og reklame.

Først og fremst kan kommunevåpen og flagg bli brukt når kommunen utøver offentlig myndighet. Da blir våpen og flagg brukt som offentlige kjennetegn, og det er den primære funksjonen for kommunevåpen og flagg. Bare kommunens folkevalgte organer, administrasjon og institusjoner kan benytte seg av kommunevåpen og flagg som kjennetegn.

Kommunen benytter aldri kommunevåpenet i forbindelse med valg og på valgmateriell. Dette er utformet i en nøytral utførelse.

Politiske partier og lister som stiller til valg utfører ikke offentlig myndighet. Det vurderes som uheldig at kommunevåpenet benyttes, hvor hensikten er markedsføring.

Kommunevåpenet benyttes ikke på offisielt valgmateriell, og bør heller ikke benyttes på materiellet til partier og lister.

Zlatina Petkova

Fra: Harald Larssen
Sendt: 20. april 2015 11:23
Til: Postmottak
Emne: VS: Bruk av Lebesby kommunes kommunevåpen

Kan dere logge denne på et saksnummer som jeg kan bruke å lage sak

Mvh Harald

-----Opprinnelig melding-----

Fra: Henry Ingilæ
Sendt: 16. mars 2015 13:04
Til: Møtesekretær; Formannskap faste medlemmer
Kopi: Formannskap varamedlemmer; Ledergruppe alle
Emne: Bruk av Lebesby kommunes kommunevåpen

Til
Formannskapet

Fra
Lebesby Tverrpolitiske Liste

Dato
16. mars 2015

Dokid: 15003696 (15/293-1)
KOMMUNEVÅPEN

SØKNAD OM TILLATELSE TIL Å BRUKE KOMMUNEVÅPEN

Med henvisning til sak 50/88 i Lebesby Formannskap vedrørende bruk av Lebesby kommunes kommunevåpen søkes det om særskilt tillatelse til å anvende kommunevåpenet i forbindelse med profilering av Lebesby Tverrpolitiske Liste.

Kommunevåpenet er tenkt brukt i heading på plakater og trykksaker sammen med annen tilbørlig dekorasjon. Kommunevåpenet skal ikke anvendes i en slik form eller sammenheng at det kan oppstå misforståelser, eller herske tvil om kommunal administrasjon eller myndighet.

med hilsen
for
Lebesby Tverrpolitiske Liste

Henry Ingilæ

15/293-1 1727/15

20 APR 2015

HR

Veileder til normalreglene for bruk av fylkeskommuners og kommuners våpen og flagg

1 BAKGRUNN OG HISTORIE: DEN GANG KOMMUNEVÅPNENE BLE TIL

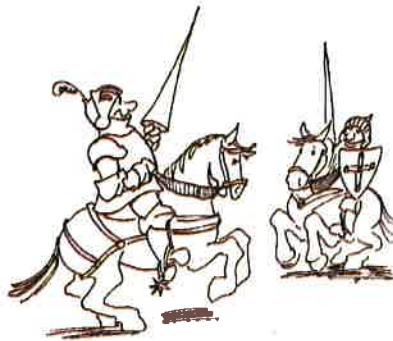
Vi må tilbake til middelalderen, før reformasjonen, for å finne opprinnelsen til de våpnene vi har i dag. Ja, så langt tilbake som i antikken, var det byer som hadde sine egne kjennetegn, men de var ikke våpen i vår forstand. Det som var spesielt i middelalderen, var at noen kjennetegn ble gjort til *våpen*.

Med begrepet **våpen**, også kalt *våpenskjold* eller *våpenmerke*, mener vi *et kjennetegn som består av en farge- og figursammensetning og som vanligvis brukes i et skjold*. Hva det er som kan være et skjold, omtaler vi nærmere nedenfor i pkt 2.4. Først skal vi si litt mer om hva som skiller våpen fra andre typer kjennetegn (blant annet fra varemerker, logoer og mønstre).

Det var i middelalderen at våpnene ble satt i et særegent system som vi bruker den dag i dag. Hovedtrekkene i dette systemet er at

- bare bestemte typer av farger og figurer blir brukt i våpen
- ett og samme våpen kan utformes på flere måter og i forskjellige materialer
- et våpen skal være klart gjenkjennelig på avstand
- et våpen skal kunne bli entydig beskrevet i heraldiske faguttrykk
- et våpen blir vanligvis brukt innenfor en skjoldformet innramming
- eieren av våpenet bruker det som sitt faste kjennetegn

Vi kaller systemet for **heraldikk**, og vi bruker gjerne ordene "heraldikk" og "heraldisk" om alt som har noe med våpenskjold å gjøre. Ordet heraldikk er fra ordet *herold*, fordi det var herolder som holdt oversikt over våpen under turneringer og kriger. Flere utenlandske herolder tegnet og laget hele kataloger ("våpenruller") som det fortsatt er bevart noen av.

Skjoldmerker ble brukt i riddernes turneringer

Til Norge kom heraldikken snart etter at den var utviklet på det europeiske kontinentet, på midten av 1100-tallet. På den tid var systemet nytt, men det benyttet seg av gamle farger og figurer fra mange kulturer. Folk kjente derfor lett igjen iøynefallende fargepar som svart/hvitt, rødt/gult, blått/hvitt og grønt/gult. Våpnenes figurmotiver var også velkjente. Mange var hentet fra eldgamle, symbolske tegn, så som kors, spydspiss, borg, løve, rose, lilje og stjerne. Slike tegn finner vi fortsatt i norske kommunevåpen som er laget i vår tid.

En og samme våpenløve i heraldiske fargekombinasjoner

Middelalderens enkle våpenskjold er visuelle kjennetegn som er spesielt egnet til å være tydelige på avstand. Men også på nært hold og i liten utgave, kan våpnene være effektive kjennetegn. Derfor har våpnene vært mye brukt i små *segl* som det dominerende motiv. ("Segl" er et stempelavtrykk i voks eller lakk.) Seglene tjente som underskrifter og bekreftelse i en tid da de færreste kunne lese og skrive. Kongen og andre mektige folk hadde sine segl. Også tingkretser, håndverkerlaug og andre korporasjoner skaffet seg egne segl. Etter hvert spredte bruken av segl seg til handelsfolk, håndverkere, bønder og andre. I alle disse typene segl kan vi finne både våpen i skjold og andre figurer.

Seglene tjente som underskrifter og bekreftelse i en tid da de færreste kunne lese og skrive.

De få norske byene tok også i bruk segl. Byfolkene utviklet tidlig en lokal administrasjon, med rådmenn som hadde utstrakte fullmakter - ikke minst over handel og håndverk. Rådmennene utstedte dokumenter som ble utstyrt med bysegl. Det eldste, norske byseglet er sannsynligvis ett

fra Bergen. Sentralmotivet i seglet er et vikingskip. Senere brukte Bergen andre bysegl, Tønsberg hadde en annen båttype i sitt, mens Trondheim og Oslo valgte andre seglmotiver. Riktignok hadde de eldste byseglene ikke skjold med våpen og seglbildene var ganske kompliserte. Likevel blir seglmerkene fra Tønsberg og Oslo brukt i vår tid med flere farger og på en sirkelrund bakgrunn. Seglmotivene fra Bergen og Trondheim er derimot omarbeidet til skjoldform med farger.

Mange europeiske byvåpen og regionale våpen ble konstruert på grunnlag av mektige overherrerens våpen. I Norge har vi noen få våpen av den typen, som riksvåpenet med Sverreættens løve. I Sarpsborgs gamle bysegl var trolig bjørnemotivet fra jarlen Alv Erlingsson. Ellers har vi også noen nye norske kommunevåpen med motiver fra adelsvåpen. Disse kommunevåpnene er nok mer å betrakte som minner om mektige folk i distriktet, for eksempel Troms med griffen fra Bjarkøyætten, og Ørlands skrådeling fra våpenet til "fru Inger til Austråt".

I andre europeiske land har regionale områder ofte sine våpen helt fra middelalderen. I Norge gikk utviklingen annerledes. Riktignok har vi flere gamle bysegl med symbolske motiver, bl.a. fra Skien og Stavanger. Det var likevel først på slutten av dansketiden, at byer fikk kongelig fastsatte våpen og segl fra kanselliet i København. Samtidig tok mange andre byer i bruk segl og skjoldmerker uten å involvere statlige myndigheter. Fra midten av 1800-tallet ble det vanlig å sette alle disse seglmotivene inn i skjold, gi dem farger og kalle dem *byvåpen*. Vi fikk kommunene da formannskapslovene ble innført i 1837, så fra da av kan vi snakke om **kommunevåpen** i vår forstand.

De fleste av dagens norske kommunevåpen, er blitt til etter den annen verdenskrig. Noen har kommunene og fylkeskommunene funnet fram til selv. Andre våpen har gått runder med Riksarkivets heraldiske fagfolk. Bare når Riksarkivet anbefaler et våpen, vil departementet godkjenne at det blir fastsatt i en såkalt *kgl.res.* ("kongelig resolusjon", dvs. vedtak i statsråd). Fram til 1970 var ca 30 nye fylkes- og kommunevåpen blitt godkjent på denne måten. Deretter økte flommen og nå har alle fylkeskommunene og kommunene sine våpen eller lignende merker.

En sentral person i arbeidet med nye kommunevåpen, var *Hallvard Trætteberg*. Han var både kunstner og førstearkivar i Riksarkivet. Trætteberg fikk ca 1930 gjennomslag hos myndighetene for at det skulle være strenge regler når kommunevåpen blir fastsatt i kgl res. En ledetråd var at våpnene skulle være enkle og lett kjennelige på avstand. Derfor ble hovedregelen at et nytt kommunevåpen ikke skal ha mer enn én lys og én mørk farge (såkalte *tinkturer*), samt én figur som eventuelt kan bli gjentatt flere ganger.

Det er fylkeskommunen og kommunen som vedtar hva den vil ha. Den kan velge om den ønsker å søke våpenet fastsatt i kgl. res. Skulle fylkeskommunen eller kommunen velge et partipolitisk symbol som merke, er den likevel underlagt visse begrensninger. Da kan fylkeskommunen eller kommunen ikke benytte merket i flagg, uten først å få en godkjenning "av Kongen", som det heter i loven fra 1933 om flagging på kommunenes offentlige bygninger. I dag er det bare en håndfull fylkeskommuner/kommuner som ikke har våpen fastsatt i kgl.res., og ingen av disse våpnene har partisymboler.

Det er fylkeskommunen og kommunen som vedtar hva den vil ha.

2 KOMMENTARER TIL NORMALREGLENE FOR BRUK AV FYLKESKOMMUNENES OG KOMMUNENES VÅPEN OG FLAGG

Våpen og flagg er primært kjennetegn og symboler for utøvelse av offentlig myndighet.

Derfor er det restriksjoner på hvordan våpnene kan bli brukt, og straffeloven § 328 nr 4 bestemmer at det er straff for misbruk. Mange fylkeskommuner og kommuner ønsker å ha regler som gir anvisninger på hvordan bruken skal skje på riktig måte, og regler som bestemmer hvilken bruk som skal være forbudt. Reglene er dermed både instruksjoner til de kommunale organene, og forskrifter som avgrensner hvordan andre kan bruke kommunevåpnene.

Det er fylkesting og kommunestyre som vedtar bruksreglene. De samme organene må vedta endringer i reglene, dersom de ikke har delegert denne kompetansen til andre organer. Det kan være praktisk om lavere organer får rett til å fastsette mindre endringer, til å gi begrensede dispensasjoner fra reglene og til å gi tillatelser til en begrenset bruk for private.

2.1 HVA DET ER SOM ER VÅPENET OG FLAGGET

Kommentarer til bruksreglene §§ 1 og 6-8

Våpen og flagg blir formelt vedtatt som forenklete, verbale *beskrivelser* av hva de forestiller. Disse beskrivelsene er satt opp på bestemte måter. De kan bli kalt "definisjoner" og gir uttrykk for hva som er innholdet i det enkelte våpen og flagg. Det heraldiske faguttrykket for slike våpenbeskrivelser er "blasonering". Denne typen våpenbeskrivelse tilkjenner bare hva som er fargene og figurene, samt hvordan de er satt sammen. Fargenyanser eller stiliseringsteknikk blir ikke beskrevet. Heller ikke figurenes plassering i våpen blir omtalt dersom plasseringen er vanlig etter heraldiske regler, for eksempel at Narviks anker står med spissen ned og at hodet til Buskeruds bjørn vender mot venstre for tilskueren.

Mens våpenets *innhold* er det faste og stabile, så kan *formen* variere og ha flere kunstneriske uttrykk. Dette er karakteristisk for våpen i forhold til mange andre kjennetegn, for eksempel logoer og varemerker. Ett og samme våpen kan derfor bli utformet på flere måter uten å miste sin

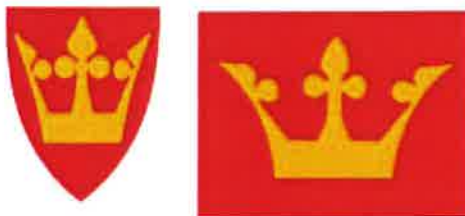
identitet som fylkeskommunens eller kommunens våpen. De tegningene som normalt følger med ved fastsetting i kgl.res., er bare ment som eksempler på hvordan våpen og flagg kan bli avbildet. Det er ikke tegningene som blir offisielt fastsatt, men beskrivelsen og innholdet i våpen og flagg.

Holes våpen i farger, svart/hvitt og strek

Fargene i våpen og flagg skal være klare, rene og uten sjatteringer. Fordi fargene er viktige for identiteten, skal våpen og flagg normalt ikke bli brukt uten sine riktige farger. På grenseskilt har et våpen alltid fulle farger, på brev og konvolutter er de som oftest i farger, men i avisspaltene blir våpen mest gjengitt i svart/hvitt. I svart/hvit trykk kan våpenet bli gjort tydelig på den måten som bruksreglene foreskriver. De to metallene gull og sølv blir omgjort til gult og hvitt, spesielt på tøyduk, men også andre steder. Det er noen kommuner og fylkeskommuner som benytter gull/sølv bare til de mer kostbare utførelsene, på diplomer, til festbruk og lignende.

I de heraldiske flaggene skal våpenfigurene bli formet og tilpasset etter den firkantede bakgrunnen.

Vestfolds våpen i skjold og flagg

2.2. HVEM DET ER SOM HAR RETTIGHETENE TIL VÅPEN OG FLAGG

Kommentarer til bruksreglene §§ 1, 3-4 og 9

Fylkeskommune og kommune har en *enerett* til å bruke sine våpen og flagg som kjennetegn. Det vil først og fremst si at det bare er fylkeskommunen og kommunen som kan bruke sine våpen og flagg som *identifikasjonsmerke*, for eksempel på dokumenter, i annonsering, på grenseskilt, over inngangsdører, på bildører, arbeidsantrekk osv. Bruk som kjennetegn kan også være som *eiermerke*, blant annet på gjenstander som dekketøy og spisestell, maskiner og utstyr.

Ingen andre enn fylkeskommunen og kommunen kan bruke våpenet og flagget som sine egne merker eller for å kjennetegne seg eller sin virksomhet.

Derimot kan fylkeskommunen eller kommunen gi *andre en tillatelse*, i hvert enkelt tilfelle, til å bruke våpenet. Dette er først og fremst aktuelt for bruk i dekorativt øyemed. Det kan være ved festlige eller høytidelige tilstelninger av offentlig eller mer privat art. Imidlertid er det generelt tillatt for private å bruke offentlige våpen som ren dekorasjon, det vil si når det ikke er tvil om at dette bare er dekorasjon. I disse tilfellene behøver ikke de private å innhente en særskilt tillatelse fra fylkeskommunen eller kommunen.

Mer betenkelig er det å tillate at våpenet blir brukt av private i kommersiell sammenheng, blant annet i markedsføring og reklame. Skulle fylkeskommunen og kommunen ønske å gi slike tillatelser til enkelte private, må de vurdere om det vil være forenlig med prinsippet om *likebehandling* i offentlig forvaltning. Det skal ikke skje usakelig forskjellsbehandling. Hvis da alle som ber om det, skal få tillatelse, vil det svekke våpenets funksjon som et særlig kjennetegn for offentlig myndighetsutøvelse. Tradisjonelt har private fått lov til å bruke kommunevåpen på suvenirer, postkort og lignende. I disse tilfellene bør måten våpenet plasseres på, klart vise at det er en dekorasjon og ikke et tegn på at det er fylkeskommunen eller kommunen som selv står for disse varene.

Andre skal ikke bruke våpenet uten tillatelse

Når private får bruke kommunevåpen, kan det komme til å gi et inntrykk av at kommunen eller fylkeskommunen står bak. Folk kan få et slikt inntrykk når de ser kommunevåpen på varer og produkter, i butikkvinduer, ved levering av tjenester, på tribuner og flagg under arrangementer og lignende. Folk kan da misforstå og tro at kommunen eller fylkeskommunen garanterer for kvalitet, sikkerhet og pålitelighet. Skulle det oppstå feil og skader i slike tilfelle, kan kommune eller fylkeskommune risikere skarp kritikk og kanskje kan de også oppleve å få søksmål mot seg.

Hvis private skal få tillatelse til en bruk av kommunevåpen og flagg, kan fylkeskommunen eller kommunen sette sakelige vilkår for å gi tillatelse. Dersom annet ikke blir sagt, må nok et vilkår være at den private følger de fastsatte bruksreglene. Vilkår om betaling, "royalty" eller lignende er mer tvilsomme.

Fylkeskommuner og kommuner utøver *opphavsretten* til våpen og flagg. Riktignok kan opphavsmannen være den som hadde ideen til et kommunevåpen, eller som har tegnet våpenet første gang. Men en opphavsmann til våpen og flagg må normalt anses for å ha overdratt sin opphavsrett videre, så langt denne retten kan bli overdratt. Dette betyr at fylkeskommunen og kommunen kan bruke våpenet og flagget uten først å innhente særskilt samtykke fra opphavsmannen. Fylkeskommuner og kommuner må ha frihet til å bearbeide sine våpen og flagg

til enhver heraldisk form, i samsvar med heraldisk praksis fra middelalderen til i dag. De må kunne velge å bruke andre formgivere, uten å være bundet til opphavsmannen, når det er formålstjenlig. Fylkeskommune og kommune må kunne bruke sine våpen og flagg som identifikasjonsmerke, eiermerke og dekorasjon, på alle de måter som de selv ønsker. Skal det gjøres unntak fra denne friheten, må det være etter særskilt avtale med vedkommende kunstner.

Til bruk som de *rene dekorasjoner*, kan privatfolk ha både kommunevåpen og flagg inne i sine hjem og andre steder. Vilkåret er at det må være helt klart at bruken ikke er ment som fylkeskommunens eller kommunens kjennetegn. Kommuneflagg kan ikke brukes på private flaggstenger. For eksempel en vindusdekorasjon med bilder av kommunestyre og kommunevåpen er tillatt, iallfall hvis ikke dette gir et inntrykk av å være vinduet til en kommunal instans.

Naturligvis kan bøker, aviser og andre medier *informere* fritt om kommunevåpen og flagg. Men heller ikke mediene må bruke våpen og flagg slik at det virker som fylkeskommune eller kommune selv opptrer.

På *internett* er det mange private som bruker ett eller flere kommunevåpen - både til dekorasjon og til informasjon. Da er bruken tillatt, men da er det også viktig at de som ser nettsidene ikke får et inntrykk av at en fylkeskommune eller kommune har noen forbindelse med denne private bruken av kommunevåpenet: for i så fall vil bruken være forbudt. Vi kan derfor si at på private nettsider bør kommunevåpenet være gjengitt mest mulig nøytralt. Slik privat bruk av kommunevåpen bør ikke en gang antyde at en offentlig myndighet kan ha noe med nettsiden å gjøre.

Hvem har retten til et kommunevåpen som *ikke lenger er i bruk* av noen kommune? Dette spørsmålet oppstår særlig når kommuner blir slått sammen, og ett eller flere gamle våpen ikke føres videre av den nye kommunen. Vi må nok konstatere at ingen må bruke et slikt kommunevåpen på en måte som kan gi inntrykk av at brukeren har kommunal myndighet. Heller ikke bør noen private kunne oppnå en enerett til våpenet som kjennetegn, varemerke, design og lignende. Men holder folk seg unna slike former for misbruk, vil de trolig kunne bruke et tidligere kommunevåpen litt mer fritt enn de kan med våpen som fylkeskommuner og kommuner fortsatt bruker.

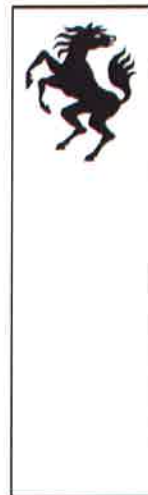
2.3 NÅR ER DET VÅPEN OG FLAGG KAN BRUKES?

Kommentarer til bruksreglene §§ 2, 4 og 7-8

Først og fremst kan våpen og flagg bli brukt når fylkeskommune eller kommune *utøver offentlig myndighet*. Da blir våpen og flagg brukt som *offentlige kjennetegn* og det er den primære funksjonen for kommunevåpen og flagg. Bare fylkeskommunens eller kommunens folkevalgte organer, administrasjon og institusjoner kan benytte seg av kommunevåpen og flagg som kjennetegn. Myndighetene kan bruke våpenet i både daglig og høytidelig virksomhet, som i jakkemerker og korrespondanse, på dokumenter, i kunngjøringer og på mange andre måter. Flagget kan henge til daglig på stenger fra kommunale bygninger eller på stenger som står fritt. Det kan også være som vimpel eller banner, i stor størrelse eller som bordflagg. Når det er opptog og prosesjoner, kan det være flagg og våpen på faner og bannere.

Våpen og flagg er symboler for offentlige myndigheter; så myndighetene må unngå at disse symbolene framstår som uvesentlige bilder eller tegn. Skal kommunevåpen og flagg bli brukt, er den generelle reglen at de skal være *klare og entydige, utført i tilfredsstillende kvalitet og uten tillegg av uvedkommende tekst eller bilde*. Hvis dette ikke lar seg gjøre, bør en heller avstå fra å bruke disse symbolene.

Mange fylkeskommuner og kommuner har kommunevåpen på plaketter og bordflagg. Ofte ønsker de å gi bort plaketter og flagg ved spesielle anledninger. Det kan være som gaver til andre myndigheter på besøk, eller til private, for eksempel til tjenestemenn som slutter i stillingen. Da bør iallfall gaver til private være laget slik at de ikke ser ut som et offisielt tjenestetegn eller annet særmerke for offentlig myndighet. Det samme gjelder for "pins" og lignende små jakkemerker i metall. Pins kan gjerne være en nål festet til et ganske lite skjold med kommunevåpenet i farger og uten tekst.

Kommunevåpen som bordflagg og hengende banner

2.4 HVORDAN SKAL VÅPEN OG FLAGG BRUKES?

Kommentarer til bruksreglene §§ 2, 5-8

Våpenet kan fylkeskommunen eller kommunen bruke på veldig mange måter, blant annet på *brevpapir og andre trykksaker, på internett og annet elektronisk medium, i annonser og kunngjøringer, på jakkemerker, dekketøy og spisestell, bygningsfasader, kjøretøy, veiskilt og grenseskilt, gaver og hedersbevisninger*.

De vanlige og synlige bruksmåtene er på brevark og konvolutter, i annonser og kunngjøringer samt på grenseskilt langs veiene. Dessuten blir kommunevåpen i dag svært mye brukt på internettstedene til fylkeskommuner og kommuner. Fargerike, stiliserte symboler, våpenmerker og andre kjennetegn gjør seg godt på internett, og det er mange måter å bruke våpnene på. Fylkeskommuner og kommuner kan gjerne ha kommunevåpen på sine nettsider, både som

kjennetegn og som pynt og de rene dekorasjoner. Men et kommunevåpen er et viktig symbol og det bør ikke tjene som en underordnet del av en dekorasjon eller et ornament på en nettside.

Det beste er når våpnene har en fremtredende plass der det er åpenbart hvem de representerer og symboliserer. Rundt våpenet bør det være et åpent felt som er fritt for skrift og annet utstyr. Bare fylkeskommunens/kommunens navn bør få stå helt nær våpenet.

Det er tradisjon for at våpen på *brevpapir* står øverst. Skriften med fylkeskommunens eller kommunens navn kan stå under våpenet eller i sirkel rundt det. Navnet kan også stå ved siden av våpenet, men da bør den øverste del av skriften ikke stå høyere enn skjoldets øverste kant. Når våpenet og navnet blir plassert på bygninger, skilter, bildører eller i annen sammenheng, bør plasseringen av navnet være som på brevark. Det samme gjelder for våpen på internett og på slikt som personlige visittkort.

Et våpenskjold kan stå på bildører – det ser vi på politiets biler som har riksvåpenet. Også et kommunevåpen kan stå på bildører, når bilen er en tjenestebil for fylkeskommune eller kommune. Da skal figurene i våpenet peke framover i fartsretningen, det har vært en heraldisk tradisjon som går helt tilbake til våpen på riddernes hestedekken i middelalderen. På høyre side blir dermed våpenet speilvendt. Dette er kalt for å ha våpenet i "kurtoasi" (av fransk *courtoisie* som betyr høflighet).

I noen eldre byvåpen har det vært tradisjon for å sette en såkalt *murkrone* på øvre skjoldkant. En murkrone er en ring av murverk med små tårn som stikker opp. Når murkronen er innarbeidet, må disse byene kunne fortsette bruken. Særlig fordi skillet mellom bykommuner og herredskommuner er opphevet, er det ikke grunn til å ha kroner på nye våpen.

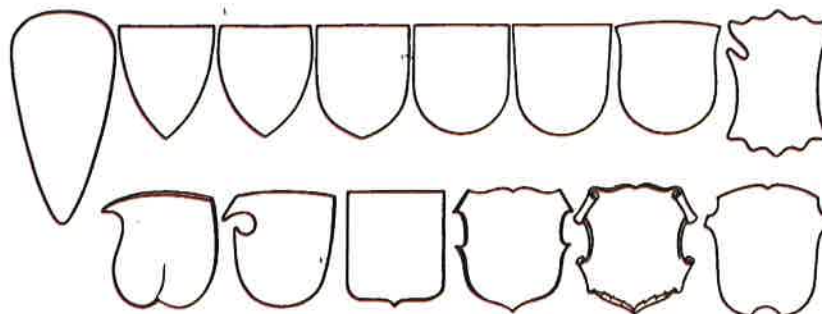
Vanligvis brukes ikke *flere kommunevåpen sammen*. Men det er noen typer interkommunalt samarbeid som bruker brevark, averterer og profilerer seg sammen så som på internett. Og det kan være fylkeskommuner som vil dekorere med alle kommunevåpnene i fylket. I slike tilfeller har vi behov for bruksreglene om sammenstilling av våpen.

De få ganger det kan være aktuelt å bruke *riksvåpenet* sammen med et fylkeskommunalt eller kommunalt våpen, skal tillatelse innhentes fra Utenriksdepartementet ved protokollavdelingen. Så har vi de delvis heraldiske kjennetegnene, som statlige etatsmerker og logoer for offentlige organer. Når de har symbolske figurer og ligner på heraldiske våpen, kan de nok stå sammen. Ellers bør de ikke få være med.

En fylkeskommune og en kommune kan gjerne variere framstillingen av figurmotivene i sitt våpen. Helt fra middelalderen har ett og samme våpen blitt gjengitt på mange forskjellige måter. Våpenets form skal være tilpasset de praktiske bruksformål; det være seg våpen malt, sydd eller vevd, hugget i stein, gravert på glass eller metall osv. Fylkeskommunen eller kommunen behøver ikke, og bør ikke, la våpenets form få stivne. Det er ikke noe krav til at våpenet er en kopi av den første tegningen fra den gang det ble vedtatt. Formgivningen kan være temmelig fri, men bør følge den heraldiske stiliseringsteknikken som går ut på å forenkles og fremheve de karakteristiske. Det er ganske mange måter å gjøre dette på og en ren kopiering er ikke nødvendig. Å variere formgivningen er i samsvar med heraldikkens eldgamle tradisjoner.

Et flertall av fylkeskommuner og kommuner har valgt å gjengi sine våpen i *trekantet skjold med buede sidekanter*, også kalt "strykejernsformen". Dermed ligner skjoldformen på den vanlige utgaven av riksvåpenet. Denne skjoldformen er ikke nødvendig, fordi formen på skjoldet ikke blir fastsatt når et våpen blir vedtatt eller godkjent. Skjoldformene skal kunne variere.

Fylkeskommunen og kommunen kan velge om den vil bruke en mer avrundet eller mer firkantet skjoldform, når det passer bedre der våpenet blir brukt. Skjold som er avrundet nede og firkantet oppe, blir en del brukt.

Et våpen kan brukes med mange forskjellige skjoldformer

Fra gammelt av har farge- og figurmotivet i våpen blitt brukt på flaggduk. Det finnes kvadratiske og rektangulære flagg, trekantede vimpler og hengende bannere. De er av tøy og skal kunne bevege seg i vinden. For å være lettkjennelige, entydige og uten ny bakgrunnsfarge, brukes tøyduken som bakgrunn for figurmotivet, og skjoldformen skal ikke være med. På samme måte blir riksvåpenets gylne løve brukt i røde konge- og kronprinsflagg.

Bruken av flagg, faner, vimpler og bannere har sine gamle og internasjonale tradisjoner. Reglene er at nasjonalflagget alltid skal ha forrang, deretter settes andre offisielle flagg som fylkesflagg og kommuneflagg. Hvorvidt flagg som sameflagget og utenlandske flagg skal heises, vil være avhengig av hvilke begivenheter en vil markere. *Som hovedregel i Norge, skal det norske flagg stå først eller i sentrum.* Hvis Norges flagg settes i midten, skal fylkesflagget settes til venstre, sett fra publikum, og kommuneflagget til høyre. Hvis sameflagget blir benyttet, skal det stå til venstre, mens fylkesflagget settes til høyre med kommuneflagget ytterst til høyre.

Plassering av fylkesflagg, nasjonalflagg og kommuneflagg

Fylkesflagg og kommuneflagg skal bare benyttes i offisiell sammenheng, på samme måte som statens splittflagg. I vårt land er de ikke ment som flagg for privatfolk, dersom da ikke fylkeskommune eller kommune selv bestemmer noe annet. De kommunale myndighetenes flagg kan gjerne bli benyttet daglig på administrasjonens bygninger og ved sentrale historiske og kulturelle sentra. Det kan også være aktuelt å gi tillatelse til at fylkesflagg og kommuneflagg blir brukt av private. Det kan være ved større arrangementer av lokal, nasjonal eller internasjonal karakter, også av kommersiell art, og hvor det er naturlig å profilere fylkeskommunen eller kommunen. I motsetning til nasjonal- og splittflagget kan fylkeskommunale og kommunale flagg henge oppe døgnet rundt om så ønskes.

2.5 MISBRUK OG REGELBRUDD

Kommentarer til bruksreglene § 9

Fylkeskommunenes og kommunenes våpen og flagg er beskyttet av straffeloven § 328 nr 4 som "offentlig våpen og merke". Straffebestemmelsen retter seg spesielt mot misbruk fra privatfolks side. Skjer det brudd på bruksreglene av egne ansatte i fylkeskommuner og kommuner, er det mest aktuelt å reagere med vanlige disiplinærforføyninger.

Skal fylkeskommuner og kommuner anmelde privates misbruk til påtalemyndighetene? Vel, normalt stanser misbruket etter advarsel. Men prøver noen å utnytte offentlige våpen til egen fordel, og gir de seg ikke frivillig, kan nok en politianmeldelse komme på tale. Det samme gjelder ved slikt misbruk av noe som kan forveksles med offentlig våpen og merke.

Det er forbudt for private å registrere fylkeskommuners og kommuners våpen og flagg i registre for varemerker, design, mønstre og lignende.

Offentlige våpen og merker bør ikke plasseres sammen med private våpen og merker

Tegningene for denne veilederen er utført av Geir Helgen og Thorbjørn B. Bergersen.